

Εικόνα: Christian Herrmann / Globus: © diez-artwork/Fotolia.com

Προοπτικές για τις ελληνογερμανικές ανταλλαγές

Για όσους επιθυμούν να συνεισφέρουν στις ελληνογερμανικές ανταλλαγές με τα μέσα των Διεθνών Κοινωνικομορφωτικών Δραστηριοτήτων για την Νεολαία κατέγραψε ο ΙΙΑΒ απόψεις και προσεγγίσεις από τον χώρο της νεολαίας και των δύο χωρών πάνω σε θέματα της πολιτειακής και της πολιτισμικής παιδείας, της επαγγελματικής εκπαίδευσης καθώς και των εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων για τη μνημόνευση του παρελθόντος. Επιπλέον συγκέντρωσε πληροφορίες για την πολιτική κατάσταση στην Ελλάδα με ιδιαίτερη έμφαση στα θέματα που αφορούν την Νεολαία και ενημερώνει για πολιτικές για την νεολαία, προγράμματα χρηματοδότησης, για την έρευνα στον τομέα της νεολαίας και για οργανώσεις νέων. Αποτέλεσμα ήταν η δημιουργία της ειδικής αυτής έκδοσης από την κοινότητα πολιτών προς την κοινότητα πολιτών.

Το 2015 δοκιμάστηκαν οι ελληνογερμανικές σχέσεις έντονα. Η ελληνική οικονομική κρίση και οι συνέπειές της απασχόλησαν διαρκώς την πολιτική, τα μέσα μαζικής ενημέρωσης και τους πολίτες των δύο χωρών. Αν και δεν έλλειψαν συνετές απόψεις κι από τις δύο πλευρές, μέσα στις εν μέρει έντονες αντιπαραθέσεις κατάφεραν να υψώσουν την φωνή τους κι εκείνοι, που θεωρούν αναγκαίο, να αναζωογονήσουν στερεότυπα, τα οποία στην ουσία θεωρούνται από καιρού ξεπερασμένα. Το γεγονός ότι παρ' όλη τη μακρόχρονη συνεργασία των δύο χωρών στην Ευρώπη οι φωνές αυτές βρήκαν γόνιμο έδαφος σε μερίδα του πληθυσμού αποδεικνύει κυρίως ένα: Ότι ακόμα ο ελληνικός και ο γερμανικός λαός δεν γνωρίζουν ο ένας τον άλλο πολύ καλά.

Πάνω σε μια τέτοια άγνοια καθώς και στην έλλειψη αλληλοκατανόησης ξεκινάει οι Διεθνείς Κοινωνικομορφωτικές Δραστηριότητες για την Νεολαία. Η δημιουργία γεφυρών κατανόησης είναι μέρος της ιστορίας και του σχεδιασμού των συγκεκριμένων αυτών δραστηριοτήτων, που αποσκοπεύουν στη δημιουργία του αυριανού κόσμου. Η θεραπεία των τραυμάτων, που δημιούργησαν δύο παγκόσμιοι πολέμοι και οι πολιτισμικές, κοινωνικές και εθνικές αντιφάσεις, καθώς και η δόμηση μιας ενωμένης Ευρώπης είναι οι παραδοσιακοί στόχοι αυτών των δραστηριοτήτων αυτών της κοινωνίας πολιτών. Έτσι κατά τη δημιουργία της ειδικής αυτής έκδοσης για θέματα νεολαίας στη συνεργασία με την Ελλάδα εστίασε η συντακτική ομάδα την προσοχή της στην κοινότητα πολιτών των δύο χωρών.

Με ποικίλα άρθρα, συνεντεύξεις και την παρουσίαση παραδειγμάτων βέλτιστης πρακτικής έχουν την δυνατότητα να εκφραστούν όσοι από τη κοινότητα πολιτών είναι εδώ και πολύ καιρό ενεργοί στις ελληνογερμανικές ανταλλαγές νέων και ειδικών ή όσοι ανακαλύπτουν τον χώρο της νεολαίας τώρα φέρνοντας μαζί τους φρέσκες ιδέες: οργανώσεις-μέλη της Ένωσης των Ελληνογερμανικών Κοινοτήτων, οργανώσεις νέων, δραστήριοι από τον χώρο των επιχειρήσεων, των συνδικάτων, της εκκλησίας, τοπικών πρωτοβουλιών και κεντρικών ειδικευμένων οργανισμών. Η ειδική αυτή έκδοση είναι μια συνεισφορά της κοινωνίας πολιτών για την κοινότητα πολιτών. Η οπτική αυτή γωνία βρίσκει ανταπόκριση και στις κρατικές πρωτοβουλίες, όπως είναι το Ελληνογερμανικό Ίδρυμα Νεολαίας, του οποίου η σύσταση υπεγράφη στην συμφωνία του κυβερνητικού συνασπισμού μεταξύ των CDU/CSU και SPD. Η σημαντική αυτή ώθηση πηγάζει στις προσπάθειες της Ένωσης των Ελληνογερμανικών Κοινοτήτων, προέρχεται δηλαδή απευθείας από τον χώρο της κοινωνίας πολιτών.

Όποιος θέλει να ασχοληθεί με τον τομέα ελληνογερμανικών ανταλλαγών νέων και εκπαιδευτικών, χρειάζεται εξασφαλισμένες πληροφορίες για την χώρα της συνεταιρικής οργάνωσης, γνώσεις για τις πολιτικές της δομές που αφορούν την νεολαία, επαφές σε πιθανούς συνεργάτες καθώς και γνώσεις για προγράμματα χρηματοδότησης. Αυτές τις «αντικειμενικές πληροφορίες» δημοσιεύσαμε στην ιστοσελίδα dija.de – η οποία εμπεριέχει μια λίστα των οργανώσεων στην Ελλάδα και στην Γερμανία, που ήδη συμμετέχουν σε ανταλλαγές ή ενδιαφέρονται για συμμετοχή. Ιδιαίτερη σημασία έδωσε η συντακτική ομάδα πέραν τούτου και στις ελληνικές οργανώσεις νέων, καθώς

παραδοσιακά αυτή η μορφή αυτοοργάνωσης νέων αποτελεί έναν από τους βασικούς πυλώνες ανταλλαγών.

Οι Διεθνείς δραστηριότητες για την Νεολαία δεν έχουν την δυνατότητα να ανακαινίσουν κρατικές οικονομικές υποθέσεις – όχι μόνο δεν είναι σκοπός της, αλλά δεν διαθέτει και τα μέσα για κάτι τέτοιο –, δύναται όμως να προσφέρει μια προοπτική στους νέους, που κατάγονται από μια χώρα, η οποία παρουσιάζει μια από τις υψηλότερες ανεργίες νέων. Όποιος δεν λαμβάνει υπόψιν του την οικονομική μεριά, αγνοεί τα πραγματικά προβλήματα που απασχολούν την ελληνική νεολαία αυτήν τη στιγμή. Για τον λόγο αυτό αποτελεί μέρος της ειδικής αυτής έκδοσης ο τομέας της επαγγελματικής κατάρτισης.

Τα εγκλήματα της Wehrmacht και της SS – η μαζική δολοφονία πολιτών στην μάχη των ανταρτών κατά των Ναζι καθώς και οι απελάσεις και η βίαια εξάλειψη των ελλήνων εβραίων – είναι ακόμα μια ανοιχτή πληγή και την ελληνική συνείδηση, όσο στην γερμανική δημοσιότητα κατά το πλείστον δεν υπάρχει δεν υπάρχει αντίληψη για το ιδιαίτερο αυτό κομμάτι των ελληνογερμανικών σχέσεων. Οι Διεθνείς Δραστηριότητες για την Νεολαία δεν είναι σε να αποζημιώσει τέτοιες πληγές, μπορεί όμως να προωθήσει προγράμματα, στα πλαίσια των οποίων το κοινό παρελθόν μπορεί να αντιμετωπιστεί δημιουργικά. Δίχως μια τέτοια αντιμετώπιση δεν μπορεί να φανταστεί κανείς ελληνογερμανικές σχέσεις βασισμένες σε αξιοπιστία. Η ειδική αυτή έκδοση παρουσιάζει απόψεις και παραδείγματα προγραμμάτων που αποσκοπούν στην μνημόνευση της ιστορίας.

Η έννοια του πολιτισμού – η μουσική, ο χορός, το θέατρο, η λογοτεχνία, η ζωγραφική – είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με την ελληνική ταυτότητα και φημισμένη πολύ πέρα από τα σύνορα της Ελλάδας. Κατ' αυτόν το τρόπο, όχι μόνο καθίστανται ευνοήτες οι ιδιαίτερες ευκαιρίες που προσφέρει η πολιτισμική παιδεία στα πλαίσια ελληνογερμανικών ανταλλαγών – οι καλές τέχνες, το τραγούδι, ο χορός και το θέατρο καθιστούν δυνατή την υπέρβαση των γλωσσικών εμποδίων και συνεισφέρουν σε μια άμεση βίωση του ίδιου του εαυτού αλλά και του «άλλου». Αυτό τεκμηριώνουν και τα ελληνογερμανικά πρόγραμμα των τελευταίων ετών, από τα οποία παρουσιάζουμε μερικά παραδείγματα π.χ. της εικαστικής τέχνης σε πολυμερή προγράμματα καθώς και σε προγράμματα που αγγίζουν τον τομέα ενσωματώσης. Πέραν τούτου συγκεντρώσαμε απόψεις πάνω σε θέματα, τα οποία δεν συζητούνται πολύ συχνά, τα οποία όμως προσφέρουν βασικές πληροφορίες για μελλοντικά προγράμματα: οι εξελίξεις στην κοινότητα πολιτών στην Ελλάδα, η πολιτειακή παιδεία στις ανταλλαγές νέων, οι δραστηριότητες που αφορούν νέους πρόσφυγες. Η συνολική επισκόπηση από τον τομέα έρευνας πάνω σε θέματα που αφορούν την νεολαία ενθαρρύνει υπό των άλλων για περαιτέρω ενημέρωση και έρευνα.

Η συντακτική ομάδα ευχαριστεί όλους τους αρθρογράφους και τους συνομιλητές της στις συνεντεύξεις για την συνεισφορά τους και εύχεται στους αναγνώστες μια εμπνευστική ανάγνωση!

Natali Petala-Weber, Christiane Reinholz-Asolli, Susanne Klinzing, Katrin Schauer, Christian Herrmann

Περιεχόμενα

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΝΕΑΝΙΚΗ ΑΝΕΡΓΙΑ

Ελληνογερμανική συνεργασία στον τομέα της επαγγελματικής κατάρτισης – Διαφορές, ομοιότητες, προκλήσεις	4
Good Practice: Το „Mendi“ και το „Vetnet“ εισάγουν τη διττή εκπαίδευση στην Ελλάδα	7
Good Practice: „young workers for europe“ - ένα βιωματικό πρόγραμμα κινητικότητας για τη μετάβαση από το σχολείο στην αγορά εργασίας	8
Good Practice: Ευρωπαϊκό πρόγραμμα MobiPro, υπό την αιγίδα της Χριστιανικής Αδελφότητας Νέων (CJD) Bodensee – Oberschwaben σε συνεργασία με την Ελλάδα	10
Η αγορά εργασίας για τους νέους στην Ευρώπη – αντιμετωπίζοντας την έλλειψη ευκαιριών, τις επαγγελματικές δυνατότητες και τις αντιδράσεις των νέων.....	12

ΜΝΗΜΟΝΕΥΟΝΤΑΣ ΤΗΝ ΚΟΙΝΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

«Οι θύτες εξαφανίστηκαν, ενώ οι επιζώντες συνέχισαν να ζουν»	14
«Είμαστε ανοιχτοί σε νέες προσπάθειες»	18
Good Practice: Το μέλλον ανήκει στους νέους – διεθνής εργασία με τη νεολαία σε τόπους μνήμης.....	20
Η πρώτη καλοκαιρινή κατασκήνωση της Δράσης Εξιλέωσης και Συμφιλίωσης στην Ελλάδα	21

ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ ΠΑΙΔΕΙΑ

Ενταξιακή ελληνογερμανική ανταλλαγή: «die MASKE - η ΜΑΣΚΑ».....	23
PHYSIS: Πολιτιστική παιδεία στα πλαίσια συναντήσεων νέων	25

ΠΟΛΙΤΕΙΑΚΗ ΠΑΙΔΕΙΑ

Η πολιτειακή παιδεία ως μέσο επικοινωνίας και συνεργασίας μεταξύ των νέων στη Γερμανία και την Ελλάδα.....	28
--	----

Η ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΠΟΛΙΤΩΝ ΚΑΙ ΟΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΝΕΟΛΑΙΑ

«Η κοινωνία των πολιτών έχει υποστεί το μεγαλύτερο πλήγμα λόγω της οικονομικής κρίσης»	31
«Η κατάσταση δεν είναι καθόλου ευοίωνη»	33
Μεταξύ κράτους και κοινωνίας – οι οργανώσεις νεολαίας στην Ελλάδα	35
Η οργάνωση του χώρου των εργαζομένων του χώρου της νεότητας και η υποστήριξη των δομών νεολαίας στην Ελλάδα.....	39

ΕΝΔΥΝΑΜΩΣΗ

Ποια είναι η συνεισφορά της Ευρωπαϊκής Εθελοντικής Υπηρεσίας στα προγράμματα ανταλλαγών με την Ελλάδα;.....	42
---	----

ΕΡΕΥΝΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΝΕΟΛΑΙΑ

Η Έρευνα για τη Νεολαία στην Ελλάδα.....	44
--	----

Εικόνα: © goodluz, Fotolia

Ελληνογερμανική συνεργασία στον τομέα της επαγγελματικής κατάρτισης – Διαφορές, ομοιότητες, προκλήσεις

Τον Δεκέμβριο του 2012 το Ελληνικό Υπουργείο Παιδείας σύναψε μία σύμβαση συνεργασίας στον τομέα της επαγγελματικής κατάρτισης με το αντίστοιχο υπουργείο της Γερμανίας. Αν και μπορεί να εντοπίσει κανείς διαφορές μεταξύ των δύο χωρών όσον αφορά στην επαγγελματική κατάρτιση, υπάρχουν στην ουσία πολλές ομοιότητες. Εκτός αυτού, υπάρχει ένας κοινός στόχος: η βελτίωση της αγοράς εργασίας για τους νέους στην Ελλάδα. Για την επίτευξη αυτού του σκοπού συνεργάστηκαν Έλληνες και Γερμανοί σε διάφορα επίπεδα και απέδειξαν πάνω απ' όλα ότι η ελληνογερμανική συνεργασία είναι εφικτή και αποτελεί ένα επιτυχές παράδειγμα ευρωπαϊκής συνεργασίας στον τομέα της επαγγελματικής κατάρτισης.

Tobias Wolfgarten

Όταν οι Έλληνες εξηγούν το ελληνικό σύστημα επαγγελματικής κατάρτισης σε κάποιον Γερμανό, αναφέρουν ότι η διττή επαγγελματική κατάρτιση υπήρχε στην Ελλάδα ήδη από το 1952. Αυτό συνδυάζεται πάντα με την ευγενική παρατήρηση, ότι το ελληνικό σύστημα έχει υιοθετήσει πολλά στοιχεία από το αντίστοιχο γερμανικό. Στην πραγματικότητα, ο ελληνικός ΟΑΕΔ παρέχει εδώ και 60 χρόνια τη δυνατότητα φοίτησης σε κάποιο πρόγραμμα επαγγελματικής κατάρτισης. Έχει όμως όντως επηρεαστεί το ελληνικό σύστημα από το γερμανικό; Παρατηρώντας τις μεταξύ τους διαφορές, μπορούμε να καταλάβουμε ότι η χρήση του όρου «διττή εκπαίδευση» διαφέρει πολύ ανάμεσα στις δύο χώρες. Επομένως μία διεθνής συνεργασία μπορεί να αποτελέσει πρόκληση, αλλά και να ευνοήσει και τις δύο χώρες. Θα πρέπει δηλαδή να βρεθεί ένας κοινός κώδικας επικοινωνίας, τόσο σε λεκτικό όσο και σε πρακτικό επίπεδο.

Που εντοπίζονται οι ομοιότητες και οι διαφορές μεταξύ της επαγγελματικής κατάρτισης στην Ελλάδα και στη Γερμανία; Στην Ελλάδα, οι νέοι, μετά την ολοκλήρωση της υποχρεωτικής σχολικής φοίτησης, διάρκειας εννιά ετών, έχουν δύο επιλογές όσον αφορά την επαγγελματική τους κατάρτιση. Από τη μια, έχουν τη δυνατότητα να φοιτήσουν στο τριετές

επαγγελματικό λύκειο (ΕΠΑΛ), και από την άλλη, μπορούν να παρακολουθήσουν ένα τριετές πρόγραμμα στις σχολές επαγγελματικής κατάρτισης (ΣΕΚ), του ΟΑΕΔ. Τον Σεπτέμβριο του 2013 πραγματοποιήθηκαν μεταρρυθμίσεις στον τομέα της επαγγελματικής κατάρτισης στην Ελλάδα. Σύμφωνα με τον τροποποιητικό νόμο, λοιπόν, ορίστηκε συμπληρωματικά η εισαγωγή ενός έτους πρακτικής άσκησης στο πρόγραμμα σπουδών των επαγγελματικών σχολών. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα τη διεύρυνση του γνωστικού αντικείμενου σε πρακτικό επίπεδο, αλλά και την εγγύτερη προσέγγιση στο γερμανικό σύστημα επαγγελματικής κατάρτισης. Όσον αφορά την πρακτική άσκηση σε ΕΠΑΛ, μπορεί να πραγματοποιηθεί προαιρετικά μετά την ολοκλήρωση των θεωρητικών σπουδών, στο τέταρτο έτος, ενώ όσον αφορά τον ΟΑΕΔ, η πρακτική άσκηση εντάσσεται υποχρεωτικά στο πρόγραμμα της τριετούς φοίτησης. Οι ΣΕΚ, με την εισαγωγή του υποχρεωτικού έτους πρακτικής άσκησης, αντικατέστησαν τα ΕΠΑΣ, τα οποία παρείχαν μόνο διετή σχολική φοίτηση. Το έτος της πρακτικής άσκησης αποτελείται από έναν συνδυασμό πρακτικής άσκησης (80 %) και θεωρητικής εκπαίδευσης με επίκεντρο την εκάστοτε ειδικότητα (20 %). Επομένως, μπορεί να συγκριθεί με το σύστημα διττής εκπαίδευσης, που εφαρμόζεται στη Γερμανία, τόσο σε θεωρητικό όσο και σε πρακτικό επίπεδο.

Η ειδοποιός διαφορά μεταξύ των συστημάτων επαγγελματικής κατάρτισης στην Ελλάδα και τη Γερμανία είναι το νομικό πλαίσιο, καθώς και το επίπεδο συνεργασίας μεταξύ κράτους, οικονομίας και κοινωνικών εταίρων. Στη Γερμανία το πολιτικό πλαίσιο ορίζεται από τον νόμο περί επαγγελματικής κατάρτισης, ο οποίος ρυθμίζεται λεπτομερώς από τους κανονισμούς εκπαίδευσης (εκπαιδευτική θεματολογία σε πρακτικό επίπεδο), το καθορισμένο πρόγραμμα διδασκαλίας (γενική - εξειδικευμένη εκπαιδευτική θεματολογία), τη διάταξη περί καταλληλότητας του εκπαιδευτικού προσωπικού (προσωπικό επαγγελματικής κατάρτισης σε επιχειρήσεις), καθώς και από τους εκπαιδευτικούς νόμους των εκάστοτε κρατιδίων (μαθήματα γενικής παιδείας και προσωπικό επαγγελματικής κατάρτισης σε σχολές επαγγελματικής κατάρτισης). Αντίθετα, στην Ελλάδα δεν υπάρχει το αντίστοιχο εύρος ρυθμίσεων, ιδιαίτερα στην επιλογή της εκπαιδευτικής θεματολογίας σε πρακτικό επίπεδο, αλλά και στην επιλογή του κατάλληλου εκπαιδευτικού προσωπικού από τις επιχειρήσεις. Στη Γερμανία το σύστημα επαγγελματικής κατάρτισης γνωρίζει μεγάλη άνθηση, εδώ και χρόνια, λόγω της μακροχρόνιας συνεργασίας μεταξύ κράτους και κοινωνικών εταίρων. Υπάρχουν φυσικά κι εκεί πολυάριθμες ρυθμίσεις και πρότυπα, που ρυθμίζουν τις σχέσεις των εταίρων και τη διεξαγωγή της επαγγελματικής κατάρτισης. Εντούτοις, αυτό το σύνολο ρυθμίσεων δημιουργεί ένα αίσθημα αξιοπιστίας και θέτει τις κατάλληλες βάσεις για την ομαλή συνεργασία μεταξύ κράτους και κοινωνικών εταίρων. Αντιθέτως, στην Ελλάδα δεν υπάρχει ακόμη το κατάλληλο υπόβαθρο για τη δημιουργία μιας στενής συνεργασίας τέτοιου είδους και για τη διαμόρφωση ενός κοινού πλαισίου, που θα ρυθμίζει το σύστημα επαγγελματικής κατάρτισης (Ιωαννίδου/Σταύρου 2013).

Βασικός παράγοντας επιτυχίας της διττής επαγγελματικής κατάρτισης στη Γερμανία είναι η αξιοπιστία και η εμπιστοσύνη, που διέπουν τις σχέσεις όλων των παραγόντων, που συμμετέχουν στο σύστημα επαγγελματικής κατάρτισης. Επιπλέον, εξίσου σημαντικό ρόλο παίζει και η υπεραξία που δίνουν οι επιχειρήσεις, τα επιμελητήρια, οι ενώσεις, τα ιδρύματα και οι εκπαιδευόμενοι στην επαγγελματική κατάρτιση. Αυτή η υπεραξία είναι γνωστή στους αντίστοιχους Γερμανούς εταίρους και μπορεί να αποδειχθεί επιστημονικά με ποικίλους τρόπους. Σύμφωνα με μελέτες κόστους-απόδοσης του Ομοσπονδιακού Ινστιτούτου Επαγγελματικής Κατάρτισης, αποδεικνύεται ότι η πρακτική άσκηση σε μία επιχείρηση δεν απαιτεί μόνο υψηλό κόστος, αλλά μπορεί να είναι ιδιαίτερα χρήσιμη και για την ίδια την επιχείρηση. Οι εκπαιδευόμενοι αυξάνουν την παραγωγικότητα της επιχείρησης, με αποτέλεσμα οι καθαρές δαπάνες της να αντιστοιχούν μόνο στο 30% των μεικτών δαπανών, που απαιτούνται για την εκπαίδευση (Ομοσπονδιακό Ινστιτούτο Επαγγελματικής Κατάρτισης 2015). Βάσει αυτής της διαπίστωσης, 20% των γερμανικών επιχειρήσεων πείθονται να συμμετάσχουν στην επαγγελματική κατάρτιση. Κατά μέσο όρο το 59% των εκπαιδευόμενων παραμένει και απασχολείται στις ίδιες επιχειρήσεις, ακόμη και μετά την ολοκλήρωση της πρακτικής άσκησης. Επομένως, δίνεται ένα κίνητρο στους νέους να στραφούν στη διττή επαγγελματική κατάρτιση και να αποκτήσουν ένα ελπιδοφόρο μέλλον (Ομοσπονδιακό Ινστιτούτο Επαγγελματικής Κατάρτισης 2015). Αντίθετα, στην Ελλάδα πολλοί αντιμετωπίζουν την επαγγελματική κατάρτιση με καχυποψία. Από τη μια πλευρά, οι επιχειρήσεις, και ιδιαίτερα οι μικρές επιχειρήσεις που κυριαρχούν στην Ελλάδα, θέλουν να αποφύγουν το διοικητικό και οι-

κονομικό κόστος, και δεν αντιμετωπίζουν την εκπαίδευση ως μια επικερδή επένδυση στον τομέα της ανταγωνιστικότητας. Από την άλλη, τα συνδικάτα ανησυχούν ότι οποιαδήποτε τέτοια προσπάθεια θα καταλήξει σε εκμετάλλευση των νέων, καθώς αποτελούν ένα φθινό εργατικό δυναμικό (Κεντρικό Γραφείο Μετεκπαίδευσης στον Βιοτεχνικό Τομέα / ΤΕΙ Κοζάνης 2014). Ακόμη και το ίδιο το εκπαιδευτικό προσωπικό αντιμετωπίζει με καχυποψία την επαγγελματική κατάρτιση σε συνδυασμό με πρακτική άσκηση. Με αυτή τη διεύρυνση της μάθησης σε πρακτικό επίπεδο, οι καθηγητές ανησυχούν ότι ο σχολικός χώρος θα χάσει την αξία του ως χώρος εκμάθησης, και ότι έτσι ενδέχεται να χάσουν τις θέσεις εργασίας τους (Ιωαννίδου/Σταύρου 2013). Τέλος, η ίδια η κοινωνία δεν τρέφει μεγάλη εκτίμηση για την επαγγελματική κατάρτιση, και η επιλογή μιας τέτοιας κατεύθυνσης αντιμετωπίζεται ως έσχατη λύση σε σύγκριση με τις πανεπιστημιακές σπουδές (Cedefop 2014).

Στη Γερμανία, το Ομοσπονδιακό Ινστιτούτο Επαγγελματικής Κατάρτισης, το Ινστιτούτο Ερευνών της Αγοράς Εργασία, καθώς και πολυάριθμα πανεπιστημιακά, ερευνητικά ιδρύματα συμβάλλουν στην έρευνα και την προώθηση της επαγγελματικής κατάρτισης. Η εν λόγω έρευνα μπορεί να συνεισφέρει σημαντικά στην εκτίμηση της αξίας της επαγγελματικής κατάρτισης. Έτσι, οι επιχειρήσεις, τα επιμελητήρια, τα συνδικάτα, οι νέοι και οι υπόλοιποι συμμετέχοντες θα αποκτήσουν τη βεβαιότητα, που χρειάζονται, για να ασχοληθούν ενεργά με την επαγγελματική κατάρτιση. Αυτή τη στιγμή στην Ελλάδα εκλείπουν οι απαιτούμενες επιστημονικές βάσεις για τη διεξαγωγή έρευνας στον τομέα της επαγγελματικής κατάρτισης (Ιωαννίδου/Σταύρου 2013). Αυτό που λείπει, είναι τα κατάλληλα επιστημονικά επιχειρήματα, που θα πείσουν κάποιους εταίρους, να κινητοποιηθούν στον τομέα αυτό. Η ελληνογερμανική συνεργασία στον τομέα της επαγγελματικής κατάρτισης θα μπορούσε να συμβάλει σημαντικά στην προώθηση της τεχνονομίας και στη δημιουργία νέων θέσεων πρακτικής μαθητείας στην Ελλάδα. Τον Δεκέμβριο του 2012 υπογράφηκε η δήλωση προθέσεων, η οποία αποτελεί την έναρξη της ελληνογερμανικής συνεργασίας στον τομέα της επαγγελματικής κατάρτισης. Η δήλωση δεν υπογράφηκε μόνο από το Ομοσπονδιακό Υπουργείο Παιδείας και Έρευνας και το ελληνικό Υπουργείο Παιδείας, αλλά και από άλλα πέντε ευρωπαϊκά κράτη (Ισπανία, Ιταλία, Λετονία, Σλοβακία και Πορτογαλία). Βασικός στόχος της συμφωνίας είναι ο εκσυγχρονισμός των συστημάτων επαγγελματικής κατάρτισης, λαμβάνοντας, βέβαια, πάντα υπόψη τις δυνατότητες απασχόλησης των νέων, καθώς και την απόκτηση γνώσεων βάσει των αναγκών της αγοράς εργασίας (Υπόμνημα σχετικά με τη συνεργασία στον τομέα της επαγγελματικής κατάρτισης και εκπαίδευσης 2012). Η εν λόγω συμφωνία έδωσε το έναυσμα για την έναρξη μιας σειράς δραστηριοτήτων, οι οποίες πραγματοποιήθηκαν από πολυάριθμους Γερμανούς και Έλληνες εταίρους.

Το 2013, τα Υπουργεία Παιδείας αμφοτέρων των χωρών δημιούργησαν μια διμερή ομάδα εργασίας, στην οποία συμμετείχαν εκπρόσωποι επιχειρήσεων και συνδικάτων. Η ομάδα εργασίας είχε την τεχνική υποστήριξη του Κεντρικού Γραφείου Διεθνούς Συνεργασίας στον τομέα της Επαγγελματικής Κατάρτισης, το οποίο έχει στηρίξει και στο παρελθόν πολλές μελέτες σκοπιμότητας όσον αφορά την εφαρμογή νέων μορφών επαγγελματικής κατάρτισης. Από τη διεξαγωγή της

κοινής μελέτης σκοπιμότητας από Έλληνες και Γερμανούς εταίρους, προέκυψαν νέες ιδέες για την εφαρμογή νέων μορφών επαγγελματικής κατάρτισης στην Ελλάδα. Επιπλέον, με αυτό τον τρόπο δόθηκε η δυνατότητα σε πολλούς εταίρους – επιχειρήσεις, κρατικά ιδρύματα, συνδικάτα, επιμελητήρια, συλλόγους γονέων κτλ. να έρθουν σε επαφή και να αναπτύξουν έναν μεταξύ τους διάλογο. Από αυτό το εγχείρημα δημιουργήθηκαν δίκτυα, τα οποία είναι διατεθειμένα να συνεισφέρουν στην αναδιαμόρφωση του συστήματος επαγγελματικής κατάρτισης στην Ελλάδα. Οι μελέτες σκοπιμότητας απέδειξαν ότι και μόνο ο διάλογος και η ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των προαναφερθέντων εταίρων αύξησαν το ενδιαφέρον και την κινητοποίηση για συμμετοχή στη βελτίωση της επαγγελματικής κατάρτισης στην Ελλάδα (Wolfgarten et al 2014).

Ήδη από το 2013, τις μελέτες σκοπιμότητας ακολούθησαν και άλλες δραστηριότητες, κατά τις οποίες μεμονωμένοι εταίροι είχαν τη δυνατότητα να ανταλλάξουν απόψεις επί ίσους όρους. Παραδείγματος χάρη, το ίδρυμα Friedrich-Ebert στην Αθήνα και η Ένωση Γερμανικών Συνδικάτων διοργάνωσαν εκδηλώσεις, κατά τις οποίες ήρθαν σε επαφή Έλληνες και Γερμανοί συνδικαλιστές και αντάλλαξαν τις απόψεις τους, όσον αφορά στην επαγγελματική κατάρτιση, σε ένα ασφαλές πλαίσιο. Ανάλογη εκδήλωση έλαβε χώρα και στα πλαίσια του Φόρουμ Επιχειρήσεων, που διοργανώθηκε από το Γερμανικό Προξενείο της Θεσσαλονίκης. Το Ελληνογερμανικό Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο της Αθήνας συμβάλλει σημαντικά στο εν λόγω εγχείρημα παρέχοντας πληροφορίες τόσο σε επιχειρήσεις όσο και σε γονείς και μαθητές σχετικά με την επαγγελματική κατάρτιση. Εξίσου αξιόλογη είναι και συμβολή της Ελληνογερμανικής Συνέλευσης (DGV) και της Γερμανικής Σχολής Θεσσαλονίκης. Ακόμη και το Ελληνογερμανικό Ίδρυμα Νεολαίας, που βρίσκεται στα σκαριά του, θα αναλάβει προγράμματα της επαγγελματικής κατάρτισης και θα προσφέρει στους εκπαιδευόμενους από την Ελλάδα και τη Γερμανία τη δυνατότητα να έρθουν σε επαφή.

Τέλος, στα πλαίσια ενός πιλοτικού προγράμματος στον τομέα του τουρισμού, το οποίο χρηματοδοτήθηκε από το Ομοσπονδιακό Υπουργείο Παιδείας και Έρευνας και υλοποιείται από την DEKRA Akademie, το Ελληνογερμανικό Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο της Αθήνας και από πολλές άλλες επιχειρήσεις, οι νέοι είχαν τη δυνατότητα να φοιτήσουν σε ένα τέτοιο πρότυπο πρόγραμμα επαγγελματικής κατάρτισης. Το πρόγραμμα παρουσιάζει με σαφήνεια τον τρόπο που μπορεί να εφαρμοστεί και να λειτουργήσει η επαγγελματική κατάρτιση στην Ελλάδα. Επιπλέον, αποδείχθηκε ότι οι νέοι και οι γονείς τους δέχθηκαν με ενθουσιασμό αυτού του είδους την ενδοεπιχειρησιακή εκπαίδευση.

Το πολύπλευρο δίκτυο δραστηριοτήτων στοχεύει στη μετάδοση πληροφοριών, στην ανάπτυξη διαλόγου και ανταλλαγής απόψεων, με σκοπό να εδραιωθεί αυτή η νέα διττή μορφή επαγγελματικής κατάρτισης στην Ελλάδα. Με τη δοκιμαστική εφαρμογή του προγράμματος αυξάνεται το ενδιαφέρον και η εμπιστοσύνη των συμμετεχόντων προς την επαγγελματική κατάρτιση. Αυτή η κοινή προσπάθεια μπορεί να οδηγήσει μελλοντικά στη βελτίωση των επαγγελματικών ευκαιριών για τους νέους. Το ενδιαφέρον των Ελλήνων και Γερμανών εταίρων για την επίτευξη αυτού του στόχου αποδεικνύει ότι είναι εφικτή η ελληνογερμανική συνεργασία και την χαρακτηρίζει ένα πνεύμα ευρωπαϊκής συνέργειας.

Tobias Wolfgarten, φωτογραφία: ιδιωτική

Ο Tobias Wolfgarten είναι υπεύθυνος του τμήματος διμερών συνεργασιών στο Κέντρο Διεθνούς Συνεργασίας στην Επαγγελματική Κατάρτιση στο Ομοσπονδιακό Ινστιτούτο Επαγγελματικής Κατάρτισης (Bundesinstitut für Berufliche Bildung - BIBB).

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- ▶ **Ομοσπονδιακό Ινστιτούτο Επαγγελματικής Κατάρτισης (2015):** Αναφορά σχετικά με την επαγγελματική κατάρτιση 2015. Πληροφορίες και αναλύσεις σχετικά με την εξέλιξη της επαγγελματικής κατάρτισης, Βόννη.
- ▶ **Cedefop (2014):** Επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση στην Ελλάδα. Σύνομη περιγραφή, Υπηρεσία εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Λουξεμβούργο.
- ▶ **Ερευνητικό Ινστιτούτο Επαγγελματικής Κατάρτισης / ΤΕΙ Καβάλας (KIT) (2014):** Μελέτη σκοπιμότητας με στόχο τη διερεύνηση των συνθηκών, κάτω από τις οποίες μπορεί να αναπτυχθεί η επαγγελματική κατάρτιση και η πρακτική άσκηση στον τουριστικό και ξενοδοχειακό τομέα στην Ελλάδα, Νυρεμβέργη/Καβάλα.
- ▶ **Ιωαννίδου, Αλεξάνδρα / Σταύρου, Σταύρος (2013):** Δυνατότητες μεταρρύθμισης της επαγγελματικής κατάρτισης στην Ελλάδα, Ίδρυμα Friedrich-Ebert στην Αθήνα. Υπόμνημα σχετικά με τη συνεργασία στον τομέα της επαγγελματικής
- ▶ **κατάρτισης και εκπαίδευσης στην Ευρώπη (2012):** Επαγγελματική κατάρτιση και εκπαίδευση στην Ευρώπη – Προοπτικές για τη νέα γενιά, 10-11 Δεκεμβρίου 2012, Βερολίνο, http://www.bmbf.de/pubRD/memorandumvocational_education_and_training_2012.pdf, από 20.08.2015.
- ▶ **Wolfgarten, Tobias / Le Mouillour, Isabelle / Grünwald, Volker Fotios / Medrikat, Ilona (2014):** Συνεργασία στον τομέα της επαγγελματικής κατάρτισης – Προτάσεις για την εφαρμογή νέων μορφών εκπαίδευσης στην Ελλάδα. Σύνοψη πέντε μελετών σκοπιμότητας σε συγκεκριμένους κλάδους, Ομοσπονδιακό Ινστιτούτο Επαγγελματικής Κατάρτισης Βόννης..
- ▶ **Κεντρικό Γραφείο Μετεκπαίδευσης στον Βιοτεχνικό Τομέα / ΤΕΙ Δυτικής Μακεδονίας (2014):** Ομάδα ΘΑΛΗΣ: Τεχνολογία- Χειροτεχνία- Κατασκευές- Μαθητεία-Ενέργεια-Ανακατασκευή. Μελέτη σκοπιμότητας για την εδραίωση της διττής επαγγελματικής κατάρτισης σε σχολεία και επιχειρήσεις στην Ελλάδα, Ντίσελντορφ/Κοζάνη.

Εικόνα: Ελληνογερμανικό Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο

Good Practice: Το „Mendi“ και το „Vetnet“ εισάγουν τη διττή εκπαίδευση στην Ελλάδα

Στα πλαίσια ανάπτυξης του διττού εκπαιδευτικού συστήματος στην Ελλάδα, το Ελληνογερμανικό Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο ανέλαβε την πρωτοβουλία, να αναβαθμίσει τις ήδη υπάρχουσες επαγγελματικές σχολές της Ελλάδας, σύμφωνα με τα γερμανικά πρότυπα. Επί του παρόντος, έχουν τεθεί σε εφαρμογή δύο προγράμματα, τα οποία χρηματοδοτούνται από το Ομοσπονδιακό Υπουργείο Παιδείας και Έρευνας της Γερμανίας. Πρόκειται για τα προγράμματα Mendi και VETnet.

Μαρία Χλωρού

Στα πλαίσια ανάπτυξης του διττού εκπαιδευτικού συστήματος στην Ελλάδα, το Ελληνογερμανικό Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο ανέλαβε την πρωτοβουλία, να αναβαθμίσει τις ήδη υπάρχουσες επαγγελματικές σχολές της Ελλάδας σύμφωνα με τα γερμανικά πρότυπα. Επί του παρόντος έχουν τεθεί σε εφαρμογή δύο προγράμματα, τα οποία χρηματοδοτούνται από το Ομοσπονδιακό Υπουργείο Παιδείας και Έρευνας της Γερμανίας. Πρόκειται για τα προγράμματα Mendi και VETnet. Στόχος των εν λόγω πιλοτικών προγραμμάτων είναι η εισαγωγή της διττής εκπαίδευσης στην Ελλάδα, σύμφωνα με τα γερμανικά πρότυπα, ως μιας εναλλακτικής λύσης στην πανεπιστημιακή εκπαίδευση, η οποία είναι μέχρι στιγμής πιο δημοφιλής. Μακροπρόθεσμος στόχος είναι η μείωση του υψηλού ποσοστού ανεργίας στην Ελλάδα.

Το πιλοτικό πρόγραμμα Mendi (Mentoring Dual International) ξεκίνησε τον Σεπτέμβριο του 2013 και έχει διάρκεια τρία έτη. Επί του παρόντος στο πρόγραμμα φοιτούν 170 εκπαιδευόμενοι στις ακόλουθες ειδικότητες: «Μάγειρας», «Ξενοδοχοϋπάλληλος» και «Ειδικός επισιτισμού», τόσο στο πρώτο όσο και δεύτερο σχολικό έτος, σε δύο περιοχές στην Ελλάδα. Σε συνεργασία με την ελληνική, εταιρική, επαγγελματική σχολή του ΟΑΕΔ (Ελληνικός Οργανισμός Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού) ιδρύθηκαν δύο πιλοτικές σχολές, στην Αθήνα και την Κρήτη. Το εν λόγω πρόγραμμα πραγματοποιείται σε συνεργασία με την εταιρεία Dekra Akademie, την εταιρεία TUI καθώς και το Πανεπιστήμιο του Osnabrück. Το πιλοτικό πρόγραμμα έχει ήδη αναγνωριστεί από την ελληνική κυβέρνηση. Έτσι, μετά την τριετή φοίτησή τους, οι απόφοιτοι λαμβάνουν ένα ελληνικό πιστοποιητικό από την επαγγελματική σχολή του ΟΑΕΔ, καθώς και ένα γερμανικό πιστοποιητικό από το Ελληνογερμανικό Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο.

Προς το παρόν, στο πρόγραμμα Mendi συμμετέχουν 60 ξενοδοχειακές μονάδες σε όλη την Ελλάδα. Η μεγάλη αναγνώριση που έχει δεχτεί το πρόγραμμα, δημιούργησε την ανάγκη για τη δημιουργία περισσότερων θέσεων πρακτικής άσκησης για εκπαιδευόμενους σε ελληνικές επιχειρήσεις. Επιπλέον, οι εκπαιδευόμενοι από την Ελλάδα είχαν τη δυνατότητα να πραγματοποιήσουν πρακτική άσκηση, διάρκειας τεσσάρων εβδομάδων στο Αμβούργο, στα πλαίσια του προγράμματος κινητικότητας 'Erasmus + Mobility'.

Από την άλλη πλευρά, το πρόγραμμα VETnet ασχολείται με την εισαγωγή της διττής εκπαίδευσης στα τεχνικά επαγγέλματα και πιο συγκεκριμένα στο επάγγελμα του «Μηχανικού αυτοκινήτων» και του «Ηλεκτρονικού συσκευών και συστημάτων». Πολλές ελληνικές επιχειρήσεις παρέχουν 140 θέσεις επαγγελματικής εκπαίδευσης. Ο ΟΣΕ είναι ο φορέας που προσφέρει τις περισσότερες θέσεις και δραστηριοποιείται για την υλοποίηση του προγράμματος. Παρόλα αυτά, το πρόγραμμα δεν μπορεί να υλοποιηθεί ακόμη, διότι εκκρεμεί η κρατική αναγνώριση. Γι' αυτή την κλωσισεργία, ευθύνεται η διαρκής διεξαγωγή εκλογών στην Ελλάδα, η οποία συνεπάγεται και την αλλαγή των αρμόδιων υπαλλήλων στα αντίστοιχα υπουργεία. Εντούτοις, το Ελληνογερμανικό Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο επιδιώκει να ξεκινήσει την υλοποίηση του προγράμματος διττής εκπαίδευσης στον τεχνικό τομέα το αργότερο μέσα στο επόμενο έτος.

Το Ελληνογερμανικό Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο μπορεί να λειτουργήσει ως γέφυρα επικοινωνίας μεταξύ της εκπαιδευτικής κοινότητας και της αγοράς εργασίας, λόγω της άμεσης πρόσβασης, που διαθέτει σε διάφορες επιχειρήσεις. Το Επιμελητήριο επιθυμεί να λειτουργήσει ως μια πλατφόρμα για τις επιχειρήσεις, τους εκπαιδευόμενους, τους γονείς και γενικά κάθε ενδιαφερόμενο δίνοντας έμφαση στο σύστημα διττής εκπαίδευσης. Στην Ελλάδα υπάρχει επιτακτική ανάγκη για την ίδρυση σχολών υψηλού επιπέδου, καθώς και για την προώθηση της επαγγελματικής κατάρτισης. Με αυτό τον τρόπο θα αυξηθεί το ποσοστό απασχόλησης και θα οδηγηθεί η οικονομία της Ελλάδας σε μια μεταμνημονιακή εποχή.

Μαρία Χλωρού, φωτογραφία: ιδιωτική

Η Μαρία Χλωρού είναι απόφοιτος της European Management Academy του Μονάχου και εδώ και 15 χρόνια εργάζεται στο Ελληνογερμανικό Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο. Είναι διευθύντρια του τμήματος εκπαίδευσης από την ίδρυση του, πριν από τρία έτη. Στο παρελθόν, έχει εργαστεί στον τομέα της εύρεσης εταιρών και της διοργάνωσης εκδηλώσεων. Από το 2002 είναι επίσημη αντιπρόσωπος της έκθεσης παιχνιδιών της Νυρεμβέργης στην Ελλάδα και την Κύπρο.

Εικόνα: aktuelles forum

Good Practice: „young workers for europe“ - ένα βιωματικό πρόγραμμα κινητικότητας για τη μετάβαση από το σχολείο στην αγορά εργασίας

Μια ομάδα αποτελούμενη από 10 εκπαιδευόμενους έλαβε από τον Ιούλιο έως τον Νοέμβρη του 2013 μέρος σε πρόγραμμα της οργάνωσης aktuelles forum στα Ιωάννινα. Ανέλαβαν εργασίες για την εβραϊκή κοινότητα, περιεργαστήκαν με μεγάλη δημιουργικότητα παρελθοντικά κι επίκαιρα θέματα της Ελλάδας και συνάντησαν μάλιστα και τον Πρόεδρο της Γερμανίας, Joachim Gauck. Η Verena Falterbaum και η Miriam Jusuf ενημερώνουν για την εξέλιξη και την επιτυχία του προγράμματος.

Verena Falterbaum και Miriam Jusuf

Το aktuelles forum στο Γκέλζενκίρχεν είναι ένας από το νόμο περί μετεκπαίδευσης του κρατιδίου της Βόρειας Ρηνανίας-Βεστφαλίας αναγνωρισμένος φορέας δημοκρατικής και πολιτικής εκπαίδευσης ενηλίκων, καθώς και ένας οργανισμός για την αρωγή της νεολαίας, αναγνωρισμένος από τον νόμο περί αρωγής παιδιών και νέων (νόμος περί αρωγής παιδιών και νέων/ΚΠΔ XIII). Εδώ και 45 χρόνια διοργανώνει και υλοποιεί σεμινάρια, προγράμματα, ημερίδες και εκπαιδευτικές διακοπές με επίκεντρο κοινωνικά και πολιτικά ζητήματα. Στόχος του forum είναι να συμβάλλει στη δημιουργία μιας κοινωνίας, η οποία διέπεται από τις βασικές αρχές της δημοκρατίας και της κοινωνικής δικαιοσύνης.

Το forum δραστηριοποιείται και στον τομέα των διεθνών προγραμμάτων, εδώ και 15 χρόνια (www.aktuelles-forum.de). Δίδεται ιδιαίτερη βαρύτητα σε ευρωπαϊκά, τεχνικά προγράμματα για νέους από τη Βόρεια Ρηνανία-Βεστφαλία, στον τομέα της επαγγελματικής κατάρτισης και προετοιμασίας για την αγορά εργασίας. Μέχρι στιγμής έχουν υλοποιηθεί πολυάριθμα προγράμματα με σκοπό την εύρεση εργασίας για νέους σε τόπους ιστορικής μνήμης και μνημείων, καθώς και κοινωνικά προγράμματα. Οι νέοι είχαν τη δυνατότητα να εξελιχθούν σε ατομικό επίπεδο μέσα από δημιουργικές μορφές μετεκπαίδευσης. Συγχρόνως, είχαν την απαραίτητη ενθάρρυνση, για να ασχοληθούν με διάφορα κοινωνικά θέματα.

Το πρόγραμμα απευθύνεται σε μη προνομιούχους νέους στον τομέα της εκπαίδευσης. Η εργασία με αυτούς τους νέους αποτελεί ιδιαίτερη πρόκληση για το forum, διότι το θέμα είναι οι ίσες ευκαιρίες στην εκπαίδευση. Η παραμονή στο εξωτερικό ως τμήμα της σχολικής ή επαγγελματικής κατάρτισης είναι κάτι αυτονόητο για τους περισσότερους φοιτητές, μαθητές λυκείου ή ακόμα και απόφοιτους γυμνασίου. Όμως, δεν ισχύει το ίδιο για τους νέους, που συμμετείχαν στο πρόγραμμα. Πολλοί από αυτούς δεν είχαν ταξιδέψει ποτέ στο εξωτερικό ή δεν είχαν μπει ποτέ σε αεροπλάνο, και κάποιοι δεν είχαν φύγει ποτέ από το κρατίδιο της Βόρειας Ρηνανίας-Βεστφαλίας.

Το πρόγραμμα young workers for europe, στα πλαίσια του XENOS, δείχνει πως οι νέοι αποτελούν την κατάλληλη ομάδα στόχου για την εφαρμογή μέτρων κινητικότητας στον τομέα της επαγγελματικής κατάρτισης. Το πρόγραμμα συνδέει την τεχνική εκπαίδευση και τις κοινωνικές δεξιότητες με την παραμονή στο εξωτερικό, και εφοδιάζει τους συμμετέχοντες με τα απαραίτητα προσόντα για τη μελλοντική επαγγελματική τους εξέλιξη. Καθένα από τα δώδεκα τμήματα του προγράμματος αποτελούταν από ένα προπαρασκευαστικό και ένα συμπληρωματικό στάδιο. Επίκεντρο του προγράμματος „young workers for europe“ είναι η τεχνική εκπαίδευση διάρκειας 14 ημερών σε κάποια ευρωπαϊκή χώρα. Αν και αυτή η διαδικασία

μοιάζει μόνο σαν ένα σύντομο ταξίδι, αποτελεί συχνά ιδιαίτερη πρόκληση για τους συμμετέχοντες. Και αυτό γιατί πολλοί από αυτούς δεν έχουν ταξιδέψει εκτός της πόλης τους, δεν ήταν ποτέ μέλη μιας ομάδας ή δεν είχαν ταξιδέψει ποτέ με αεροπλάνο. Η επιλογή των τόπων υλοποίησης του προγράμματος „young workers“ δεν είναι τυχαία. Ο φορέας διοργάνωσης προσπάθησε να συνδέσει τη διαπολιτισμική και κοινωνική εκπαίδευση με χώρους πολιτικής και ιστορικής σημασίας.

Η επιτυχημένη ενσωμάτωση του προγράμματος στην επαγγελματική κατάρτιση, καθώς και σε άλλα μέτρα του Κέντρου Εύρεσης Εργασίας και του ΟΑΕΔ, δείχνει ότι η ιδέα της διεθνούς κινητικότητας μπορεί να ενταχθεί στη βασική εκπαίδευση.

Μια ομάδα 10 εκπαιδευόμενων (2 γυναίκες/ 8 άνδρες), με τη συνοδεία 2 εκπαιδευτών και παιδαγωγών του εταιρίου TÜV Nord Bildung Bergkamen, συμμετείχε από τον Ιούλιο έως τον Νοέμβριο του 2013 στο μέρος του προγράμματος, που έλαβε χώρα στην Ελλάδα, στα Ιωάννινα. Στην 1η φάση της κατάρτισης ασχολήθηκαν για δύο μέρες με τη ελληνο-γερμανική ιστορία, την ελληνική γλώσσα και τη θέση της Ελλάδας στην Ευρώπη. Έμαθαν για την ιστορία της εβραϊκής κοινότητας των Ιωαννίνων, καθώς και για τα καθήκοντα, που θα αναλάμβαναν κατά τη διάρκεια της παραμονής τους εκεί.

Στη 2η φάση της εκπαίδευσης σχημάτισαν μια ομάδα με θέμα την «Δημιουργικότητα». Όλοι μαζί προσπάθησαν να διατυπώσουν τον ορισμό της δημιουργικότητας: «Δημιουργικότητα είναι η ανταλλαγή ιδεών και προτάσεων, καθώς και η εύρεση επιτυχημένων λύσεων με σκοπό την επίτευξη στόχων με έναν πρωτοποριακό τρόπο».

Κατά την 3η φάση της κατάρτισης η ομάδα κατευθύνθηκε στην οροσειρά γύρω από τον ποταμό Βέξερ, όπου έλαβε χώρα η εκπαίδευσή της. Κατά τη διάρκεια της ομαδικής εκπαίδευσης οι νέες εμπειρίες έκαναν πολλούς από τους συμμετέχοντες να νιώσουν παραγκωνισμένοι. Γρήγορα, όμως, αναπτύχθηκαν ισχυροί δεσμοί μεταξύ τους και κατάφεραν να κερδίσει ο ένας την εμπιστοσύνη και την αποδοχή του άλλου. Με αυτό τον τρόπο ενισχύθηκε και η αυτοπεποίθηση των συμμετεχόντων, και έτσι δέθηκε ακόμη περισσότερο η ομάδα.

Κατά την 4η φάση, η ομάδα ασχολήθηκε με κηπουρικές εργασίες στο εβραϊκό κοιμητήριο και στη συναγωγή των Ιωαννίνων.

Στην εκδήλωση αξιολόγησης και παρουσίασης του προγράμματος, οι συμμετέχοντες συνέθεσαν ένα ραπ τραγούδι, το οποίο παρουσιάστηκε στα πλαίσια της γιορτής των Χριστουγέννων και της χριστουγεννιάτικης αγοράς, ενώπιον του ιδρύματος, εκπροσώπων του Κέντρου Εύρεσης Εργασίας/ΟΑΕΔ, του Τύπου και κοινού.

Ακολουθούν απόψεις κάποιων εκπαιδευόμενων:

«Ήταν η πρώτη φορά που ταξίδεψα στο εξωτερικό. Γι' αυτό εκμεταλλεύτηκα αυτή την ευκαιρία στο έπακρο».

(Χάινριχ)

«Το πρόγραμμα, από την αρχή ως το τέλος, ήταν μια απίστευτη εμπειρία. Έχω τις καλύτερες εντυπώσεις από όλες τις δραστηριότητες, κατά την προετοιμασία, αλλά και κατά την επίσκεψη στην Ελλάδα. Αυτές οι 14 ημέρες, που ήμουν μέλος μιας ομάδας, με έκαναν πιο ανοιχτό απέναντι στους ανθρώπους. Παλιότερα ήμουν πιο συγκρατημένος και εσωστρεφής, αυτό όμως άλλαξε. Ήταν ένα προσωπικό επίτευγμα για μένα».

(Κρίστιαν)

«Η επιτυχία του προγράμματος οφείλεται σε όλη την ομάδα. Καθοριστικές σημασίας ήταν το γεγονός ότι άλλαξε αμέσως θετικά η συμπεριφορά των νέων σε ατομικό επίπεδο. Αυτό θα τους βοηθήσει να εκφράζονται καλύτερα στις συνεντεύξεις με μελλοντικούς εργοδότες, καθώς και στον τομέα της ομαδικής εργασίας».

(Bernad Flick, τοπικός διευθυντής του Κέντρου εκπαίδευσης της TÜV Nord Bergkamen)

Το εν λόγω εγχείρημα αναγνωρίστηκε και από τον Ομοσπονδιακό Πρόεδρο, κύριο Γκάουγκ, κατά την επίσημη επίσκεψή του στην Ελλάδα. Κατά τη διάρκεια του ταξιδιού του, επισκέφθηκε τις περιοχές που δραστηριοποιήθηκαν οι „young workers“. Δύο νέοι και ένας εκπαιδευτής του προγράμματος δέχθηκαν την πρόσκληση του, να επισκεφθούν ξανά τα Ιωάννινα και να τον συνοδεύσουν.

Η Ντενίζ και ο Μαρσέλ έμειναν ενθουσιασμένοι από την επίσκεψη του Ομοσπονδιακού Προέδρου. «Ήταν μια συναρπαστική εμπειρία. Ο Πρόεδρός μας είναι καταπληκτικός άνθρωπος. Μας ευχαρίστησε για τη συμμετοχή μας και μας έδωσε την εντύπωση ότι κάναμε κάτι πολύ σημαντικό στην Ελλάδα», αναφέρει η Ντενίζ. «Πρόκειται για μια ανεπανάληπτη εμπειρία. Θα μιλάω ακόμη και στα παιδιά μου γι' αυτό», συνοψίζει ο Μαρσέλ. Η Ντενίζ συνεχίζει να ενδιαφέρεται για πολιτικά – ιστορικά ζητήματα, γι' αυτό εξέφρασε την επιθυμία να επισκεφθεί κάποια στρατόπεδα συγκέντρωσης στη Γερμανία. Με αυτή την αφορμή, το forum οργάνωσε μια επίσκεψη, με προπαρασκευαστικό και συμπληρωματικό στάδιο, σε μνημεία του Μπούχενβαλντ για νέους „young workers“, όπως τη Ντενίζ, που ενδιαφέρονται για τέτοια θέματα. Το πρόγραμμα θα υλοποιηθεί το καλοκαίρι του 2014.

Εικόνα: Ομοσπονδιακή Κυβέρνηση / Steffen Kugler

Από αριστερά: Marcel Ast, εκπαιδευόμενος του TÜV NORD Bildung, ο Ομοσπονδιακός Πρόεδρος Gauck, ο Hans Hitzler, εκπαιδευόμενος του TÜV NORD Bildung, η Sigrid Skarpelis-Sperk, πρώην μέλος του SPD, Πρόεδρος της Ένωσης Ελληνογερμανικών Κοινοτήτων, η Denise Hirz, εκπαιδευόμενη του TÜV NORD Bildung και ο Κάρλος Παπούλιας, Πρόεδρος της Δημοκρατίας της Ελλάδας.

Εικόνα: © IasseDesign, Fotolia

Good Practice: Ευρωπαϊκό πρόγραμμα MobiPro, υπό την αιγίδα της Χριστιανικής Αδελφότητας Νέων (CJD) Bodensee – Oberschwaben σε συνεργασία με την Ελλάδα

Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα „Your German Path!“ ξεκίνησε φέτος στα πλαίσια του ειδικού ευρωπαϊκού προγράμματος MobiPro, σε συνεργασία με τον Έλληνα εταίρο, DIAN – Δραστηριότητες Εκπαίδευσης και Διαχείρισης. Το ευρωπαϊκό πρόγραμμα MobiPro προσφέρει σε πολλούς νέους από την Ευρώπη τη δυνατότητα να ακολουθήσουν μια διττή επαγγελματική κατάρτιση. Παράλληλα, δίνεται η δυνατότητα σε εργοδότες από τη Γερμανία να επιλέξουν προσωπικό από χώρες της ΕΕ.

Kerma Camdzic

Κατ’ αυτό το τρόπο το ειδικό αυτό πρόγραμμα συμβάλλει στη μείωση του ποσοστού ανεργίας των νέων στην Ευρώπη και εξασφαλίζει το απαραίτητο εργασιακό δυναμικό για τη Γερμανία. Το ευρωπαϊκό πρόγραμμα MobiPro χρηματοδοτείται από το Ομοσπονδιακό Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων.

Τόσο η γερμανική Χριστιανική Αδελφότητα Νέων, όσο και η DIAN – Δραστηριότητες Εκπαίδευσης και Διαχείρισης, αποτελούν μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης Φορέων Επαγγελματικής Κατάρτισης. Εντός αυτού του δικτύου γεννήθηκε η ιδέα για μία κοινή συνεργασία στα πλαίσια του ευρωπαϊκού προγράμματος MobiPro.

Το πρόγραμμα καλύπτει όλες τις απαραίτητες διαδικασίες, από την επιλογή των υποψηφίων στη χώρα καταγωγής τους έως την επιτυχή ολοκλήρωση της εκπαίδευσής τους στη Γερμανία. Όσον αφορά το σύστημα διττής εκπαίδευσης, η Χριστιανική Αδελφότητα Νέων εστίασε στην περιοχή του Μπόντεντζε και στην επαρχία Ράβενσμπουργκ. Η επιλογή επαγγελματικού κλάδου εξαρτάται άμεσα από τις ανάγκες της τοπικής αγοράς εργασίας, λαμβάνοντας βεβαίως υπόψη και τις προσωπικές προτιμήσεις των συμμετεχόντων. Στην ουσία, το εν

λόγω πρόγραμμα κατάρτισης προωθεί την εισαγωγή της διττής εκπαίδευσης σε διάφορα επαγγέλματα, στον τομέα της βιοτεχνίας και της γαστρονομίας, που πλέον εκλείπουν. Οι τομείς επαγγελματικής κατάρτισης είναι οι εξής: Μηχανικός υγειονομικών εγκαταστάσεων, Μηχανικός εγκαταστάσεων θέρμανσης και κλιματισμού, Ηλεκτρονικός ενεργειακών εγκαταστάσεων και κατασκευών, Μηχανολόγος, Ειδικός εστίασης, Μάγειρας. Το πρόγραμμα δίνει τη δυνατότητα στους εκπαιδευόμενους να γνωρίσουν καλύτερα τον επαγγελματικό κλάδο, που έχουν επιλέξει, και να έρθουν σε επαφή με τους μελλοντικούς τους εργοδότες, πραγματοποιώντας μια πρακτική άσκηση, από 22 Ιουνίου έως 31 Ιουλίου 2015. Το Βιοτεχνικό Επιμελητήριο της Ουλμ και ο πρόεδρος του εκάστοτε συνδικάτου στήριξαν την πρακτική άσκηση και την επαγγελματική κατάρτιση. Ο αριθμός θέσεων είναι περιορισμένος και ανέρχεται σε μόλις 23. Το πρόγραμμα απευθύνεται σε νέους από 18 έως 27 ετών και ξεκινά την 1η Σεπτεμβρίου 2015.

Ο εταίρος DIAN ανέλαβε την ανεύρεση υποψηφίων στην Ελλάδα, την αξιολόγησή τους, καθώς και την πραγματοποίηση των απαραίτητων γλωσσικών μαθημάτων σε Αθήνα και Θεσσαλονίκη. Τα μαθήματα γερμανικών, που απαρτίζονται από 540 διδακτικές ενότητες, θα ξεκινή-

σουν στις αρχές Ιανουαρίου και θα ολοκληρωθούν τέλη Μαΐου. Τα εν λόγω μαθήματα μπορούν να παρέχουν όλες τις βασικές πληροφορίες για την εργασία και τη ζωή στη Γερμανία. Αρχικός και βραχυπρόθεσμος στόχος είναι η απόκτηση του διπλώματος γλωσσομάθειας επιπέδου B1 (Κοινό Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Αναφοράς για τις Γλώσσες). Σε πρώτη φάση, οι φορείς του προγράμματος γνώρισαν τους υποψηφίους μέσω skype κι έτσι είχαν τη δυνατότητα να παρακολουθήσουν την πρόδοό τους όσο αφορά τα γλωσσικά μαθήματα. Αυτή η διαδικασία γνωριμίας ολοκληρώθηκε με μία σειρά από workshop, που έλαβαν χώρα σε Αθήνα και Θεσσαλονίκη και είχαν ως στόχο την καλύτερη προετοιμασία των υποψηφίων, όσον αφορά τα τοπικά δεδομένα και ανάγκες του διττού συστήματος εκπαίδευσης.

Οι μελλοντικοί εκπαιδευόμενοι από την Ελλάδα έφθασαν στον τόπο διεξαγωγής του προγράμματος, το Friedrichshafen, την 15η Ιουνίου 2015. Το πρόγραμμα ξεκίνησε με μία εβδομάδα υποδοχής, με σκοπό την προσαρμογή των άρτι αφιχθέντων στην νέα τους πατρίδα. Ενημερώθηκαν για τις πιθανές επαγγελματικές ευκαιρίες, την ασφάλιση ασθενείας και πολλά άλλα ζητήματα, και παρακολούθησαν εντατικά μαθήματα γλώσσας και μια σειρά σεμιναρίων με θέμα „Dos and Don'ts“, όσον αφορά την πρακτική άσκηση σε επιχειρήσεις. Επιπλέον, πραγματοποιήθηκαν επισκέψεις σε επιχειρήσεις και ποικίλες δραστηριότητες, που ενίσχυσαν το ομαδικό πνεύμα και τους κοινωνικούς δεσμούς. Η Χριστιανική Αδελφότητα Νέων φρόντισε για τη φιλοξενία των εκπαιδευόμενων σε οικογένειες και σε διαμερίσματα με συγκατοίκους, που βρίσκονταν κοντά τους χώρους διεξαγωγής της πρακτικής άσκησης και της εκπαίδευσης. Τα μαθήματα γερμανικής γλώσσας διήρκησαν μέχρι το τέλος της πρακτικής άσκησης. Κατά τη διάρκεια αυτής της φάσης, οι εκπαιδευόμενοι είχαν τη δυνατότητα να αλλά-

ξουν επαγγελματικό κλάδο, καθώς και επιχείρηση. Η πρακτική άσκηση ολοκληρώθηκε επιτυχώς με την υπογραφή της σύμβασης μαθητείας.

Μετά την ολοκλήρωση της πρακτικής τους και πριν την έναρξη των μαθημάτων, δόθηκε η δυνατότητα στους μελλοντικούς εκπαιδευόμενους να επιστρέψουν για λίγο στην Ελλάδα. Οι συνεργάτες του προγράμματος φρόντισαν για την εύρεση καταλυμάτων με συγκατοίκους για τους εκπαιδευόμενους, τα οποία βρίσκονταν κοντά στις επιχειρήσεις και στις επαγγελματικές σχολές. Εν συνεχεία, πραγματοποιήθηκε μια εβδομάδα σεμιναρίων, από 1 έως 11 Σεπτεμβρίου, με σκοπό την προσαρμογή και την προετοιμασία των συμμετεχόντων όσον αφορά τη διττή εκπαίδευση. Το ημερήσιο πρόγραμμα αποτελούνταν από επισκέψεις σε υπηρεσίες, επαγγελματικές σχολές και σχολεία, εντατικά γλωσσικά μαθήματα, καθώς και αξιολόγηση των ατομικών ικανοτήτων, με στόχο τη βελτίωση των κοινωνικών και διαπολιτισμικών δεξιοτήτων τους. Το πρόγραμμα ολοκληρώθηκε με ποικίλες ελεύθερες δραστηριότητες, όπως επισκέψεις σε μουσεία και βιβλιοθήκες, οι οποίες αναπτέρωσαν το ηθικό των εκπαιδευόμενων και τους βοήθησαν να γνωρίσουν καλύτερα την περιοχή.

Η Χριστιανική Αδελφότητα Νέων στήριξε τους συμμετέχοντες καθ' όλη τη διάρκεια της εκπαίδευσης με μία σειρά δραστηριοτήτων. Μεταξύ άλλων, πραγματοποιήθηκαν γλωσσικά μαθήματα, εξειδικευμένα μαθήματα σε επαγγελματικές σχολές και σχολεία, καθώς και προετοιμασία για τις εξετάσεις. Οι ελεύθερες δραστηριότητες συνέβαλαν στη δικτύωση και την κοινωνική ένταξη των εκπαιδευόμενων στην περιοχή.

περισσότερες πληροφορίες

► <http://welcomecenter-bo.de/>

Kerma Camdzic, φωτογραφία: ιδιωτική

Kerma Camdzic Συντονισμός του ευρωπαϊκού προγράμματος MobiPro, Κέντρο Υποδοχής Μπόντεντζε – Βόρειας Σουηβίας

Η αγορά εργασίας για τους νέους στην Ευρώπη – αντιμετωπίζοντας την έλλειψη ευκαιριών, τις επαγγελματικές δυνατότητες και τις αντιδράσεις των νέων

Το ARBEIT UND LEBEN στο Mecklenburg-Vorpommern σε συνεργασία με εταίρους από τη Γαλλία και την Ελλάδα οργάνωσε μια σειρά σεμιναρίων για τους νέους που κατάγονται από τις εν λόγω χώρες. Σκοπός των σεμιναρίων ήταν η ανταλλαγή εμπειριών, που συχνά συνδέονται με το αίσθημα απογοήτευσης και αγανάκτησης. Εν συνεχεία, προσπάθησαν να βρουν από κοινού εναλλακτικές λύσεις για τις μελλοντικές τους προοπτικές.

Sebastian Welter

Το ποσοστό ανεργίας των νέων στην Ευρώπη είναι ιδιαίτερω υψηλό. Πιο συγκεκριμένα, στην Ελλάδα το εν λόγω φαινόμενο έχει λάβει δραματικές διαστάσεις. Το ποσοστό ανεργίας των Ελλήνων νέων ανέρχεται περίπου σε 50%, με αποτέλεσμα να καθίσταται ιδιαίτερα δύσκολη η εύρεση μιας θέσης εργασίας, που να βρίσκεται εντός των συνόρων και να ανταποκρίνεται στις προσδοκίες τους. Δυστυχώς, το πρόβλημα δεν εμφανίζεται μόνο μετά την ολοκλήρωση της εκπαίδευσης ή των ανώτερων σπουδών τους. Η αγωνία για το προσωπικό και επαγγελματικό τους μέλλον προκύπτει πολύ νωρίτερα και επηρεάζει τη μετέπειτα ζωή τους σε μεγάλο βαθμό. Πολύ νωρίς, κατά το στάδιο διαμόρφωσης του χαρακτήρα και της προσωπικότητάς του, το παιδί μαθαίνει ότι ζει σε έναν κόσμο, που τα πάντα είναι προκαθορισμένα και ότι δεν έχει να περιμένει τίποτα για το μέλλον του. Σε όλη την επικράτεια της Γερμανίας και της Γαλλίας, βέβαια, η κατάσταση δεν είναι τόσο δραματική. Παρόλα αυτά, ακόμη και εκεί, το πρόβλημα έλλειψης επαγγελματικών ευκαιριών για τους νέους ποικίλει από πόλη σε πόλη.

Πώς μπορούμε να αντιμετωπίσουμε αυτές τις προκλήσεις; Να προσαρμοστούμε σε αυτές ή να αντιδράσουμε; Υπάρχουν εναλλακτικές

ευκαιρίες στην πατρίδα μας ή θα πρέπει να μεταναστεύσουμε; Όλα τα παραπάνω ερωτήματα απασχόλησαν τις εργασίες του πρότζεκτ ανταλλαγής νέων με θέμα «Η αγορά εργασίας για τους νέους στην Ευρώπη – αντιμετωπίζοντας την έλλειψη ευκαιριών, τις επαγγελματικές δυνατότητες και τις αντιδράσεις των νέων», το οποίο πραγματοποιήθηκε υπό την αιγίδα του Γαλλογερμανικού Ιδρύματος Νεολαίας. Στα πλαίσια αυτής της δράσης, ήρθαν σε επαφή νέοι από τη Γερμανία, τη Γαλλία και την Ελλάδα και αντάλλαξαν τις εμπειρίες τους σχετικά με την ατελέσφορη εύρεση εργασίας στην πατρίδα τους. Παράλληλα, αναφέρθηκαν και στο αίσθημα απογοήτευσης και αγανάκτησης, που προκύπτει από αυτή την εμπειρία. Τέλος, προσπάθησαν να βρουν από κοινού εναλλακτικές λύσεις για το επαγγελματικό τους μέλλον.

Το ARBEIT UND LEBEN στο Mecklenburg-Vorpommern σε συνεργασία με κάποιους εταίρους από τη Γαλλία (Σύλλογος „Roude1“) και την Ελλάδα (Ακαδημία Πολιτών) οργάνωσε μια σειρά σεμιναρίων για μη προνομιούχους νέους, οι οποίοι δεν έχουν τη δυνατότητα να συμμετέχουν σε διεθνή προγράμματα ανταλλαγής νέων. Στη Γερμανία, οι εν λόγω νέοι κατάγονται, κατά κύριο λόγο, από οικογένειες με πενιχρά εισοδήματα, και κάποιοι από αυτούς φοιτούν σε ειδικά σχολεία. Πα-

ράλληλα, οι νέοι στη Γαλλία βρίσκονται στην ίδια δυσμενή κατάσταση. Κατά τη διάρκεια υλοποίησης του πρότζεκτ, κάποιοι από αυτούς κατάφεραν να ολοκληρώσουν την εκπαίδευσή τους, ενώ άλλοι αντιμετώπισαν προβλήματα ένταξης στην αγορά εργασίας ή ήρθαν αντιμετώπιση ακόμα και με την ανεργία. Συγχρόνως, οι νέοι στην Ελλάδα είχαν στη διάθεσή τους μόνο περιορισμένους οικονομικούς πόρους και βίωναν τις αρνητικές επιδράσεις της οικονομικής κρίσης στην πατρίδα τους.

Στα πλαίσια αυτών των εποικοδομητικών δράσεων, οι συμμετέχοντες είχαν τη δυνατότητα να ανταλλάξουν απόψεις για τα αίτια της ανεργίας στην Ευρώπη, καθώς και να εκφράσουν τα (κοινά) συναισθήματά τους μέσω της μουσικής και της υποκριτικής. Τέλος, τους δόθηκε η δυνατότητα να συζητήσουν για τις επαγγελματικές προοπτικές, που πιθανόν να έχουν στο μέλλον. Η πρώτη δράση, που έλαβε χώρα στη Γαλλία τον Οκτώβριο του 2013, είχε ως στόχο τη γνωριμία των νέων και την ανάπτυξη ενός αμοιβαίου αισθήματος εμπιστοσύνης. Και αυτό γιατί, μόνο έτσι θα μπορούσαν να ανταλλάξουν πληροφορίες σχετικά με τη ζωή των νέων στη χώρα τους, όχι μόνο σε γενικό, αλλά και σε προσωπικό επίπεδο. Οι νέοι πρέπει να καταλάβουν ότι παρά τις μεταξύ τους διαφορές, οι ανησυχίες και τα προβλήματά τους είναι κοινά στα πλαίσια μιας ενωμένης Ευρώπης. Βασικό θέμα της ανταλλαγής ήταν η μελέτη των διαφόρων μορφών του επαναστατικού τραγουδιού στο εκάστοτε ιστορικό του πλαίσιο. Στη Γαλλία, το εν λόγω είδος γνώρισε ιδιαίτερη άνθηση και έχει μεγάλη παράδοση. Παράλληλα, ζητήθηκε από τους συμμετέχοντες να εκφράσουν μεμονωμένα τη δική τους αντίδραση με τη σύνθεση του δικού τους τραγουδιού. Εν συνεχεία, η συνάντηση, που πραγματοποιήθηκε στη Γερμανία τον Μάιο του 2014, είχε ως θέμα την «Αγορά εργασίας στην Ευρώπη». Σε αυτό το σημείο διαπιστώνουμε, ότι, αν και υπάρχουν αξιόλογες επαγγελματικές ευκαιρίες για τους νέους, η υλοποίησή τους εξαρτάται από πολλούς παράγοντες λόγω της διαφορετικής οικονομικής και πληθυσμιακής κατάστασης, που επικρατεί σε κάθε χώρα. Επίσης, αξίζει να εξετάσουμε τις δυνατότητες χρηματοδότησης και τα είδη δραστηριοτήτων, που μπορούν να αναπτυχθούν, όπως είναι τα συνδικάτα, με σκοπό την καταπολέμηση της ανεργίας στους νέους, αλλά και την εύρεση νέων επαγγελματικών διεξόδων. Η δράση, που πραγματοποιείται στην Ελλάδα έχει ως θέμα την «Αναγκαστική φυγή και μετανάστευση».

Με αφορμή το προσφυγικό ζήτημα, που απασχολεί κυρίως τις χώρες της Μεσογείου, αξίζει να εξετάσουμε τα κίνητρα και τα αίτια, που ωθούν τους ανθρώπους να εγκαταλείψουν την πατρίδα τους. Παράλληλα, έγινε σύγκριση των συνθηκών ζωής των νέων, με σκοπό να καταρριφθούν οι προκαταλήψεις. Σε αυτό το σημείο, θα πρέπει να αποσαφηνίσουμε το εν λόγω φαινόμενο, διότι ο κόσμος τείνει να το αντιμετωπίζει άλλοτε ως ενός είδους «επαγγελματική κινητικότητα» και άλλοτε υποτιμητικά ως «οικονομική μετανάστευση».

Στα πλαίσια του πρότζεκτ, οι νέοι είχαν τη δυνατότητα να συναντηθούν τρεις φορές κατά τη διάρκεια του έτους, γεγονός που επηρέασε θετικά τους συμμετέχοντες. Σε αυτές τις συναντήσεις το θέμα εξετάστηκε σε ομαδικές συζητήσεις, ομάδες εργασίας, καθώς και σε επιμέρους στάδια, όπου κάθε νέος εξέφραζε την προσωπική του άποψη. Τα μέσα, που είχαν στη διάθεσή τους, ήταν τα μουσικά κομμάτια, που συνέθεσαν οι ίδιοι, τα θεατρικά έργα, που παρουσίασαν, καθώς και οι χειρωνακτικές δραστηριότητες (κατασκευή σκηνής και παρασκηνίων), με τις οποίες ασχολήθηκαν. Οι νέοι, λοιπόν, βίωσαν μοναδικές εμπειρίες, όχι μόνο σε γνωστικό, αλλά και σε συναισθηματικό επίπεδο. Η επαφή με άλλους συνομηλίκους τους ώθησε να αναθεωρήσουν τον τρόπο σκέψης τους, να απορρίψουν τις προκαταλήψεις και να διευρύνουν το γνωστικό τους πεδίο. Επιπλέον, απέκτησαν κίνητρο, για να συνεχίσουν να προσφέρουν με αυτό τον τρόπο στην κοινωνία. Μετά την ολοκλήρωση του πρότζεκτ, οι συμμετέχοντες κατάφεραν να δουν τα θέματα, που συζητήθηκαν, αλλά ακόμα και την ίδια τη ζωή τους από μια νέα σκοπιά. Απέκτησαν, δηλαδή, μια πολύ σημαντική δεξιότητα, να μπορούν να αποστασιοποιούνται από μια κατάσταση, να αξιολογούν όλες τις παραμέτρους και τις δυνατότητες και να λαμβάνουν αποφάσεις με στόχο ένα καλύτερο μέλλον.

Μετά τη λήξη του πρότζεκτ, ενισχύθηκε η αυτοεκτίμηση όλων των συμμετεχόντων, οι οποίοι απέκτησαν ποικίλες εμπειρίες από την επαφή τους με άλλους πολιτισμούς, καθώς και πολλούς νέους φίλους. Προβλέπεται το πρότζεκτ να συνεχιστεί και το 2016.

Sebastian Welter, φωτογραφία: ιδιωτική

Ο **Sebastian Welter** είναι εισηγητής για διεθνείς εκπαιδευτικές δραστηριότητες στην Ομοσπονδιακή Ομάδα Εργασίας ARBEIT UND LEBEN.

Το **ARBEIT UND LEBEN** είναι ένας φορέας, που δραστηριοποιείται όχι μόνο στον τομέα της πολιτικής εκπαίδευσης, αλλά και της γενικότερης επαγγελματικής κατάρτισης νέων και ενηλίκων. Ο εν λόγω φορέας στηρίζεται από την Ομοσπονδία Γερμανικών Συνδικάτων (Deutscher Gewerkschaftsbund), καθώς και από την Ένωση Γερμανικών Επιμορφωτικών Σχολών για Ενήλικες (Deutscher Volkshochschulverband).

Εικόνα: Jürgen Rompf
Θεατρική Παράσταση στο Δίστομο

«Οι θύτες εξαφανίστηκαν, ενώ οι επιζώντες συνέχισαν να ζουν»

Ο Jürgen Rompf τάσσεται εδώ και χρόνια υπέρ της αποζημίωσης των οικογενειών, των οποίων οι συγγενείς εκτελέστηκαν από Γερμανούς στρατιώτες στο Δίστομο. Στη συνέντευξη που ακολουθεί, μιλάει για τις σχέσεις των δύο χωρών και πως αυτή επηρρέαστηκε από την Γερμανική Κατοχή, καθώς και για τις ευκαιρίες που προκύπτουν από μια ανταλλαγή νέων, με σκοπό την επανόρθωση του ζοφερού παρελθόντος.

Christian Herrmann

Κύριε Rompf, εδώ και χρόνια τάσσεστε υπέρ της αποζημίωσης των οικογενειών, των οποίων οι συγγενείς εκτελέστηκαν από Γερμανούς στρατιώτες στο Δίστομο κατά τη διάρκεια του πολέμου. Τι σας ώθησε προς αυτή την κατεύθυνση και με τι ακριβώς ασχολείστε;

Jürgen Rompf: Επισκέφθηκα για πρώτη φορά το Δίστομο το 1986. Τότε, ακολουθούσα τα χνάρια του Erhard Kästner, ενός συγγενή πρώην στρατιώτη, ο οποίος είχε γράψει το βιβλίο με τίτλο «Ελλάδα» έπειτα από εντολή του αρχιστράτηγου του. Το εν λόγω βιβλίο μοιράστηκε σε όλους τους Γερμανούς στρατιώτες με σκοπό να καταφέρουν να γνωρίσουν καλύτερα την Ελλάδα. Φυσικά, το βιβλίο έβριθε στοιχείων, που πρόδιδαν την εθνικοσοσιαλιστική σκέψη. Μετά τον πόλεμο, το βιβλίο εκδόθηκε εκ νέου με τον τίτλο «Ölberge Weinberge (Ελαώνες- Αμπελώνες)», και έγινε μία προσπάθεια για να απορριφθούν όλα τα ναζιστικά στοιχεία. Το 1952 εκδόθηκε ξανά από τον εκδοτικό οίκο Insel και έγινε το αγαπημένο ανάγνωσμα μιας ολόκληρης γενιάς φιλελλήνων.

Ο Erhard Kästner αναφέρει στην επιμελημένη έκδοση του έργου, ότι την πορεία του προς το μοναστήρι του Αγίου Λουκά, επιθυμούσε να αποφύγει την επίσκεψη στο Δίστομο: «Βαδίζοντας προς αυτή την κατεύθυνση, μπορούσα να αποφύγω το Δίστομο, όπου πριν οχτώ χρόνια, κατά τη

διάρκεια του πολέμου, είχε εκτυλιχθεί ένα απίστευτο λουτρό αίματος: Ο παπάς του χωριού, θέλοντας ή μη, είχε οδηγήσει δύο φορτηγά με στρατιώτες σε μια ενέδρα στο Στείρι, και στη συνέχεια ακολούθησαν αντίποινα και η άσκοπη εκτέλεση γυναικών, παιδιών και αγροτών- μνημέων που δεν θα σβηστούν ούτε μετά από 100 χρόνια».

Τα ζητήματα που με απασχολούσαν το 1986 ήταν σχετικά απλά. Το μόνο που ήθελα να μάθω, ήταν ποια ήταν η εικόνα του Διστόμου 40 χρόνια μετά τη σφαγή. Παρέμεινα μόλις μισή μέρα στο Δίστομο αλλά δεν σταμάτησα να σκέφτομαι αυτό το τόπο. Χρειάστηκαν άλλες δύο επισκέψεις στο Δίστομο, μέχρι να καταφέρω να το επισκεφτώ στην επέτειο της σφαγής, την 10η Ιουνίου 1995.

Αυτά που είδα τότε μου έκαναν ιδιαίτερη εντύπωση. Την εβδομάδα πριν από την επέτειο έλαβε χώρα πλήθος εκδηλώσεων, στις οποίες πήραν μέρος οι χορευτικοί σύλλογοι και η χορωδία του Διστόμου, η οποία ερμήνευσε μοιρολόγια παλιών τραγουδιστών από το Δίστομο. Επιπλέον, στην εκδήλωση συμμετείχε και η θεατρική ομάδα νέων του Διστόμου.

Τότε, κατάλαβα τι βαρύ φορτίο είχαν επωμιστεί οι επιζώντες του Διστόμου. Με μία φράση θα έλεγα ότι: «Οι θύτες εξαφανίστηκαν ενώ

Μνημείο της σφάγης στο Δίστομο,

Φωτογραφία: Jürgen Rompf

Κατά τη σφαγή στο Δίστομο, ένα μικρό χωριό στην Κεντρική Ελλάδα, στους πρόποδες της οροσειράς του Παρνασσού, μέλη ενός Τάγματος της 4ης Αστυνομικής Τεθωρακισμένης Μεραρχίας Γρεναδιέρων των ΕΣ-ΕΣ εκτέλεσαν την 10η Ιουνίου 1944, 218 αμάχους από τους 1.800 κατοίκους του Διστόμου ως αντίποινα, και στη συνέχεια έκαψαν ολοσχερώς το χωριό. Τα θύματα ήταν κυρίως ηλικιωμένοι, γυναίκες καθώς και 34 παιδιά και 4 βρέφη.

Πηγή: Wikipedia

οι επιζώντες έπρεπε να συνεχίσουν να ζουν». Τότε αποφάσισα αυθόρμητα ότι έπρεπε με κάποιον τρόπο να ασχοληθώ με το Δίστομο. Δεν γνώριζα τότε, ποια ακριβώς μορφή θα είχε αυτή η ενασχόληση ή μουν όμως σίγουρος ότι δεν υπήρχαν πολλά διαθέσιμα στοιχεία.

Βασικό μου μέλημα ήταν, και συνεχίζει να είναι, η ενημέρωση των Γερμανών για τη σφαγή στο Δίστομο. Τότε, δεν είχα στη διάθεσή μου πολλές πηγές, και οι περισσότερες απ' αυτές δεν ήταν ιστορικές. Στη Γερμανία υπήρχαν μόνο δύο ιστορικοί, που ερευνούσαν το εν λόγω θέμα. Ο Ντίτερ Μπέγκεμανν (Dieter Begemann) από το Χέρφορντ δημιούργησε μια υποσελίδα στην αρχική του ιστοσελίδα, με θέμα το Δίστομο, και διεξήγαγε ως ιστορικός τη δική του έρευνα. Αυτό που προσέλκυσε το ενδιαφέρον μου από την αρχή, πέρα από την ιστορία της σφαγής, ήταν η εικόνα του Διστόμου σήμερα, οι εκδηλώσεις μνήμης, καθώς και οι άνθρωποι, που έχουν επωμιστεί αυτό το βάρος. Έτσι, δημιούργησα τη δική μου ιστοσελίδα και προσπάθησα να συγκεντρώσω στοιχεία. Κατά τις ετήσιες επισκέψεις μου στο Δίστομο, γνώρισα ανθρώπους και από άλλους δήμους και δέχθηκα προσκλήσεις, για να επισκεφθώ το Κομμένο, τον Χορτιάτη και τα Καλάβρυτα. Έτσι, σιγά σιγά συνειδητοποίησα τη διάσταση της Γερμανικής Κατοχής από το 1941 έως το 1944. Έπειτα, ακολούθησαν επιστολές στον πρώην Ομοσπονδιακό Πρόεδρο, Roman Herzog, καθώς και στον Υπουργό Εξωτερικών, Kinkel με την παράκληση να επισκεφθούν το Δίστομο.

Το αργότερο το 1997, συνειδητοποίησα ότι αυτή η δουλειά δεν μπορούσε να γίνει μόνο από ένα άτομο και χρειαζόμουν υποστήριξη στη Γερμανία. Σε αυτό το σημείο, έπαιξε σημαντικό ρόλο η ΠΟΠ, που αποτέλεσε τον συνδυασμό κρίκο ανάμεσα σε μένα και τον ελληνικό πολιτισμό του σήμερα. Σε στενή συνεργασία με τον εκδοτικό οίκο Ρωμιούση από την Κολωνία και τη στήριξη του Ελληνογερμανικού Συλλόγου του Μίλχαϊμ στην κοιλάδα του Ρουρ εκδόθηκε το 1995 (δεύτερη έκδοση: 1998) μία έκθεση αυτοπτη μάρτυρα, από την Franziska Nika με τίτλο „Καλάβρυτα 1943“. Το 1998 έγινα μέλος της ΠΟΠ. Όσο βρισκόμουν στο Δίστομο, λάμβανα διαρκώς χειρόγραφα και βιβλία σχετικά με τη σφαγή. Τα εν λόγω κείμενα ήταν είτε εκθέσεις αυτοπτων μαρτύρων είτε ποιήματα ή αφηγήσεις. Αυτά τα έγγραφα ωστόσο δεν έχουν μεταφραστεί στα γερμανικά μέχρι σήμερα. Στην ουσία, πέρα από τη δημι-

ουργία ενός ελληνογερμανικού ιδρύματος νεολαίας, είναι επιτακτική ανάγκη η άμεση μετάφραση αυτών των εγγράφων.

Παρά τις δικαστικές διαμάχες σχετικά με τις αποζημιώσεις, υπήρξαν ομάδες νέων από τη Γερμανία, και κυρίως από τη Νυρεμβέργη, οι οποίες ταξίδεψαν στο Δίστομο. Θα μπορούσατε να μας ενημερώσετε για αυτές τις δράσεις;

Jürgen Rompf: Το 1995 γνώρισα την Brigitte Spuller, σύμβουλο μεταναστευσης της Ευαγγελικής νεολαίας της Νυρεμβέργης. Είχε επισκεφθεί για πρώτη φορά το Δίστομο το 1980, και από το 1989 έως το 2005 οργάνωνε τη συνάντηση νέων από το Δίστομο και τη Νυρεμβέργη. Σήμερα, αυτό μπορεί να ακούγεται συνηθισμένο και απλό, όμως τη δεκαετία του '80 έως τα μέσα της δεκαετίας του '90 ήταν μια ρηξικέλυθη δράση. Αρχικά, υπήρχε βοήθεια από την πλευρά της Γερμανίας, στη συνέχεια όμως οι συνθήκες άλλαξαν. Η κατάσταση άλλαξε μόνο μετά το 1995 και το 1997. Στη Λειβαδιά ξεκίνησαν νομικές διαδικασίες με σκοπό τη διεκδίκηση αποζημιώσεων για τους επιζήσαντες από τη σφαγή του Διστόμου. Πρόκειται για μία διαδικασία την οποία ανέλαβε ο δικηγόρος, Ιωάννης Σταμούλης, ο οποίος βασίστηκε στις διατάξεις της «Συμφωνίας 2+4» και στην ομαδική αγωγή 255 επιζώντων από το Δίστομο, και προχώρησε σε δίκη. Η δίκη αυτή έληξε με τη γνωστή «Απόφαση της Λειβαδιάς», η οποία κατοχύρωνε στους επιζώντες του Διστόμου αποζημίωση ύψους 56 εκατομμυρίων ΓΜ.

Έτσι, στα μέσα της δεκαετίας του '90 οι ανταλλαγές νέων, που οργάνωνε η Brigitte Spuller, έφτασαν σε τέλμα. Το 2006 σταμάτησαν ολοκληρωτικά, εν μέρει επειδή είχε χαθεί πλέον το ενδιαφέρον για το Δίστομο, αλλά και ελλείψει οικονομικών πόρων. Ήδη τότε, ένα Ελληνογερμανικό ίδρυμα νεολαίας θα μπορούσε να κάνει σπουδαίο έργο και η δουλειά της κας Σπούλλερ να αποκτήσει μια ευρεία βάση. Ακόμη και σήμερα, όταν μιλάω με ενήλικες, που συμμετείχαν σε αυτή τη δράση, αναφέρουν πόσο έντονα τους επηρέασε η εν λόγω εμπειρία. Παρεμπιπτόντως, μπορώ να σας αναφέρω περιστατικά γάμων μεταξύ Ελλήνων και Γερμανών, που προέκυψαν λόγω αυτής της ανταλλαγής. Το 1996 συμμετείχε για πρώτη φορά μία σχολική τάξη της Γερμανικής

Σχολή Αθηνών στην επέτειο μνήμης για το Δίστομο, αφού προηγουμένως είχε προηγηθεί επίσκεψη του Αργύρη Σφουντούρη σε αυτήν. Οι μαθητές συνοδεύθηκαν από τον δάσκαλό τους, Reinhard Schabbon. Παρόμοιες δράσεις μεταξύ νέων οργανώθηκαν και στα Καλάβρυτα. Αργότερα, τα παιδιά συνοδεύονταν από την κυρία Irene Vasos. Εξ αρχής, οι μαθητές ήρθαν σε επαφή με τους μαθητές της εκάστοτε κοινότητας και εργάστηκαν πάνω σε ποικίλα πρότζεκτ, ακόμα και κάτω από αντίξοες συνθήκες, γεγονός που αποτελούσε πρόκληση όχι μόνο για τους μαθητές αλλά και για τους δασκάλους των σχολείων.

Το 2014 παρουσιάστηκε στο Δίστομο από μαθητές του Λυκείου του Διστόμου και της Γερμανικής Σχολής Αθηνών η δραματουργική απαγγελία «Τα παιδιά του πολέμου». Και μόνο η συμφωνία μεταξύ των δύο σχολείων και η προετοιμασία των προβών απαιτούσαν μεγάλο κόπο. Το εν λόγω πρότζεκτ, το οποίο είχε και την υποστήριξη της Γερμανικής Πρεσβείας, έλαβε μεγάλη αναγνώριση και προσοχή τόσο στην Ελλάδα όσο και στη Γερμανία.

Υπάρχουν όμως και αξιόλογες πρωτοβουλίες κυρίως από την πλευρά της Γερμανίας. Το 2012 μία ομάδα νέων από αθλητικούς συλλόγους και συλλόγους νέων της Βόρειας Ρηνανίας-Βεστφαλίας επισκέφθηκε το Δίστομο και τα Καλάβρυτα και έλαβαν χώρα φιλικό αγώνες. Αλλά και σε άλλες περιοχές, όπως στο Κομμένο ή τη Βιάννο, πραγματοποιήθηκαν συναντήσεις είτε με σκοπό τη δημιουργία ή διατήρηση των μονοπατιών πεζοπορίας στη Βιάννο της Κρήτης ή στο Κομμένο, είτε με σκοπό την κατασκευή κάποιου μνημείου. Οι συναντήσεις στο Κομμένο πραγματοποιήθηκαν στα πλαίσια του πρότζεκτ „Young Workers for Europe“. Ενώ στο Βιάννο πραγματοποιούταν από το 2010 το έργο «Η νεολαία διαμορφώνει το μέλλον» του ιδρύματος Theodor-Brauer στο Κλέβε. Ορισμένα εγχειρήματα δεν ευδοκούν λόγω της έλλειψης πόρων, ενώ πλέον παίζει και η πολιτική κατάσταση έναν δυσμενή ρόλο.

Όσον αφορά το Δίστομο, μπορούμε να πούμε ότι πρόκειται για την απομυθοποίηση της Γερμανίας. Μετά την επίσκεψη του Προέδρου Ρίχαρντ φον Βάιτσεγκερ το 1987 και του διαδόχου του, Γιοχάνες Ράου στα Καλάβρυτα, αλλά και τις δράσεις της Γερμανικής Πρεσβείας στα μαρτυρικά χωριά κατά τη δεκαετία του 90, υπήρχε η ελπίδα, για μια αλλαγή της κατάστασης παρά τη σκληρή στάση της Ομοσπονδιακής κυβέρνησης. Ακόμη και η έναρξη αναγκαστικής εκτέλεσης εις βάρος γερμανικών ακινητών, όπως του Ινστιτούτου Γκαίτε στην Αθήνα, που πήρε μεγάλη δημοσιότητα στα μέσα, δεν κατάφερε να επιφέρει μια αλλαγή.

Τι μπορούν να μάθουν και να αποκομίσουν οι νέοι από την Ελλάδα και τη Γερμανία κατά τη διάρκεια ανταλλαγής, αν συνεχίσουν να ασχολούνται με το παρελθόν;

Jürgen Rompf: Οι νέοι από τη Γερμανία θα πρέπει να συνειδητοποιούν ότι κατάγονται από ένα λαό θυτών και θα πρέπει να υιοθετήσουν μια στάση αποδοχής απέναντι στην κληρονομιά τους, πέραν της ενοχής, αλλά όχι πέραν της ευθύνης για τα εγκλήματα, που διέπραξε η εθνικοσοσιαλιστική Γερμανία.

Όποιος έχει γεννηθεί κατά τη δεύτερη και τρίτη γενιά μετά από την πτώση της εθνικοσοσιαλιστικής Γερμανίας, είναι εύκολο να μιλά απαλ-

λαγμένος, για τους γενικευμένους στόχους, τις δολοφονίες και την ενοχή του εθνικοσοσιαλισμού. Αλλά η άνοδος των εθνικιστικών και φασιστικών κομμάτων και οργανώσεων είναι μια γενικότερη τάση στην Ευρώπη, και δυστυχώς και στην Ελλάδα. Επιπλέον, η μετανάστευση των προσφύγων δείχνει ότι το θέμα είναι πιο επίκαιρο από ποτέ.

Η είσοδος της Χρυσής Αυγής το 2012 στην ελληνική βουλή προκάλεσε σοκ σε πολλούς νέους, που κατάγονται από τις μαρτυρικές κοινότητες. Στο Δίστομο αντίκριζε κανείς ανθρώπους να κλαίει κοιτάζοντας την κάμερα.

Έχουμε λοιπόν να κάνουμε με την προθυμία άσκησης βίας σε ανθρώπους διαφορετικής φυλής, χρώματος, θρησκείας και πολιτικών πεποιθήσεων. Πρόκειται για τα δικαιώματα της ζωής και της επιβίωσης στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η οποία δεν μένει ανεπηρέαστη από την οικονομική κρίση στην Ελλάδα. Επομένως, υπάρχει πρόσφορο έδαφος για να αναπτυχθούν ιδέες και δράσεις, που μας περιορίζουν στα πλαίσια των εθνικών συνόρων. Θα πρέπει όμως να κατανοήσουμε ότι αυτά τα προβλήματα μπορούν να αντιμετωπιστούν καλύτερα από κοινού σε μια ενωμένη Ευρώπη.

Ορισμένοι Έλληνες πολιτικοί, καθώς και ΜΜΕ αντιμετωπίζουν με καχυποψία ή ακόμη και άρνηση την αναγγελία ίδρυσης ενός ελληνογερμανικού ιδρύματος νεολαίας. Πιστεύουν ότι η Γερμανία κάνει το ελάχιστο δυνατό, ενώ οι δικές τους απαιτήσεις είναι πολύ μεγαλύτερες. Συμφωνείται με αυτή την άποψη;

Jürgen Rompf: Όπως προανέφερα, αυτό δεν με εκπλήσσει. Φυσικά, δεν θα είχε κανένα απολύτως νόημα η δημιουργία ενός ελληνογερμανικού ιδρύματος νεολαίας με σκοπό τις διαπραγματεύσεις για επανόρθωση και αποζημίωση των θυμάτων. Όσον αφορά το ύψος των αποζημιώσεων, που ζητούνται, δεν μπορώ να μιλήσω με σιγουριά, διότι είναι ένα θέμα που δεν είναι ξεκάθαρο. Τα μόνα σαφή στοιχεία που έχω στη διάθεσή μου, αναφέρουν ότι το ελληνικό δικαστήριο της Λειβαδιάς εκδίκασε το 1997 το ποσό των 28 εκατομμυρίων στους Διστομίτες. Προσωπικά, θεωρώ ότι αυτό το αίτημα δεν είναι υπερβολικό. Δυστυχώς, δεν δικαιώθηκαν το 2012 από το Διεθνές Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων στη Χάγη. Αυτή η απόφαση φυσικά δεν έδινε άφεση στη Γερμανία, αντίθετα έκρινε ότι ήταν επιτακτική ανάγκη να αρχίσουν οι διαπραγματεύσεις μεταξύ των δύο χωρών. Βέβαια, ούτε η παρούσα ελληνική κυβέρνηση, ούτε η γερμανική έκαναν κάποια προσπάθεια προς αυτή την κατεύθυνση.

Η ανάμιξη του θέματος των αποζημιώσεων με το ελληνογερμανικό ίδρυμα νεολαίας οφείλεται εν μέρει και στον Γερμανό Πρόεδρο Γιοάχιμ Γκάουγκ, ο οποίος κατά την επίσημη επίσκεψη του το 2014 και στα πλαίσια του δειπνού που παρείχε ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας, Κάρολος Παπούλιας, αναφέρθηκε στην ίδρυση αυτού. Η ίδρυση ενός ελληνογερμανικού ιδρύματος νεολαίας είχε μόλις λίγους μήνες νωρίτερα συμπεριληφθεί στη σύμβαση της νέας γερμανικής συγκυβέρνησης. Λέω εν μέρει, διότι ο οποιοσδήποτε θα μπορούσε να προβεί οποιαδήποτε στιγμή σε μια τέτοια αναφορά. Η έλλειψη σοβαρών διαπραγματεύσεων και η επίλυση του ζητήματος θα συνεχίσουν να επιβαρύνουν το θέμα του ελληνογερμανικού ιδρύματος νεολαίας.

Το ίδιο ισχύει και για τα 115 εκατομμύρια ΓΜ τα οποία καταβλήθηκαν στην Ελλάδα στις αρχές της δεκαετίας του '60, μετά τη σύναψη της ελληνογερμανικής συμφωνίας, σε δύο ή τρεις δόσεις. Εκτός αυτού, το ποσό αυτό δεν μοιράστηκε στις κοινότητες των θυμάτων, γεγονός για το οποίο ευθύνεται η ελληνική κυβέρνηση της εποχής. Η γερμανική κυβέρνηση έκανε μία έσχατη προσπάθεια, για να διευθετήσει το θέμα, όμως η απάντηση της ελληνικής κυβέρνησης ήταν η εξής: „Η ελληνική κυβέρνηση επιφυλάσσεται, να αξιώσει περαιτέρω αποζημιώσεις για τα εγκλήματα που διεπράχθησαν κατά τον πόλεμο και την κατοχή, εξετάζοντας το άρθρο 5 παρ. 2 της συμφωνίας περί γερμανικών χρεών προς το εξωτερικό από 27 Φεβρουαρίου 1953.“ Πρόκειται φυσικά για αναφορά στη Διάσκεψη του Λονδίνου, κατά την οποία αναβλήθηκαν οι διαπραγματεύσεις για τις πιθανές αποζημιώσεις μέχρι την επανένωση της Γερμανίας. Επομένως, δεν προκαλεί έκπληξη το γεγονός, ότι η ελληνική κυβέρνηση το 1998, υπό την ηγεσία του πρώην πρωθυπουργού Κώστα Σημίτη, έθεσε υπερώτηση στη Βόννη και προχώρησε σε διαπραγματεύσεις, χωρίς ιδιαίτερη θέρημη, περισσότερο λόγω της αυξανόμενης πίεσης του «Εθνικού Συμβουλίου Διεκδίκησης Γερμανικών Οφειλών», υπό την προεδρία του Μανώλη Γλέζου. Όπως ήταν αναμενόμενο, το αίτημα απορρίφθηκε από τον Ομοσπονδιακό Καγκελάριο Schröder, κι εκ τότε καμία ελληνική κυβέρνηση δεν κατέφυγε σε εκ νέου διαπραγματεύσεις.

Γι' αυτό τον λόγο δεν θεωρώ σωστό να εμποδίζεται η δημιουργία του ελληνογερμανικού ιδρύματος νεολαίας. Το ελληνογερμανικό ίδρυμα νεολαίας έχει έναν σαφή προσανατολισμό προς το μέλλον, παρά τις δύσκολες εποχές που διανύουμε, και η αναστολή της ίδρυσής του, θα σήμαινε, ότι δεν πιστεύουμε σε ένα νέο, καλύτερο μέλλον για την Ευρώπη-παρά την πολυπλοκότητα του ζητήματος, αυτό θα αποτελούσε μια παραδοχή ήττας ενόψει των προβλημάτων.

Υπάρχουν πολλοί προσηλωμένοι υποστηρικτές του ελληνογερμανικού ιδρύματος νεολαίας, για παράδειγμα ελληνογερμανικές ενώσεις και πρωτοβουλίες, η οποίες έχουν ξεκινήσει την προσπάθεια υλοποίησης των ιδεών τους. Επιπλέον, η Ένωση των ελληνογερμανικών κοινοτήτων αποτέλεσε έργο ζωής για την Πρόεδρο Sigrid Skarpele-Sperk, πρώην μέλος της Γερμανικής Ομοσπονδιακής Βουλής, η οποία υποστήριξε με όλες της τις δυνάμεις τη δημιουργία του ελληνογερμανικού ιδρύματος νεολαίας, καθώς και την αγκίστρωσή του στη σύμβαση της γερμανικής κυβέρνησης συνασπισμού.

Πρόσφατα, κατά την διάρκεια επίσκεψης της γερμανικής αποστολής, ο δήμαρχος Θεσσαλονίκης, Ιωάννης Μπουτάρης έδειξε το ενδιαφέρον και την επιθυμία, να γίνει η Θεσσαλονίκη έδρα του ελληνικού γραφείου του ιδρύματος νεολαίας.

Σήμερα, η ίδρυση του ελληνογερμανικού ιδρύματος νεολαίας ακολουθεί διαφορετική πορεία από την ίδρυση του γαλλογερμανικού ιδρύματος νεολαίας το 1963 ή του γερμανοπολωνικού ιδρύματος νεολαίας το 1991. Οι δύο τελευταίες συνοδεύονταν από ένα πνεύμα αισιοδοξίας. Προσωπικά, θυμάμαι ακόμη έντονα την ενθουσιώδη περίφημη επίσκεψη του Γάλλου προέδρου και του Κόνραντ Konrad Adenauer στην Τριπ. Σήμερα, δεν μπορούμε να μιλήσουμε για τέτοιο ενθουσιασμό. Τώρα, αγωνιζόμαστε για τον αυτοπροσδιορισμό της Ευρώπης, ενώ οι ιστορικές συγκρίσεις πάντοτε χωλαίνουν.

Αν είχατε τρεις ευχές, τι θα ευχόσασταν για το Δίστομο και για την ανταλλαγή νέων μεταξύ των ελληνικών μαρτυρικών κοινοτήτων και της Γερμανίας;

Jürgen Rompf: Δεν υποστηρίζω, να δοθεί στους νέους των μαρτυρικών δήμων ένας ξεχωριστός ρόλος στο ελληνογερμανικό ίδρυμα νεολαίας. Μου φαίνεται μια υπερβολική πράξη και εγείρει την υποψία κολακείας. Στα πλαίσια της επεξεργασίας της κοινής ιστορίας ωστόσο θεωρώ ότι θα ήταν ένα σωστό βήμα να προσκληθεί η χορευτική ομάδα νέων ή η καταπληκτική θεατρική ομάδα του Διστόμου, «Θεατροφρένεια» για παραστάσεις στην Γερμανία. Το Δίστομο έχει το δυναμικό για την ανάπτυξη τουριστικών υποδομών οι οποίες όμως αναπτύσσονται με αργούς ρυθμούς. Η τοποθεσία προσφέρεται ως σημείο εκκίνησης περιηγητικών ή περιπατητικών ομάδων καθώς και για επισκέψεις στους Δελφούς και τη μονή του Αγίου Λουκά.

Τρεις ευχές: ΕΙΡΗΝΗ, ΕΛΠΙΔΑ, ΜΕΛΛΟΝ! (κατά την συνέντευξη ο Jürgen Rompf εξέφρασε τις τρεις αυτές λέξεις στα ελληνικά)

Jürgen Rompf, φωτογραφία: ιδιωτική

Ο **Jürgen Rompf** διατηρεί ένα μπλογκ σχετικά με το Δίστομο (<http://www.distomo-griechenland.de>). Το μπλογκ του περιλαμβάνει στοιχεία σχετικά με την πορεία των ερευνών για τη σφαγή αμάχων σε αυτό το μικρό χωριό της κεντρικής Ελλάδας, εκθέσεις σχετικά με τη ζωή στο Δίστομο σήμερα, καθώς και στοιχεία σχετικά με τη διεκδίκηση αποζημιώσεων από τη Γερμανία. Ο Jürgen Rompf είναι μέλος της Πολιτιστικής Ομάδας Πρωτοβουλίας (ΠΟΠ), η οποία είναι μέλος στη Συνέλευση των ελληνογερμανικών κοινοτήτων.

Εικόνα: Συναγωγή της Ισραηλιτικής Κοινότητας στην Αθήνα

«Είμαστε ανοιχτοί σε νέες προσπάθειες»

Η ανταλλαγή νέων μεταξύ Ελλάδας και Γερμανίας δεν μπορεί να εξεταστεί χωρίς να λάβουμε υπόψη το ιστορικό πλαίσιο μεταξύ των δύο χωρών, αλλά και τα εγκλήματα που διαπράχθηκαν κατά τη διάρκεια του 2ου Παγκοσμίου Πολέμου και της Γερμανικής Κατοχής. Σε αυτά τα εγκλήματα συγκαταλέγεται και η σχεδόν ολοσχερής εξόντωση των Εβραϊκών κοινοτήτων της Ελλάδας. Ωστόσο, σήμερα υπάρχουν ακόμη Εβραϊκές κοινότητες σε 9 πόλεις της Ελλάδας, και οι νέοι έχουν οργανωθεί σε έναν σύλλογο. Συζητήσαμε με τον *Isaak Eliezer*, μέλος του διοικητικού συμβουλίου της Εβραϊκής νεολαίας της Αθήνας, σχετικά με τις προοπτικές ανταλλαγής με τη Γερμανία.

Christian Herrmann

Κύριε *Eliezer*, στη Γερμανία δεν γνωρίζουμε πολλά πράγματα για τις Εβραϊκές κοινότητες της Ελλάδας. Θα μπορούσατε να μας μιλήσετε για τις δράσεις της Εβραϊκής κοινότητας, καθώς και για τον ρόλο των νέων σε αυτήν;

Isaak Eliezer: Επί του παρόντος, υπάρχουν 9 Εβραϊκές κοινότητες στην Ελλάδα- στην Αθήνα, τη Λάρισα, τη Ρόδο, τη Χαλκίδα, την Κέρκυρα, τα Τρίκαλα, τα Ιωάννινα, και φυσικά η ιστορική, Εβραϊκή κοινότητα της Θεσσαλονίκης. Σήμερα, ζουν περίπου 5.500 Εβραίοι στην Ελλάδα, από τους οποίους οι 3.000 στην Αθήνα. Κατά τη διάρκεια του 2ου Παγκοσμίου Πολέμου ο αριθμός τους έφτανε τις 75.000, από τους οποίους 60.000 κατοικούσαν στη Θεσσαλονίκη. Αξίζει να αναφέρουμε ότι πριν τον 2ο Παγκόσμιο Πόλεμο η πλειονότητα του πληθυσμού της Θεσσαλονίκης αποτελούνταν από Εβραίους. Η πλειονότητα των Ελλήνων Εβραίων είναι Σεφαρδίτες και Ρωμανιώτες (απόγονοι των Εβραίων, που διώχθηκαν από την Ισπανία το 1492, καθώς και των ντόπιων Εβραίων, που ζούσαν στην Ελλάδα από την Ελληνιστική Εποχή. Σημείωση του μεταφραστή). Κάθε κοινότητα έχει τη δική της συναγωγή, με εξαίρεση της Αθήνας και της Θεσσαλονίκης, όπου υπάρχουν 2 συναγωγές σε κάθε πόλη. Υπάρχει μία ακόμα συναγωγή στα Χανιά της Κρήτης, η οποία όμως δεν είναι ενεργή. Επίσης, υπάρχουν τρία Εβραϊκά δημοτικά σχολεία, στην Αθήνα, τη Θεσσαλονίκη και τη Λάρισα. Το

τελευταίο, αντιμετωπίζει προβλήματα εδώ και λίγα χρόνια, διότι δεν υπάρχουν πλέον μαθητές, παρά μόνο ένας σε κάθε τάξη.

Έχουμε τρεις σημαντικές Εβραϊκές οργανώσεις νέων. Η Εβραϊκή νεολαία της Ελλάδας είναι ιδιαίτερα σημαντική, διότι περιλαμβάνει μεταξύ άλλων την Εβραϊκή νεολαία της Αθήνας και της Θεσσαλονίκης. Οι εν λόγω οργανώσεις διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο για τις Εβραϊκές κοινότητες, όχι μόνο για θρησκευτικούς λόγους, αλλά και για λόγους ενίσχυσης των κοινωνικών δεσμών. Όπως προανέφερα, υπάρχουν μόνο Εβραϊκά δημοτικά σχολεία, με αποτέλεσμα, οι νέοι να χάνουν την επαφή τους με το Εβραϊκό στοιχείο, καθώς μεγαλώνουν. Σκοπός μας, λοιπόν, είναι να αποκαταστήσουμε αυτή την επαφή και να θυμίσουμε στους νέους πόσο σημαντικό είναι να διατηρούν δεσμούς με τους συνομήλικούς τους, έτσι ώστε να διασφαλιστεί η ύπαρξη των Εβραϊκών κοινοτήτων στην Ελλάδα.

Τους τελευταίους μήνες στη Γερμανία, ακούγονται πολλά για τη διεκδίκηση αποζημιώσεων λόγω των γερμανικών εγκλημάτων κατά τον 2ο Παγκόσμιο Πόλεμο. Όμως, σε αυτές τις συζητήσεις δεν αναφέρονται πουθενά οι Εβραϊκές κοινότητες. Οι ελληνικές Εβραϊκές κοινότητες δεν συμμετέχουν σε αυτή τη διεκδίκηση;

Θεσσαλονίκη: Στρατιώτες της Wehrmacht βασανίζουν εβραίους πολίτες, εικόνα: Αρχείο της Γερμανικής Ομοσπονδίας, Εικόνα Αριθ. 101-168-0894-23A / Dick / CC-BY-SA 3.0

Θεσσαλονίκη, η „Ιερουσαλήμ των Βαλκανίων“ Η Θεσσαλονίκη ήταν πριν από τον 2ο Παγκόσμιο Πόλεμο έδρα περίπου 40 συναγωγών και περίπου 56.000 Εβραίων. Έτσι θεωρούταν η μεγαλύτερη κοινότητα Σεφαρδικών στην Ευρώπη. Από τον Απρίλη του 1941 έως το φθινόπωρο του 1944 βρέθηκε η Θεσσαλονίκη υπό γερμανική κατοχή - συνέπεια της Βαλκανικής εκστρατείας. Από τον Μάρτη του 1943 απελάθηκαν από τους γερμανούς Κατακτητές σχεδόν όλοι οι εβραίοι πολίτες της Θεσσαλονίκης στο στρατόπεδο συγκέντρωσης του Auschwitz, όπου και δολοφονήθηκαν. Μονάχα 2000 εβραίοι επέζησαν.

Πηγή: Wikipedia

Isaak Eliezer: Και βέβαια υπήρξαν διεκδικήσεις εκ μέρους των ελληνικών Εβραϊκών κοινοτήτων. Όμως, αυτό το θέμα διευθετείται σε διεθνές επίπεδο από τις Εβραϊκές οργανώσεις, με σαφή στόχευση.

Η γερμανική κυβέρνηση πρότεινε την ίδρυση ενός Ελληνογερμανικού ιδρύματος νεολαίας. Η εν λόγω πρόταση δεν αποτελεί μια αποζημίωση της Γερμανίας προς την Ελλάδα για τα εγκλήματα πολέμου, όπως πολλοί Έλληνες προσδοκούν, αλλά τουλάχιστον θα προσέφερε τη δυνατότητα, μέσα από ανταλλαγές, οι νέοι των δύο χωρών να μάθουν την κοινή τους ιστορία. Θα ενδιέφερε τους νέους των Εβραϊκών κοινοτήτων της Ελλάδας ένα τέτοιο κοινό εγχείρημα, ακόμη και αν δεν ευδοκμήσει η ίδρυση ενός τέτοιου ιδρύματος νεολαίας;

Isaak Eliezer: Η συνεργασία των νέων σε διεθνές επίπεδο είναι χρήσιμη σε κάθε περίπτωση. Η εβραϊκή νεολαία της Ελλάδας είναι ανοιχτή σε μια τέτοια προσπάθεια. Μέχρι πρότινος δεν είχαμε καμία ευκαιρία να δημιουργήσουμε σχέσεις με νέους μιας άλλης χώρας. Είμαι βέβαιος, ότι η συμμετοχή μας σε ένα τέτοιο εγχείρημα θα ήταν ένα σημαντικό βήμα, όχι μόνο λόγω της ανταλλαγής εμπειριών στον τομέα της εκπαίδευσης, του πολιτισμού και της παράδοσης, αλλά και γιατί θα έρθουμε σε επαφή με τον τρόπο που λειτουργούν άλλες οργανώσεις νεολαίας, και έτσι ίσως καταφέρουμε να βελτιωθούμε και εμείς οι ίδιοι όσον αφορά την οργάνωση και το εύρος των δραστηριοτήτων μας.

Υπάρχουν εμπειρίες στον τομέα της ανταλλαγής νέων μεταξύ των ελληνικών Εβραϊκών κοινοτήτων και της Γερμανίας, και αν ναι, πώς τις αξιολογείτε; Υφίσταται κάποιο οργανωμένο πλαίσιο για τις ανταλλαγές ή έχουμε να κάνουμε μόνο με μεμονωμένες εμπειρίες;

Isaak Eliezer: Απ' όσο γνωρίζω, δεν υπάρχουν μέχρι στιγμής ανταλλαγές νέων μεταξύ της Γερμανίας και των ελληνικών Εβραϊκών κοινοτήτων, ούτε σε οργανωμένο επίπεδο ούτε σε επίπεδο μεμονωμένων περιπτώσεων. Όπως προανέφερα, όμως, είναι σημαντική η έναρξη τέτοιων δραστηριοτήτων.

Όταν σκέφτεστε τις ελληνογερμανικές σχέσεις μεταξύ των νέων, τι ελπίζετε για το μέλλον και ποια πιστεύετε ότι είναι τα πιο σημαντικά στοιχεία, που πρέπει να λάβουμε υπόψη μας; Κατά την άποψή σας, ποια είναι τα πιο σημαντικά θέματα, που ενδέχεται να προκύψουν από αυτή την ανταλλαγή;

Isaak Eliezer: Η μόνη μου επιθυμία είναι να δημιουργηθεί μια σταθερή σχέση μεταξύ των νέων από τη Γερμανία και τις ελληνικές Εβραϊκές κοινότητες. Όπως είναι φυσικό, προκύπτουν κάποια θέματα όσον αφορά την ανταλλαγή. Όμως, μια καλή αρχή θα ήταν να ενημερωθούμε για τις γνώσεις που αποκτούν οι νέοι σε κάθε χώρα σχετικά με το Ολοκαύτωμα. Πώς μπορούμε να βελτιώσουμε και να εμπλουτίσουμε το εκπαιδευτικό σύστημα όσον αφορά το εν λόγω θέμα; Ένα άλλο θέμα θα μπορούσε να είναι η εξέλιξη του αντισημιτισμού. Τι μορφή έχει σήμερα ο αντισημιτισμός; Μήπως ο αντισιωνισμός είναι η νέα μορφή αντισημιτισμού; Τέτοιου είδους θέματα θα μπορούσαν να αποτελέσουν τη βάση για μελλοντικές συζητήσεις, καθώς και να αποδειχθούν ιδιαίτερα χρήσιμα όσον αφορά την ανταλλαγή απόψεων. Ακόμη και αν οι σχέσεις μεταξύ της γερμανικής και ελληνοεβραϊκής νεολαίας περιγράφονταν στο παρελθόν με τα πιο μελανά χρώματα, είμαι πεπεισμένος, ότι μπορούμε να αντιστρέψουμε την κατάσταση και να αποκτήσουμε ένα πιο ελπιδοφόρο μέλλον.

Isaak Eliezer, φωτογραφία: ιδιωτική

Ο **Isaak Eliezer** είναι μέλος του διοικητικού συμβουλίου της Νεολαίας της Εβραϊκής κοινότητας στην Αθήνα.

Εικόνα: Νέοι του Κέντρου Επαγγελματικής Εκπαίδευσης του Κλέβε δουλεύουν στην Άνω Βιάννο της Κρήτης

Good Practice: Το μέλλον ανήκει στους νέους – διεθνής εργασία με τη νεολαία σε τόπους μνήμης

Από το 2008 η τοπική ένωση δήμων του Ράινλαντ έχει θέσει σε εφαρμογή το πρόγραμμα «Το μέλλον ανήκει στους νέους – Διεθνής εργασία με νέους στους τόπους μνήμης της Ευρώπης». Από το 2010 η Άνω Βιάννος είναι ένας από τους τόπους, που συμμετέχουν σε αυτό το εγχείρημα. Πρόκειται για ένα χωριό στην Κρήτη, όπου τα γερμανικά στρατεύματα έλαβαν τη διαταγή να εκτελέσουν 358 άνδρες, γυναίκες και παιδιά. Το ίδρυμα Theodor-Brauer στο Κλέβε και η Ακαδημία Klausenhof στο Ντίνγκντεν είναι οι Γερμανοί εταίροι, που συνέβαλλαν σημαντικά στο πρόγραμμα, και από τον Σεπτέμβριο του 2010 οργανώνουν τις πρώτες «Κατασκηνώσεις Ειρήνης» στην Άνω Βιάννο.

Στις 14 Σεπτεμβρίου του 1943 τα γερμανικά στρατεύματα εκτέλεσαν, μετά από εντολή, 358 άνδρες, γυναίκες και παιδιά στη Βιάννο, ένα χωριό στην Κρήτη. Από το 2010 η Βιάννος συμμετέχει ως ένας από τους εταίρους στο πρόγραμμα ανταλλαγής νέων «Το μέλλον ανήκει στους νέους – Διεθνής εργασία με νέους στους τόπους μνήμης», που διοργανώνει η τοπική ένωση δήμων του Ράινλαντ. Το ίδρυμα Theodor-Brauer στο Κλέβε και η Ακαδημία Klausenhof στο Ντίνγκντεν είναι οι Γερμανοί εταίροι, που συνέβαλλαν σημαντικά στο πρόγραμμα, και από τον Σεπτέμβριο του 2010 οργανώνουν τις πρώτες «κατασκηνώσεις της ειρήνης» στην Άνω Βιάννο. Σε συνεργασία με τοπικά σχολεία της Άνω Βιάννου έλαβαν χώρα πολλές δράσεις κατά τη διάρκεια των συναντήσεών τους. Μεταξύ άλλων δημιούργησαν μονοπάτια πεζοπορίας, ανακαίνισαν παιδικές χαρές, πραγματοποίησαν εργασίες συντήρησης στις θύρες του ιστορικού χώρου συνεδριάσεων του δημαρχιακού μεγάρου της Άνω Βιάννου και ανακατασκεύασαν τους αγωγούς άρδευσης των ελαιώνων, που απανθρακώθηκαν ολοσχερώς μετά από μια καταστροφική πυρκαγιά.

Η εμπειρία έδειξε ότι αυτές οι κοινές, χειρωνακτικές δραστηριότητες αποτέλεσαν την κατάλληλη γέφυρα επικοινωνίας μεταξύ των νέων. Οι νέοι βασίστηκαν στις δικές τους δυνάμεις, και χωρίς να έχουν τις απαραίτητες γλωσσικές γνώσεις, κατάφεραν να δημιουργήσουν κάτι ουσιαστικό και σταθερό. Μέσω της τοπικής εργασίας στο πρόγραμμα, οι συμμετέχοντες βίωσαν την αναγνώριση και την επιτυχία των κόπων

τους, αφού η εργασία τους λειτούργησε ευεργετικά προς όφελος της κοινότητας.

Επιπλέον, πραγματοποιήθηκε ένα πρότζεκτ των ΜΜΕ στην Άνω Βιάννο. Η καταγραφή των αφηγήσεων των αυτόπτων μαρτύρων, που επέζησαν από τον 2ο Παγκόσμιο Πόλεμο, συνεισφέρει σημαντικά στην πολιτική εκπαίδευση και στη δικαίωση του τόπου.

Τον Απρίλιο του 2008, η επιτροπή της τοπικής ένωσης δήμων του Ράινλαντ ενέταξε στον ετήσιο προϋπολογισμό της και το πρόγραμμα «Το μέλλον ανήκει στους νέους – Διεθνής εργασία της νεολαίας στους τόπους μνήμης της Ευρώπης». Το πρόγραμμα συγχρηματοδοτείται από το πρόγραμμα στήριξης παιδιών και νέων του κρατιδίου της Βόρειας Ρηνανίας – Βεσφαλίας. Με αυτόν τον τρόπο διασφαλίζεται η συνέχισή του.

Το 2013 το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ανέλαβε την εποπτεία του προγράμματος «Το μέλλον ανήκει στους νέους – Διεθνείς συναντήσεις νεολαίας στους τόπους μνήμης της Ευρώπης» της τοπικής ένωσης δήμων του Ράινλαντ.

Σύνδεσμοι για το πρόγραμμα:

- ▶ [Αναζητήστε πληροφορίες για το πρόγραμμα στην ιστοσελίδα της τοπικής ένωσης δήμων του Ράινλαντ](#)
- ▶ [Blog zum Einsatz des Berufsbildungszentrum Kleve in Ano Viannos](#)

Εικόνα: Σουλτάνα Ζορπίδου / κατά τη διάρκεια τελετής στο μνημείο του χωριού Κλεισούρα

Η πρώτη καλοκαιρινή κατασκήνωση της Δράσης Εξιλέωσης και Συμφιλίωσης στην Ελλάδα

Το καλοκαίρι του 2015 διεξήχθη για πρώτη φορά μια καλοκαιρινή κατασκήνωση της οργάνωσης Aktion Sühnezeichen Friedensdienste (Δράση Εξιλέωσης και Συμφιλίωσης) στην Ελλάδα. Με επιχορήγηση από πόρους του ελληνογερμανικού Ταμείου για το Μέλλον συναντήθηκαν νέοι από την Γερμανία, την Ελλάδα, το Ισραήλ, την Πολωνία και την Ουκρανία στην Καστοριά και στην Κλεισούρα της δυτικής Μακεδονίας. Στο επίκεντρο του διεθνούς αυτού προγράμματος συνάντησης νέων ήταν το θέμα των συνεπειών της γερμανικής κατοχής στην Καστοριά και στην Κλεισούρα.

Adrian Steinert

Φέτος το καλοκαίρι, πραγματοποιήθηκε για πρώτη φορά στην Ελλάδα μια καλοκαιρινή κατασκήνωση της Δράσης Εξιλέωσης και Συμφιλίωσης. Με την οικονομική στήριξη του ελληνογερμανικού ταμείου του μέλλοντος, συναντήθηκε μια ομάδα νέων από τη Γερμανία, την Ελλάδα, το Ισραήλ, την Πολωνία και την Ουκρανία, στη Δυτική Μακεδονία, στην Καστοριά και στην Κλεισούρα. Επίκεντρο του διεθνούς προγράμματος ήταν η αξιολόγηση των συνεπειών της γερμανικής κατοχής για την Καστοριά και για το κοντινό, ορεινό χωριό της Κλεισούρας.

Η αρχαιολόγος και λαογράφος, Σουλτάνα Ζορπίδου, συνέβαλε σημαντικά στην καλοκαιρινή κατασκήνωση διάρκειας δύο εβδομάδων, κατά την οποία οι συμμετέχοντες είχαν τη δυνατότητα να παρακολουθήσουν ένα εναλλακτικό πρόγραμμα. Σε πρώτη φάση, η ομάδα ασχολήθηκε με την πολυπολιτισμική κληρονομιά και την εβραϊκή ιστορία της Καστοριάς. Ενώ, στη συνέχεια, οι νέοι ήρθαν σε επαφή με αυτό-

πτες μάρτυρες από την Κλεισούρα, όπου στις 5 Απριλίου του 1944 Γερμανοί στρατιώτες διέπραξαν σφαγή των κατοίκων.

Η Ελλάδα βίωσε, όσο καμιά άλλη χώρα της Νότιας Ευρώπης, τις τραγικές συνέπειες της γερμανικής κατοχής κατά την διάρκεια του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου. Στην μνήμη των Ελλήνων έχουν χαραχθεί τα εγκλήματα, που διαπράχθηκαν κατά τη διάρκεια της Κατοχής, στους «μαρτυρικούς τόπους», όπως είναι το Δίστομο, τα Ιωάννινα, το Κομμένο, οι Λιγκιάδες ή η Καστοριά.

«Μια στιγμή που θα μου μείνει αξέχαστη και μου έδωσε την αίσθηση ότι αυτό που κάναμε ήταν σημαντικό, ήταν τα λόγια μίας εκ των τριών κυριών από την Κλεισούρα, κόρες επιζώντων από τη σφαγή, με τις οποίες μίλησα. Με αγκάλιασε και μου είπε «Να ξαναέρθετε του χρόνου! Φέρνετε ζωή στο χωριό μας!»

(Joana Bürger από το Βερολίνο, συμμετέχουσα στην καλοκαιρινή κατασκήνωση)

Ο Hagen Fleischer, Καθηγητής σύγχρονης ιστορίας στο Πανεπιστήμιο Αθηνών, δήλωσε ότι «το μένος των SS και των δυνάμεων κατοχής δεν ήταν τόσο μεγάλο σε καμιά άλλη μη σλαβική χώρα, όσο στην Ελλάδα». Πέρα από την πλήρη εξόντωση των εβραϊκών κοινοτήτων στην Αθήνα, στην Καστοριά ή στη Θεσσαλονίκη, αφού μέχρι το καλοκαίρι του 1943 στάλθηκαν σε στρατόπεδο συγκέντρωσης στο Άουσιβιτς

περίπου 46.000 Εβραίοι, οι Γερμανοί στρατιώτες κατέστρεψαν περίπου 100 χωριά σε όλη την Ελλάδα. Ο ιστορικός Fleischer δήλωσε ότι «αυτά ήταν εντελώς άγνωστα στη Γερμανία» (απόσπασμα από το DER SPIEGEL, 04.02.2015). Σε αυτά τα εγκλήματα συγκαταλέγεται και η σφαγή στην Κλεισούρα, όπου στις 5 Απριλίου του 1944, μονάδες των SS δολοφόνησαν περίπου 260 κατοίκους υπό τις διαταγές του Karl Schümers.

Γι' αυτό και η Σουλτάνα Ζορπίδου και η Christine Bischatka από τη Δράση Εξιλέωσης και Συμφιλίωσης αποφάσισαν, ότι η πρώτη καλοκαιρινή κατασκήνωση έπρεπε να λάβει χώρα στην Καστοριά και στην Κλεισούρα, που βρίσκεται σε κοντινή απόσταση. Οι συμμετέχοντες πέρασαν την πρώτη εβδομάδα στην ειδυλλιακή πόλη της Καστοριάς. Κατά τις ξεναγήσεις στην πόλη και τις επισκέψεις σε μουσεία, οι συμμετέχοντες ανακάλυψαν πολλά πράγματα για το παρελθόν της εβραϊκής κοινότητας της Καστοριάς. Εκεί, η ομάδα συνάντησε τον κύριο Salomon Partente, δεύτερο αντιπρόεδρο του Κεντρικού Συμβουλίου Εβραίων στην Ελλάδα, για να συζητήσουν την εβραϊκή ιστορία της πόλης, καθώς και για ζητήματα, τα οποία θα συγκέντρωναν σε ένα λεύκωμα. Στη συνέχεια, δημοσίευσαν σε ένα φυλλάδιο την εβραϊκή ιστορία της πόλης. Έτσι, οι μικροί μαθητές και μαθήτριες είχαν τη δυνατότητα να ανακαλύψουν εκ νέου την εβραϊκή κληρονομιά της πόλης.

Οι συμμετέχοντες πέρασαν τις τελευταίες μέρες της καλοκαιρινής κατασκήνωσης στο ορεινό χωριό Κλεισούρα. Οι νέοι συζητήσαν με αυτόπτες μάρτυρες, για να μείνει για πάντα ζωντανή η μνήμη των εγκλημάτων πολέμου, που διαπράχθηκαν. Εκεί, έμαθαν και με ποιον αποτρόπαιο τρόπο οι Γερμανοί στρατιώτες δολοφόνησαν περίπου 260 κατοίκους του χωριού το απόγευμα της 5ης Απριλίου 1944. Επειδή εκείνη την ημέρα οι άνδρες του χωριού κρύφτηκαν στα βουνά, θύματα της σφαγής υπήρξαν τα βρέφη και τα παιδιά, οι γυναίκες και οι ηλικιωμένοι.

Στις καλοκαιρινές κατασκηνώσεις, που θα ακολουθήσουν, θα συνεχιστεί ο διάλογος με τους αυτόπτες μάρτυρες και θα εμβαθύνουν οι φιλίες, που δημιουργήθηκαν. Επιπλέον, η Δράση Εξιλέωσης και Συμφιλίωσης οργάνωσε και ένα προφορικό πρόγραμμα ιστορίας, όπως αναφέρει η Christine Bischatka. Τέλος, προγραμματίζεται για τον επόμενο χρόνο μια μεγαλύτερη επίσκεψη στην Κλεισούρα, με σκοπό να συμβάλλουν στις πιθανές εργασίες αναστήλωσης του χωριού. Κατά την τελετή λήξης της κατασκήνωσης, οι νέοι άναψαν μία φωτιά με νέους από το Λέχοβο, χόρευαν, μεταξύ άλλων και ελληνικούς χορούς, και αποχαιρετίστηκαν με την υπόσχεση να ξαναβρεθούν σύντομα.

Adrian Steinert, φωτογραφία: ιδιωτική

Adrian Steinert – γεννημένος το 1985 στο Kleve στον Κάτω Ρήνο, σπούδασε νέα και σύγχρονη ιστορία στο Πανεπιστήμιο του Freiburg, ενώ ασχολήθηκε ιδιαίτερα με την ιστορία του Δεύτερου Παγκοσμίου Πολέμου και τις συνέπειες της πολιτικής κατοχής της νότιας Ευρώπης. Τον Οκτώβριο του 2014 ξεκίνησε στη Ρώμη το διδακτορικό του στις πολιτικές επιστήμες.

Εικόνα: Petros Evangelinos

Ενταξιακή ελληνογερμανική ανταλλαγή: «die MASKE - η ΜΑΣΚΑ»

Συλλογική ανταλλαγή νέων μεταξύ Ελλάδας και Γερμανίας από 30 Αυγούστου έως 6 Σεπτεμβρίου. Νέοι από 16 έως 21 ετών με ή χωρίς σωματική αναπηρία συμμετέχουν στα τρία στάδια του θεατρικού προγράμματος «Η ΜΑΣΚΑ» die MASKE- η ΜΑΣΚΑ!

Helena Katsiavara

Η ιδέα: Οι Μάσκες ξεπερνούν τις φυσικές δυσκολίες

Νέοι με ή χωρίς αναπηρία από το Μόναχο, την Κολονία, τη Φρανκφούρτη, την Κέρκυρα και την Κομοτηνή συναντήθηκαν στις εγκαταστάσεις του συλλόγου ΠΕΡΠΑΤΩ της Κομοτηνής, για να συμμετάσχουν σε διάφορες δράσεις, όπως αφηρημένη ζωγραφική, θεατρικές παραστάσεις και άλλες βιωματικές δραστηριότητες, και να ξεπεράσουν με αυτό τον τρόπο τα όριά τους. Πέρα από το εβδομαδιαίο workshop, που έλαβε χώρα στην περιοχή της Ροδόπης, στη Βόρεια Ελλάδα, έχουν προγραμματιστεί ακόμη δύο συναντήσεις Ελλήνων και Γερμανών νέων, που θα πραγματοποιηθούν στην Ελλάδα κατά τις πασχαλινές διακοπές του 2016, καθώς και το 2017 στην Κολονία. Το πρόγραμμα πραγματοποιείται με την υποστήριξη του προγράμματος «ΕΥΡΩΠΑΙΟΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΙΡΗΝΗ» του ιδρύματος «Μνήμη, Ευθύνη και Μέλλον» (EVZ).

Αυτόνομος τρόπος ζωής, κατάρτιση εμποδίων, ίσα δικαιώματα για όλους.

Ερωτήσεις όπως: «Πώς θα παρουσιάζατε παραστατικά την ένταξη στην κοινωνία;» ή «Ποιος αντιμετώπισε περιθωριοποίηση ή διακρίσεις στη χώρα του;» και «Τι μπορεί να κάνει ο καθένας, για να αλλάξει την κοινωνική πραγματικότητα;», έδωσαν τροφή για σκέψη στους νέους και αποτέλεσαν το έναυσμα για την έναρξη των συζητήσεων. Από την πρώτη ημέρα της συνάντησης έγιναν τα πρώτα (αν)ισότιμα βήματα στην ύπαιθρο: Οι νέοι είχαν τη δυνατότητα να εκφραστούν

δημιουργικά σε ατομικό επίπεδο μέσα από παιχνίδια ρόλων και από την ανταλλαγή εμπειριών όσον αφορά την περιθωριοποίηση και τη σπουδαιότητα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Κατά τη διάρκεια της δράσης προέκυψαν πολλοί τρόποι έκφρασης, όπως η κατασκευή αυτοσχέδιων μασκών από κρεπ χαρτί ή αφηρημένη ζωγραφική σε έναν τεράστιο καμβά. Ακόμη, οι νέοι κατασκεύασαν τις δικές τους μάσκες από γύψο. Κατά τη διάρκεια των διαφόρων workshop, έμαθαν για τη σημασία του χώρου και της προσωπικής άποψης, καθώς και της θέσης και της κίνησης, είτε ως αυτούσιες είτε ως αλληλοσχετιζόμενες έννοιες. Το πρόγραμμα ολοκληρώθηκε με κοινές, βιωματικές δραστηριότητες, κατάβαση του Νέστου με κανό, επίσκεψη στο αρχαίο θέατρο της Μαρώνας ή workshop στην ύπαιθρο. Όλες οι δράσεις καταγράφονταν κάθε μέρα με κάμερα. Έτσι, καταφέραμε να εξασφαλίσουμε και την βιντεοσκόπηση όλου του εγχειρήματος.

Τέλος, η ομάδα ήταν έτοιμη να εφαρμόσει και να σκηνοθετήσει πάνω στη σκηνή όλα τα στοιχεία, που επεξεργάστηκε. Κατά τη διάρκεια της παράστασης σχηματίστηκε με τον κατάλληλο φωτισμό σε έναν καμβά μία μεγάλη μάσκα, η οποία αποτελούνταν από τις μορφές των νέων και συμβόλιζε την ίδια την κοινωνία. Οι νέοι, κρυμμένοι πίσω από τη μάσκα, μπόρεσαν να παίξουν μαζί της, να φτιάξουν σκιές ή να απαγγείλουν φωναχτά προτάσεις, προωθώντας πάντα το μήνυμα της ισότητας και της ενότητας.

Οι νέοι, που μετά το πρόγραμμα μοιράστηκαν μαζί μας τις εντυπώσεις τους, τόνισαν τη θετική επίδραση που είχε σε αυτούς η εν λόγω κοινή εμπειρία. Επιπλέον, ένιωσαν χαρούμενοι, που συμμετείχαν σε αυτή τη δράση, χωρίς η αναπηρία τους να αποτελείσει εμπόδιο. Η ανταλλαγή ιδεών και σκέψεων μέσω της τέχνης τους βοήθησε να συνειδητοποιήσουν ότι όλοι οι πολιτισμοί είναι ίσοι. Γρήγορα κατάλαβαν ότι όλα τα προβλήματα και οι δυσκολίες μπορούν να ξεπεραστούν, ακούγοντας υπομονετικά τους άλλους και αλλάζοντας τρόπο σκέψης. Το συμπέρασμα της δράσης «Η ΜΑΣΚΑ» είναι ότι όλοι οι νέοι πρέπει να επιστρέψουν σπίτι τους «φορώντας τη μάσκα της χαράς», που απέκτησαν μέσω της επαφής και της αλληλοϋποστήριξης στο πρόγραμμα. Η αρχική αμηχανία έδωσε τη θέση της στη διαπίστωση ότι ο καθένας κρύβει μέσα του τα δικά του ιδιαίτερα χαρίσματα και ταλέντα. Άλλωστε, όλοι συμφώνησαν ότι αυτό αποτελεί και τον ιδιαίτερο δεσμό μεταξύ τους.

Η «ΜΑΣΚΑ» είναι ένα πρόγραμμα, που πραγματοποιείται σε συνεργασία με την ΠΟΠ – Πολιτιστική Ομάδα Πρωτοβουλίας της Γερμανίας, την Ένωση Ελληνογερμανικών Κοινοτήτων, τον Σύλλογο Ατόμων με Κινητικά Προβλήματα και Φύλων Κομοτηνής, «ΠΕΡΠΑΤΩ», την Ένωση για Διεθνή Προγράμματα Νέων Uthna (AGIP) και το Διαπολιτισμικό Δίκτυο Νεολαίας 'Wilde Rose' της Γερμανικής Ένωσης Προσκόπων.

die MASKE // η ΜΑΣΚΑ

Διεύθυνση προγράμματος: Helena Katsiavara, Anja Hack

Καλλιτεχνικοί συνεργάτες, χορογραφία & φωτογράφιση:

Φωτεινή Παπαδοπούλου, Απόστολος Τζουμαλάκης, Πέτρος Ευαγγελινός

Για περισσότερες πληροφορίες:

- ▶ www.maske-jugendtheater.net und
- www.facebook.com/maske.theater

Πληροφορίες για την ΠΟΠ:

Η Ομάδα Πρωτοβουλίας Ελληνικού Πολιτισμού της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας απέκτησε τη σύντομη ονομασία ΠΟΠ από το ελληνικό της όνομα (Πολιτιστική Ομάδα Πρωτοβουλίας) και ιδρύθηκε το 1983 από Έλληνες και Γερμανούς. Αποστολή του συλλόγου είναι η προώθηση της αλληλοκατανόησης, η διεξαγωγή διαλόγου μεταξύ Ελλάδας και Γερμανίας και η προβολή του σύγχρονου ελληνικού πολιτισμού. Όλα αυτά χωρίς να παραγκωνίζεται ο ελληνισμός της κλασικής εποχής.

Η ζαφνική εμφάνιση της οικονομικής κρίσης στην Ευρώπη, οι γνωστές διαφορές, που προέκυψαν από αυτήν μεταξύ Ελλάδας και Γερμανίας, καθώς και η είσοδος της νέας γενιάς στο Διοικητικό Συμβούλιο της ΠΟΠ, έφεραν αλλαγές και ανακατατάξεις. Επιπλέον, η νέα Ομοσπονδιακή Κυβέρνηση επιδιώκει την ίδρυση ενός Ελληνογερμανικού Ιδρύματος Νεολαίας. Το εγχείρημα ξεκίνησε ύστερα από πρωτοβουλία της Ένωσης Ελληνογερμανικών Κοινοτήτων, υπό τη διεύθυνση της κυρίας Sigrid Skarpelis-Sperk. Η ίδια εξέφρασε και στο παρελθόν, ως μέλος του Ομοσπονδιακού Κοινοβουλίου, τη δήλωση προθέσεων της για την ίδρυση ενός ανεξάρτητου ελληνογερμανικού ιδρύματος νεολαίας.

Η ΠΟΠ στηρίζει την ίδρυση ενός τέτοιου ιδρύματος, σύμφωνα με τα πρότυπα του γαλλογερμανικού και το γερμανοπολωνικού ιδρύματος νεολαίας. Γι' αυτό τον λόγο η ΠΟΠ έχει να αντιμετωπίσει πολλές προκλήσεις.

Φέτος, τον Ιανουάριο δημιουργήθηκε νέο διοικητικό συμβούλιο με επικεφαλής την Johanna Alisch, με σκοπό να αυξηθεί η συμμετοχή των εφήβων και των νέων. Τον Ιούνιο του 2015, επισκέφθηκε την Ελλάδα μια γερμανική αποστολή, και η Ένωση Ελληνογερμανικών Κοινοτήτων εκπροσωπήθηκε από ένα μέλος του διοικητικού συμβουλίου της ΠΟΠ. Την αποστολή συνόδευσε και η Υφυπουργός του Ομοσπονδιακού Υπουργείου Νεολαίας, Caren Marks.

Η ΠΟΠ έχει την έδρα της στη Κολονία, ενώ από τον Σεπτέμβριο διαθέτει αδελφοποιημένο σύλλογο και στη Θεσσαλονίκη. Αυτή η επέκταση συμβάλλει στη μεγαλύτερη κινητοποίηση του συλλόγου στον τομέα της εργασίας της νεολαίας. Επιπλέον, δίνεται και ένα κίνητρο για τη θεμελίωση της πολιτιστικής ανταλλαγής νέων από τη Θεσσαλονίκη, η οποία υπήρξε Ευρωπαϊκή Πρωτεύουσα Νεολαίας το 2014.

Στόχος είναι η δημιουργία ενός πιλοτικού προγράμματος για δίγλωσσους νέους. Το εν λόγω πρόγραμμα θα πραγματοποιηθεί σε συνεργασία με την Ακαδημία Melanchthon της Κολονίας και θα έχει τον τίτλο: «Ανάμεσα σε δύο πολιτισμούς». Το πρόγραμμα έχει τη δυνατότητα να εξελιχθεί σε πρόγραμμα ανταλλαγής νέων με τη Θεσσαλονίκη. Επίσης, προγραμματίζεται η επίσκεψη της χορευτικής ομάδας νέων, MELOS, στη Θεσσαλονίκη. Μελλοντικά, σχεδιάζουμε και άλλα καλλιτεχνικά και πολιτιστικά προγράμματα, όπως για παράδειγμα μια μουσική συνάντηση νέων.

Helena Katsiavara, εικόνα: ιδιωτική

PHYSIS: Πολιτιστική παιδεία στα πλαίσια συναντήσεων νέων

Το ΦΥΣΙΣ είναι ένα ευρωπαϊκό πρόγραμμα διακλαδικής τέχνης με επίκεντρο τις διαδικαστικές και εννοιολογικές εργασίες της πρωτοβουλίας «Ακαδημία Νεολαίας και Φθινοπώρου της Ασίζη», σε συνεργασία με πολυάριθμα ιδρύματα και φορείς από τη Γερμανία, την Ελλάδα και την Ιταλία.

Με λευκές καρέκλες σε διαμετρική διάταξη και θέα το Αιγαίο, η υπεύθυνη του ευρωπαϊκού προγράμματος ΦΥΣΙΣ, Andrea Conrad, εγκαινίασε την έκθεση ΦΥΣΙΣ στον χώρο Art Space στο Πυθαγόρειο τον Οκτώβριο του 2015

Η ιδέα, που ξεκίνησε το 2011 από την Ασίζη, εξυπηρετεί τη συνεχή εξέλιξη της καλλιτεχνικής σκέψης και δράσης των νέων στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Κοινότητας. Σκοπός του προγράμματος είναι η χρήση όλων των μορφών τέχνης και η συμμετοχή όλων των νέων με διαφορετικό πολιτισμικό υπόβαθρο, που ζουν και εργάζονται στη Γερμανία, την Ελλάδα, την Ιταλία και άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το εν λόγω πρόγραμμα αποτελεί μια ουσιαστική συνεισφορά στην προώθηση του διεθνούς διαλόγου και της δημοκρατίας, στοχεύοντας στην περαιτέρω εξέλιξη της Ευρωπαϊκής Κοινότητας.

Η Ένωση Καλλιτεχνικών Προγραμμάτων είναι ένας κοινωφελής καλλιτεχνικός σύλλογος με έδρα το Βερολίνο, ο οποίος υλοποιεί από το 2005 καλλιτεχνικά προγράμματα σε τοπικό, εθνικό και διεθνές επίπεδο, με τη συμμετοχή νέων από την Ελλάδα, την Ιταλία, την Πολωνία, τη Λιθουανία, τη Ρωσία, το Βέλγιο και τη Γερμανία. Επίκεντρο των πολιτιστικών και καλλιτεχνικών δραστηριοτήτων είναι η ενεργή συμμετοχή όλων των νέων στα καλλιτεχνικά προγράμματα σύγχρονου πολιτισμού. Απώτερος σκοπός του εγχειρήματος είναι να αποκτήσουν οι νέοι την ικανότητα να εκφράζονται δημιουργικά και να δραστηριοποιούνται σε κοινωνικό επίπεδο.

Το πρόγραμμα ΦΥΣΙΣ είναι ένα επιτυχημένο εγχείρημα του Πολιτιστικού Συλλόγου του Βερολίνου, που από το 2011 έχει πραγματοποιήσει 18 διεθνείς εκθέσεις διακλαδικής τέχνης, 4 παγκόσμιες πρεμιέρες όπερας και ορχηστρικών έργων, στα πλαίσια της εκτεταμένης γερμα-

νικής, ελληνικής και ιταλικής συνεργασίας. Από το 2011, συμμετέχουν σε αυτό το πρόγραμμα 214 εκπρόσωποι της τέχνης, νέοι και παιδιά από 15 χώρες. Επιπλέον, πραγματοποιήθηκαν πολιτιστικά ταξίδια σε εξέχουσες ευρωπαϊκές σκηνές. Βασικό επίκεντρο του ευρωπαϊκού προγράμματος ΦΥΣΙΣ είναι ο συσχετισμός με τον δυτικό πολιτισμό στην τεταμένη εποχή, που ζούμε σε παγκόσμιο επίπεδο, καθώς και η προώθηση της ευρωπαϊκής ιστορίας, συμπεριλαμβανομένης της φιλοσοφίας και της επιστήμης.

Από τις 20.09.2015 έως 16.10.2015 στα πλαίσια του προγράμματος ΦΥΣΙΣ, έλαβαν χώρα στο Πυθαγόρειο, στη Σάμο, εργασίες, διάρκειας τριών εβδομάδων, με τη συμμετοχή φοιτητών της Σχολής Καλών Τεχνών του Βερολίνου και της Θεσσαλονίκης και την υποστήριξη του Ιδρύματος Schwarz. Οι διαδικαστικές, εννοιολογικές και διακλαδικές εργασίες του προγράμματος ΦΥΣΙΣ, που έλαβε χώρα το 2012, 2013 και 2014, με θέμα την οικολογία, την προστασία του περιβάλλοντος και την τέχνη στην εποχή της παγκοσμιοποίησης, απευθυνόταν και το 2015 σε νέους έως 27 ετών, και πραγματοποιήθηκε στη Σάμο.

Η αρχαία πόλη Πυθαγόρειο, η οποία έλαβε την ονομασία της από τον μαθηματικό και φιλόσοφο Πυθαγόρα, καθώς και το Ηραίον, που βρίσκεται στη γύρω περιοχή, ανακηρύχθηκαν ως μνημεία παγκόσμιας κληρονομιάς από την UNESCO. Το Ευπαλίνιο όρυγμα, που βρίσκεται στο Πυθαγόρειο, αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα μνημεία της αρχαιότητας. Κατά τη διάρκεια των τριών εβδομάδων, οι συμμετέχοντες

του προγράμματος είχαν τη δυνατότητα να μελετήσουν τη μοναδική κατασκευή του ορύγματος, που λειτουργούσε ως υδραγωγείο κατά την αρχαιότητα, καθώς και να ασχοληθούν με το έργο του Πυθαγόρα. Στόχος του προγράμματος ήταν η δημιουργία των δικών τους έργων, τα οποία θα σχετίζονταν σαφώς με το στοιχείο του νερού.

Κατά τη διάρκεια της αμοιβαίας ανταλλαγής στο Πυθαγόρειο, Έλληνες και Γερμανοί συμμετέχοντες συζήτησαν για τις δυνατότητες και τη σημασία αυτής της εμπειρίας στην ενεργή αναδιαμόρφωση της κοινωνίας, στον τομέα της προστασίας του περιβάλλοντος και της σύγχρονης τεχνολογίας, με βασική προτεραιότητα την ευημερία του ανθρώπου και της φύσης. Οι συμμετέχοντες συνειδητοποίησαν μέσα από εντατικές συζητήσεις, ότι η υπέρμετρη εκμετάλλευση όλων των πόρων σε παγκόσμιο επίπεδο και το φαινόμενο του θερμοκηπίου μπορούν να αποτελέσουν σημαντική απειλή για το μέλλον. Επιπλέον, συζητήθηκαν ζητήματα, όπως η κοινωνική αποξένωση, η καταστροφή του περιβάλλοντος, η παγκόσμια διεκδίκηση της εξουσίας, τα οικονομικά συμφέροντα και οι θρησκευτικές διαμάχες. Η γερμανική ομάδα υπέβαλε τις προτάσεις της για αλλαγή τόσο σε ατομικό όσο και σε ομαδικό επίπεδο, με σκοπό την προώθηση μιας δημοκρατικής κοινωνίας.

Από το 2012 και σε συνεργασία με την Ιταλία και την Ελλάδα, η υπεύθυνη και καλλιτεχνική διευθύντρια του ευρωπαϊκού προγράμματος ΦΥΣΙΣ, Andrea Conrad, πρεσβεύει την επίσκεψη και παραμονή σε σημαντικούς ιστορικούς χώρους της Ευρώπης, συνεργάζεται με πολιτιστικά ιδρύματα και φορείς, και προσπαθεί να βρει μοντέλα προώθησης τέτοιων συναντήσεων με στόχο τη δημιουργία μιας τελικής έκθεσης, σε συνεργασία πάντα με τους εταίρους της. Στην εποχή της οικονομικής κρίσης, που ζουν πολλές χώρες, η υλοποίηση του εν λόγω προγράμματος δεν είναι κάτι αυτονόητο. Ένα τέτοιο εγχείρημα μπορεί να πραγματοποιηθεί μόνο με την εμπιστοσύνη και άριστη συνεργασία των πολυάριθμων εταίρων του. Αυτό το εκτενές, ευρωπαϊκό πρόγραμμα δίνει χώρο έκφρασης και δημιουργίας σε όλους τους πολιτισμούς, όλες τις γενιές και κλάδους της τέχνης. Παρέχει, επίσης, νέες καλλιτεχνικές προοπτικές με επίκεντρο την κοινωνία, την οικολογία και την πολιτική.

Το καλοκαίρι και το φθινόπωρο του 2015 πραγματοποιήθηκαν διαδοχικά δύο δράσεις με τις αντίστοιχες εκθέσεις τους. Μια εβδομάδα μετά την έναρξη των εργασιών στη Σάμο, από τις 24.08.2015 έως τις 15.09.2015, ολοκληρώθηκε το πρόγραμμα με θέμα τη ρήση του Αρχιμήδη: «Δῶς μοι πᾶ στῶ καὶ τὰν γᾶν κινάσω», το οποίο έλαβε χώρα στη Σικελία, στις Συρακούσες. Ο Αρχιμήδης ήταν αρχαίος Έλληνας μαθηματικός, φυσικός και μηχανικός, που έζησε και μεγαλούργησε στις Συρακούσες.

Η θεματολογία, η εποχή και τα επιτεύγματα του Ευπαλίνου, του Πυθαγόρα και του Αρχιμήδη, καθώς και ο τόπος, που έζησαν, διαφέρουν πολύ. Παρόλα αυτά, τα επιτεύγματά τους παραμένουν επίκαιρα και κατάφεραν να ενώσουν εξίσου αμφότερες τις ομάδες εργασίας.

Υπό ένα δημιουργικό πρίσμα υπήρξε μελέτη των φυσικών επιτόπιων συνθηκών και σχηματίστηκαν σύνθετοι συσχετισμοί με την επίκαιρη κοινωνική κατάσταση.

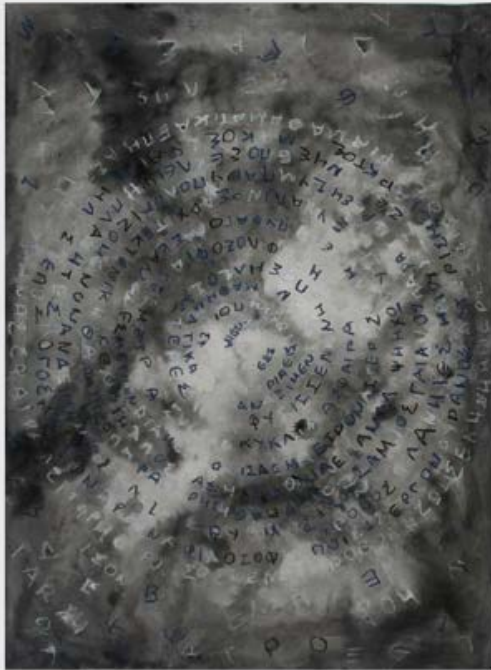
Οι εργασίες στη φύση και η επεξεργασία των μοντέλων διχοτομίας περιβάλλοντος και πολιτισμού, που αντικατοπτρίζονται στα επιτεύγματα των μεγάλων αρχαίων στοχαστών, αποτέλεσαν βασικό επίκεντρο του προγράμματος για το 2015.

Μετά την ολοκλήρωση όλων των φάσεων του προγράμματος και τον άριστο συντονισμό των εταίρων και των χορηγών, οργανώθηκαν τέσσερις εκθέσεις έως τα μέσα Νοεμβρίου του 2015 στις Συρακούσες, στο Παλέρμο, τη Σάμο και την Ασίζη. 37 καλλιτέχνες από τη Γερμανία, την Ελλάδα, την Ιταλία, την Κροατία, την Ιαπωνία, τη Ρωσία, την Αυστρία και το Αζερμπαϊτζάν παρουσίασαν έργα ζωγραφικής, βίντεο, παραστάσεις, φωτογραφίες, κολάζ, τραγούδια, ποίηση, σχέδια και εγκαταστάσεις, που γνώρισαν ιδιαίτερη απήχηση.

ΦΥΣΙΣ Σάμος/Πυθαγόρειο, «Το Ευπαλίνιο όρυγμα», μια έκθεση, που πραγματοποιήθηκε στον χώρο Art Space του Πυθαγορείου τον Οκτώβριο του 2015 – 2η Φάση του προγράμματος Γερμανία/Ελλάδα
Υπεύθυνη Andrea Conrad / Καλλιτεχνική διεύθυνση Gunnar Conrad, Andrea Conrad / Εκπαιδευτές Ion Rudolf και Julia Lia Walter / χρηματοδοτείται από το ειδικό πρόγραμμα ελληνογερμανικών συναντήσεων νεολαίας του Ομοσπονδιακού Υπουργείου Οικογένειας, Τρίτης Ηλικίας, Γυναικών και Νεολαίας, καθώς και από το Ίδρυμα Schwarz / υπό την αιγίδα της Πρεσβείας της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας στην Αθήνα

Χρήστος Κουκογιάννης (26 ετών), Φοιτητής Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης / Σχολή Καλών Τεχνών

«Το πρόγραμμα ΦΥΣΙΣ προσφέρει τη δυνατότητα συνεργασίας και ανταλλαγής ιδεών. Μετά την παρουσίαση της πορείας των καλλιτεχνικών εργασιών, δόθηκε η δυνατότητα στους Έλληνες και Γερμανούς φοιτητές να εργαστούν, ατομικά ή σε ομάδες, και να παρουσιάσουν ένα έργο τους με θέμα τη Σάμο ή το Ευπαλίνιο όρυγμα. Πιστεύω ότι και οι δύο πλευρές αποκόμισαν πολλά από αυτόν τον τρόπο εργασίας, αφού ο καθένας επικεντρώθηκε σε διαφορετικά στοιχεία, με αποτέλεσμα να δημιουργηθούν νέες ιδέες. Κατά την άποψή μου, ο συνδυασμός φύσης και τεχνικής είναι ένα πολύ καλό θέμα για το πρόγραμμα, διότι παρέχει ελευθερία στην έκφραση χωρίς περιορισμούς.»

Μιμή Δήμητρα Αναστασιάδου (20 ετών), Φοιτήτρια Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης / Σχολή Καλών Τεχνών

«Ο άνθρωπος, από τη φύση του, προσπαθεί να καταλάβει τον κόσμο, που τον περιβάλλει, και να επωφεληθεί από αυτόν. Παρατηρεί και ερευνά τον μικρόκοσμο και τον μακρόκοσμο, και διαμορφώνει διάφορες θεωρίες, για να ερμηνεύσει τον κόσμο, που τον περιβάλλει. Εμπνευσμένη από αυτή τη λογική, από την ελληνική φιλοσοφία και τα τεχνολογικά επιτεύγματα του 6ου αιώνα π.Χ. μέχρι την εποχή του Ευπαλίνου, χρησιμοποίησα επαναλαμβανόμενα γεωμετρικά σχήματα, για να ερμηνεύσω το χάος. Οι λέξεις και τα γράμματα του ελληνικού αλφαβήτου περιστρέφονται και παίρνουν μια τέλεια μορφή, αυτή του κύκλου. Ζωτικά όργανα, φυτά και σύννεφα συνδέονται μεταξύ τους και αλληλεπιδρούν φυσικά ή μηχανικά, για να μπορέσει να κατανοήσει ο άνθρωπος τη φύση του».

Maren Langer (26 ετών), Απόφοιτη, Σπουδές Οπτικής Επικοινωνίας και Μόδας

«Στην εποχή μας κυριαρχούν οι πόλεμοι και η κοινωνική αδικία, με αποτέλεσμα πολλοί άνθρωποι να περνούν μια Οδύσσεια, μέχρι να βρουν μια νέα πατρίδα. Η μαζική μετακίνηση πληθυσμού σημαίνει ότι πλήθος ανθρώπων θα πρέπει να εγκαταλείψει την ταυτότητά του και να βρει μια νέα. Οι κοινωνίες μεταβάλλονται και δεν υφίστανται πλέον εθνικά σύνορα. Θέλουμε να χτίσουμε γέφυρες και να υπερπηδήσουμε όλα τα εμπόδια, με στόχο να δημιουργήσουμε μια νέα, ενωμένη κοινωνία. Το έργο μας αποτελεί ένα μανιφέστο 24 τμημάτων και είναι εμπνευσμένο από το Ομηρικό έπος της Οδύσσειας. Είναι προφανής η διαχρονικότητα του έργου. Εδώ και χιλιάδες χρόνια αντιμετωπίζουμε τα ίδια προβλήματα. Η διαπραγμάτευση των ορίων και των συνόρων είναι μια αέναη διαδικασία».

Andrea Conrad, εικόνα: ιδιωτική

Andrea Conrad είναι μια καλλιτέχνηδα από την Γερμανία, η οποία ζει κι εγγάζεται στο Βερολίνο. Είναι εισηγήτρια της Ακαδημίας Νεολαίας και Φθινοπώρου της Ασίζη (υπό ίδρυση), καλλιτεχνική υπεύθυνη και έφορος του ευρωπαϊκού προγράμματος, το οποίο τον Ιανουάριο του 2012 σχεδίασε σε συνεργασία με Ιταλούς και Γερμανούς καλλιτέχνες με διάρκεια 5 ετών στην Ελλάδα, στην Ιταλία και στην Γερμανία.

Εικόνα: Η Inter Alia Ελλάς, μέρος στο European Youth Week

Η πολιτειακή παιδεία ως μέσο επικοινωνίας και συνεργασίας μεταξύ των νέων στη Γερμανία και την Ελλάδα

Η επιδείνωση των ελληνογερμανικών σχέσεων κατά τη διάρκεια της σύγχρονης οικονομικής κρίσης, η οποία επιβαρύνθηκε από την λαϊκιστική προπαγάνδα κι από τις δυο πλευρές, δημιουργεί την εξής απορία: Πως είναι δυνατόν οι μέλλοντικές γενιές να μην καθοδηγούνται από μίσος η μία για την άλλη, αλλά από ένα ελκρινές ενδιαφέρον για επικοινωνία και συνεργασία. Ο δρ. Γιώργος Μονογιούδης περιγράφει στο άρθρο του τις απαραίτητες συνθήκες για μια επιτυχή πολιτειακή παιδεία στα πλαίσια διμερούς διαλόγου και παρουσιάζει την Inter Alia - μια ελπιδοφόρα NGO.

δρ. Γιώργος Μονογιούδης

«Πολιτειακή, τι;» Περί γλωσσικής αμηχανίας και όχι μόνο...

Ενα απ' τα ερωτήματα στο οποίο δυσκολεύομαι να απαντήσω σε φίλους και γνωστούς, όταν με ρωτάνε με τι ασχολούμαι τον τελευταίο καιρό που ταξιδεύω στη Γερμανία, έχει να κάνει μ' ένα ζήτημα γλωσσικής φύσης: παρά τον αδιαμφισβήτητο πλούτο της ελληνικής γλώσσας υπάρχει μια αμηχανία ως προς την απόδοση του γερμανικού όρου politische Bildung στη γλώσσα μας. Στις πρώτες δύο τάξεις του Λυκείου διδάσκεται ένα μάθημα με τίτλο «Πολιτική Παιδεία» και αντικείμενο το ευρύτερο πεδίο των κοινωνικών επιστημών (οικονομία, πολιτικοί θεσμοί, αρχές δικαίου και κοινωνιολογία), ωστόσο μπορεί να προκύψει σύγχυση ως προς την «πολιτική» διάσταση της θεματικής καθότι, για όποιον έχει στοιχειώδη επίγνωση της ελληνικής πραγματικότητας, ο όρος σχεδόν ταυτίζεται με εκείνον του κόμματος... Αντιθέτως, ο όρος «πολιτειακή παιδεία» έχει μια πιο κανονιστική χροιά με το να αναφέρεται στη διδασκαλία των θεσμών και των κανόνων που διέπουν το κράτος κατά παρεμφερή τρόπο με τον παλαιότερο όρο της «αγωγής του πολίτη». Σε κάθε περίπτωση, η αμηχανία μας να περιγράψουμε το γνωστικό αυτό αντικείμενο με λέξεις δεν είναι απλά ένα ζήτημα ορολογίας, άλλα

αποκαλύπτει βαθύτερα αίτια της προβληματικής μας σχέσης με τη «διδασκαλία του πολιτικού»

Ό,τι δεν έχει όνομα, δε σημαίνει ότι δεν υπάρχει

Η δυσκολία να βρούμε τις κατάλληλες λέξεις για να αποδόσουμε τον όρο politische Bildung στα ελληνικά δεν σημαίνει ωστόσο ότι προσπαθούμε να περιγράψουμε κάτι που δεν υπάρχει στη χώρα μας. Όπως ανέφερα και παραπάνω, το γνωστικό αντικείμενο της πολιτειακής παιδείας διδάσκεται ως ένα βαθμό στα σχολεία (κυρίως στις μεγαλύτερες τάξεις), αν και ποτέ δεν κατάφερε να υπερβεί τον μάλλον περιθωριακό του ρόλο εντός του απαιτητικού εβδομαδιαίου σχολικού προγράμματος. Τα πράγματα καθίστανται πιο ασαφή, όταν πρόκειται για τη διδασκαλία της πολιτειακής παιδείας σε εξωσχολικά περιβάλλοντα. Ναι μεν υπάρχει και στην Ελλάδα μια σειρά φορέων και οργανώσεων (π.χ. δήμοι/κοινότητες, μη κυβερνητικές οργανώσεις, πολιτιστικοί σύλλογοι) που ασχολούνται εδώ και χρόνια με το σχεδιασμό και την υλοποίηση προγραμμάτων για ανήλικους και ενηλίκους σε θεματικές όπως η ιστορία, το περιβάλλον, τα ανθρώπινα δικαιώματα ή η δια βίου μάθηση, ωστόσο οι προσπάθειες

αυτές γίνονται χωρίς συντονισμό και κάποια θεσμική ταυτοποίηση και πιστοποίηση που θα συμβάλλει στην αναγνώρισή τους και θα επιτρέψει περισσότερες συνεργίες σε βάθος χρόνου. Η γερμανική περίπτωση διαφέρει ουσιαστικά από την ελληνική άλλα και από τις υπόλοιπες ευρωπαϊκές δεδομένου ότι η πολιτειακή παιδεία ως γνωστικό αντικείμενο είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με την πολιτική της «επανεκπαίδευσης» (Re-education) που εισηγήθηκαν οι Σύμμαχοι μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο. Από τότε πολλές αλλαγές έχουν επέλθει στο σώμα της γερμανικής άλλα και ευρωπαϊκής κοινωνίας, ωστόσο η πολιτειακή παιδεία αποτελεί πλέον ένα μεταπολεμικό κλημένο με θεσμική αναγνώριση και συνέχεια.

Inter Alia ή αλλιώς μεταξύ άλλων

Ως συνεργάτης της Inter Alia θα ήθελα σε αυτό το σημείο να πω δυο λόγια για την οργάνωση που εκπροσωπώ στα ταξίδια μου στη Γερμανία. Η Inter Alia είναι μία νέα οργάνωση της κοινωνίας πολιτών που δημιουργήθηκε στο αποκορύφωμα της κρίσης ως απάντηση στις πολυποικίλες προκλήσεις που αντιμετωπίζει η ελληνική άλλα και η ευρωπαϊκή κοινωνία. Inter alia στα λατινικά σημαίνει «μεταξύ άλλων» και εκφράζει απόλυτα το δόγμα της οργάνωσης ότι μπορούμε να πετύχουμε τους στόχους μας ως άτομα ή κοινωνία μόνο εφόσον συνεργαστούμε μαζί με άλλους. Στόχοι της Inter Alia είναι η αποδόμηση των στερεοτύπων σε ευρωπαϊκό επίπεδο με απώτερο σκοπό την αλληλοκατανόηση και την επίλυση συγκρούσεων, η ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης ως προς τις διάφορες προκλήσεις στην Ευρώπη σήμερα και η άσκηση πίεσης στους ευρωπαϊκούς μηχανισμούς στην προσπάθεια ενίσχυσης της συμμετοχής των πολιτών στα πολιτικά και κοινωνικά δρώμενα. Προς επίτευξη των στόχων αυτών η Inter Alia βασίζεται τις δραστηριότητές της πάνω σε δύο αλληλοσυνδεδεμένους πυλώνες: ο πρώτος αφορά την έρευνα και ανάλυση των επίκαιρων ζητημάτων που μας απασχολούν ως άτομα και ως κοινωνία, ενώ ο δεύτερος μετουσιώνει τη θεωρία σε πράξη μέσω αυτόνομων δράσεων ή από κοινού με άλλους φορείς και οργανώσεις στην Ελλάδα και το εξωτερικό.

Απτά παραδείγματα στην πράξη

Από την ίδρυση της Inter Alia το 2013 έχουν υπάρξει ασφαλώς περιπτώσεις συνεργασίας και με γερμανικούς φορείς και οργανώσεις. Για παράδειγμα, με αφορμή τη μέρα της Ευρώπης η Inter Alia συνδιοργάνωσε στις 9 Μαΐου του 2014 μαζί με το Ίδρυμα Konrad Adenauer στην Αθήνα ένα ημερήσιο workshop με στόχο την ευαισθητοποίηση των νέων ως προς τα ευρωπαϊκά θέματα. Πιο συγκεκριμένα, οι συμμετέχοντες συζήτησαν αρχικά για τις παρούσες και μελλοντικές προκλήσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης και στη συνέχεια χωρίστηκαν σε τέσσερις ομάδες, όπου μέσω φωτογραφιών, video, συνεντεύξεων και άλλων μεθόδων που χρησιμοποίησαν κατά την εξόρμησή τους στην πόλη, καταπιάστηκαν με τις ακόλουθες θεματικές: απασχολησιμότητα και ανεργία των νέων, πολιτική απάθεια και ιδιότητα του πολίτη, πόλεμος και ειρήνη και τέλος, Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης.

Μια δεύτερη περίπτωση συνεργασίας που αξίζει να αναφερθεί αφορά τη συμμετοχή της Inter Alia αυτό το καλοκαίρι στο πρόγραμμα «Ευρωπαϊκές Εβδομάδες Νεολαίας» που διοργανώνει επί 21 συνάπτα έτη η ακαδημία κοινωνικής και πολιτειακής παιδείας Haus am

Maiberg στο Herpenheim της Έσσης. Κατά τη διάρκεια δύο εβδομάδων (25.07.2015 - 08.08.2015) νέες και νέοι από 11 διαφορετικές ευρωπαϊκές χώρες καθώς επίσης πρόσφυγες από το Αφγανιστάν και τη Συρία επεξεργάστηκαν θέματα της επικαιρότητας όπως η ελληνική κρίση ή το μεταναστευτικό/προσφυγικό ζήτημα μέσω πρωτότυπων μεθόδων (π.χ. talk show, προσομοίωση) και αναστοχάστηκαν ως προς τα στερεότυπα που συχνά έχουμε για διάφορες κατηγορίες ανθρώπων και τις δυνατότητες αποδόμησής τους. Γι' αυτό το σκοπό οι ομαδάρχες εφαρμόσαμε μια σειρά ασκήσεων (π.χ. spaceship, living library, animal game), τα αποτελέσματα των οποίων αναλύσαμε συστηματικά με τους συμμετέχοντες. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον είχε επίσης το γεγονός ότι οι Έλληνες συμμετέχοντες συζήτησαν κατά τη διάρκεια του προγράμματος ανοιχτά με συνομηλίκους τους απ' όλη την Ευρώπη για την κρίση στην Ελλάδα, κάτι το οποίο ωφέλησε κατά γενική ομολογία και τις δύο πλευρές.

Τρέχουσες εξελίξεις και πιθανά πεδία γερμανο-ελληνικής συνεργασίας στο μέλλον

Τα παραπάνω παραδείγματα είναι ενδεικτικά της συνεργασίας που υλοποιείται μεταξύ φορέων και οργανώσεων από τη Γερμανία και την Ελλάδα εδώ και πολλά χρόνια. Η κρίση όμως και η συνεπακόλουθη επιδείνωση των γερμανοελληνικών σχέσεων επιτάχυνε την ανάληψη πρωτοβουλιών προς υπέρβαση των προκλήσεων αυτών, όπως η δημιουργία ενός Γραφείου Νεολαίας κατά τα πρότυπα των αντίστοιχων με τη Γαλλία (1963) και την Πολωνία (1991). Πρόκειται ουσιαστικά για το φορέα εκείνο που οργανώνει, συντονίζει άλλα και χρηματοδοτεί δράσεις για τη νεολαία σε διμερές επίπεδο. Μετά την υπογραφή της συμφωνίας για τη δημιουργία του Ελληνο-Γερμανικού Γραφείου Νεολαίας από τους Προέδρους των δύο χωρών το Σεπτέμβριο του 2014 στο Βερολίνο, εκπρόσωποι δημόσιων φορέων και μη κυβερνητικών οργανώσεων από τη Γερμανία και την Ελλάδα συναντήθηκαν δυο μήνες αργότερα στο Bad Honnef της Βόρειας Ρηνανίας-Βεστφαλίας με σκοπό να εντοπίσουν τις ευκαιρίες άλλα και τα εμπόδια που ενέχει η γερμανο-ελληνική συνεργασία στον τομέα της νεολαίας. Οι συμμετέχοντες παρουσίασαν τους φορείς και τις οργανώσεις που εκπροσωπούν, δικτυώθηκαν μεταξύ τους και συζήτησαν τις δυνατότητες συνεργασίας που μπορούν να προκύψουν από τη δημιουργία του Ελληνο-Γερμανικού Γραφείου Νεολαίας στις ακόλουθες θεματικές: επαγγελματική εκπαίδευση/πρακτικές, μνημη/συμφιλίωση, πολιτιστικές ανταλλαγές, οικολογία/αιεφόρος τουρισμός, κοινωνική ενσωμάτωση και ισότητα ευκαιριών. Με στόχο να αρχίσει να υλοποιεί δράσεις το 2016, το Ελληνο-Γερμανικό Γραφείο Νεολαίας δεν έχει ακόμα συγκροτηθεί στο βαθμό που ίσως όλοι αναμέναμε, ωστόσο δεν υπάρχει αμφιβολία ότι θα αποτελέσει μελλοντικά το φορέα εκείνο που θα ορίζει σε μεγάλο βαθμό το πλαίσιο εντός του οποίου θα λαμβάνουν χώρα δράσεις και προγράμματα για νέους σε διμερές επίπεδο.

Αντί επιλόγου ή για ποιο λόγο η προώθηση της πολιτειακής παιδείας από τη Γερμανία και την Ελλάδα είναι επιτακτικότερη από ποτέ

Πόσο αναγκαία είναι όμως η συγκρότηση ενός τέτοιου φορέα σε καιρούς που κρισιμότερα θέματα όπως το προσφυγικό ζήτημα απασχολούν την ευρωπαϊκή κοινή γνώμη; Επίσης πώς εξηγείται η γερμανική επιλογή της Ελλάδας ως χώρας μετά τη Γαλλία και την Πολωνία

για τη δημιουργία ενός διμερούς Γραφείου Νεολαίας; Οι απαντήσεις προκύπτουν από την κατανόηση της πολυεπίπεδης πολιτικής, οικονομικής, κοινωνικής αλλά και πολιτισμικής κρίσης την οποία διέρχεται η Ελλάδα τα τελευταία χρόνια. Κατά τη διάρκεια των δύο τελευταίων αιώνων οι ελληνο-γερμανικές σχέσεις έχουν βρεθεί κατά καιρούς απ' το ζενίθ (π.χ. φιλελληνισμός τον 19ο αιώνα) στο ναδίρ (π.χ. ναζιστική Κατοχή), ωστόσο η μεταπολεμική ειρήνη και ανάπτυξη επέτρεψε στις δύο χώρες να συνεργαστούν με αμοιβαίο ενδιαφέρον και κατανόηση στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού οράματος. Η επιδείνωση των σχέσεων αυτών κατά τη διάρκεια της τρέχουσας κρίσης που τροφοδοτήθηκε εκατέρωθεν από λαϊκιστικές φωνές, μας υπενθύμισε ότι το μεταπολεμικό κεκτημένο δεν θα πρέπει επ' ουδενί να θεωρείται δεδομένο.

Και ναι μεν υπάρχουν ζητήματα της ιστορίας (π.χ. εγκλήματα πολέμου, αποζημιώσεις) που εξακολουθούν να δηλητηριάζουν τις σχέσεις των δύο χωρών, ωστόσο το στοίχημα που πρέπει να κερδηθεί είναι οι γενιές που θα ακολουθήσουν να μην διακατέχονται από μίσος για τον άλλον αλλά από ειλικρινές ενδιαφέρον για επικοινωνία και συνεργασία. Η πρότερη εμπειρία του Γερμανο-Γαλλικού και του Γερμανο-Πολωνικού Ιδρύματος Νεολαίας δημιουργεί ελπίδες ότι η προώθηση της πολιτειακής παιδείας σε διμερές επίπεδο μπορεί να συμβάλει στην αποδόμηση των στερεοτύπων και στην αποκατάσταση της εμπιστοσύνης μεταξύ των δύο λαών.

Δρ. Γιώργος Μονογιούδης, φωτογραφία: ιδιωτική

Ο Δρ. Γιώργος Μονογιούδης σπούδασε Πολιτικές Επιστήμες, Ιστορία και Κοινωνιολογία στην Αθήνα, την Jena, το Tübingen και στο Λονδίνο. Ως υπότροφος του Ομοσπονδιακού Κέντρου Πολιτειακής Παιδείας (Bundeszentrale für politische Bildung) (BpB) και του ιδρύματος Robert-Bosch, καθώς και μέσω της συνεργασίας του με τον Οίκο Maiberg στο Heppenheim είχε την δυνατότητα να εμβαθύνει τις γνώσεις του σχετικά με την πολιτειακή παιδεία στην Γερμανία. Ταυτόχρονα είναι υπεύθυνος προγραμμάτων στην οργάνωση νέων Inter Alia στην Αθήνα.

Εικόνα: Pressenetzwerk für Jugendthemen e. V.
Pános Poulos

«Η κοινωνία των πολιτών έχει υποστεί το μεγαλύτερο πλήγμα λόγω της οικονομικής κρίσης»

Ο Πάνος Πούλος έχει εργαστεί ως κοινωνικός λειτουργός για νέους στη Γερμανία, και σήμερα εργάζεται στην Ελλάδα, στη Φιλοξενία, έναν σύλλογο, που ασχολείται με την ενημέρωση των νέων, καθώς και με την υλοποίηση πρότζεκτ στον διαπολιτισμικό και περιβαλλοντολογικό τομέα. Συζητήσαμε μαζί του για τις δομές και τις συνθήκες, που απαιτούνται για την καθιέρωση της ενασχόλησης της νεολαίας με κοινωνικά ζητήματα στην Ελλάδα.

Christian Herrmann

Κύριε Πούλο, έχετε δει πως λειτουργεί η ενασχόληση της νεολαίας με κοινωνικά θέματα και στις δύο χώρες. Τι διαφορές παρατηρείτε μεταξύ της Ελλάδας και της Γερμανίας σε αυτόν τον τομέα;

Πάνος Πούλος: Αρχικά, θα πρέπει να διευκρινίσω, ότι εξωσχολικά δεν υπάρχει καθόλου στην Ελλάδα η ενασχόληση της νεολαίας στα πλαίσια της κοινωνίας των πολιτών, τουλάχιστον όχι στη μορφή που υπάρχει στη Γερμανία. Κατά κύριο λόγο, οι νέοι στην Ελλάδα ασχολούνται εθελοντικά στα πλαίσια συλλόγων, και ασφαλώς, η δραστηριότητα αυτή δεν χρηματοδοτείται θεσμικά από το κράτος. Αντίθετα, η μοναδική χρηματοδότηση προέρχεται από ευρωπαϊκά προγράμματα για νέους, σε ποσοστό 90%.

Συνεπώς, δεν υπάρχουν στην Ελλάδα υποδομές για την ενασχόληση της νεολαίας, όπως στη Γερμανία, που συναντά κανείς κέντρα, συλλόγους, πολιτιστικά και συμβουλευτικά κέντρα για νέους. Δεν υπάρχουν ουσιαστικές υποδομές τόσο σε κρατικό όσο και τοπικό επίπεδο, που μπορούν να υποστηρίξουν στοιχειωδώς μια τέτοια δραστηριότητα. Επιπλέον, δεν υπάρχουν επιτροπές νέων, δηλαδή οργανώσεις για νέους σε αστικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, έτσι ώστε να έχουν τη δυνατότητα οι νέοι να οργανωθούν και να ανταλλάξουν εμπειρίες.

Συνοψίζοντας, στην Ελλάδα δεν υφίσταται καμία μορφή δράσης στον τομέα της ενασχόλησης της νεολαίας ούτε σε κρατικό ούτε σε κοινωνικό επίπεδο. Υπάρχουν μόνο μεμονωμένοι φορείς, οι οποίοι παρέχουν εν μέρει αξιόλογες υπηρεσίες στον εν λόγω τομέα, στην ουσία όμως δεν αρκούν, για να εδραιώσουν την κοινωνική ενασχόληση της νεολαίας στην Ελλάδα.

Στην Ελλάδα, η κοινωνική ενασχόληση της νεολαίας στον πολιτιστικό τομέα είναι ιδιαίτερα περιορισμένη και πραγματοποιείται εν μέρει από ανεξάρτητους και τοπικούς φορείς. Επιπλέον, βασίζεται κυρίως στη εθελοντική εργασία και χρηματοδοτείται, κατά κύριο λόγο, από τοπικούς φορείς και δωρεές.

Πιστεύετε ότι υπάρχουν διαφορές μεταξύ των δύο χωρών και στον παιδαγωγικό τομέα;

Πάνος Πούλος: Όπως προανέφερα, στην Ελλάδα δεν υπάρχουν υποδομές για τη νεολαία. Επομένως, καθίσταται δύσκολη και η ανάπτυξη της παιδείας, διότι δεν έχει νόημα να μαθαίνεις κάτι, το οποίο δεν μπορείς να εφαρμόσεις στην πράξη.

Μέχρι στιγμής, δεν υπάρχει στην Ελλάδα κάποιο αντικείμενο σπουδών σχετικό με την κοινωνική ενασχόληση της νεολαίας. Το ίδιο ισχύει και για τους επαγγελματικούς τομείς, που έχουν να κάνουν με την εργασία της νεολαίας, όπως είναι η κοινωνική και πολιτιστική εργασία νέων και η εξωσχολική εκπαίδευσή τους. Αυτό, βέβαια, έχει ως αποτέλεσμα να μην υπάρχουν οι κατάλληλες ειδικότητες, όπως κοινωνικοί λειτουργοί για νέους ή σύμβουλοι νέων, οι οποίοι θα μπορούσαν να συμβάλλουν στην ανάπτυξη και εφαρμογή της πολιτικής για νέους στη χώρα μας. Τα ευρωπαϊκά προγράμματα είναι σημαντικά, δεν μπορούν όμως να λειτουργήσουν, αν δεν υπάρχει ένα ευρύτερο, παγκόσμιο πλαίσιο για την απασχόληση της νεολαίας.

Έπειτα από όλα αυτά τα χρόνια της οικονομικής κρίσης, τα εισοδήματα των Ελλήνων έχουν υποστεί μεγάλες περικοπές, ενώ οι κοινωνικές παροχές και η περιθαλψή έχουν πληγεί σε μεγάλο βαθμό. Αυτό είχε επιπτώσεις στην ελληνική κοινωνία των πολιτών;

Πάνος Πούλος: Κατά την άποψή μου, η κοινωνία των πολιτών και οι δομές της έχουν υποστεί το μεγαλύτερο πλήγμα λόγω της οικονομικής κρίσης. Δυστυχώς, η εργασία και απασχόληση της νεολαίας στην Ελλάδα φαντάζει περιττή πολυτέλεια, τη στιγμή που οι άνθρωποι αγωνίζονται για τα προς το ζην.

Το κράτος, το οποίο έχει αμελήσει εδώ και χρόνια τη θεσμική στήριξη των κοινωνικών δομών, αδιαφορεί πλήρως να ασχοληθεί με αυτό το θέμα τώρα, εν μέσω κρίσης. Μάλιστα, συμβαίνει το ακριβώς αντίθετο στην Ελλάδα. Όσες οργανώσεις προσπάθησαν να δραστηριοποιηθούν ενεργά σε αυτόν τον τομέα τα τελευταία χρόνια της κρίσης, γνώρισαν την αμφισβήτηση του ελληνικού κράτους και κατηγορήθηκαν για φοροδιαφυγή. Με αυτόν τον τρόπο, όμως, δεν μπορούν να σωθούν ούτε η κοινωνία ούτε οι νέοι, που βρίσκονται ένα βήμα πριν τον γκρεμό.

Παρατηρείτε αλλαγές στη σχέση των κρατικών θεσμών με την κοινωνία των πολιτών, από τότε που ανέλαβε η νέα, αριστερή κυβέρνηση του ΣΥΡΙΖΑ;

Πάνος Πούλος: Δυστυχώς, μέχρι στιγμής όχι. Παρατηρούμε ότι οι ίδιοι άνθρωποι εξακολουθούν να κατέχουν θέσεις-κλειδιά στον κρατικό μηχανισμό, ενώ η νέα κυβέρνηση παραμένει μέχρι στιγμής αμέτοχη. Η νέα ηγεσία έχει εκδηλώσει την ανάγκη για αλλαγή ρότας στην πολιτική ζωή της χώρας, στην πράξη όμως δεν παρατηρείται καμία αλλαγή.

Οι πρώτες εκδηλώσεις, που έλαβαν χώρα, με σκοπό την ίδρυση ενός ελληνογερμανικού ιδρύματος νεολαίας, προσέλκυσαν το ενδιαφέρον ελληνικών οργανώσεων, και συγχρόνως παρουσίασαν μια ευρεία θεματολογία. Σε αυτά τα πλαίσια παρουσιάστηκαν οργανώσεις, που δεν διαθέτουν εμπειρία στον τομέα της διεθνούς εργασίας για νέους, τοπικοί πολιτιστικοί σύλλογοι, ομάδες από τις μαρτυρικές κοινότητες, καθώς και νέες πρωτοβουλίες για εναλλακτικό τουρισμό. Επομένως, αυτό που λείπει αυτή τη στιγμή είναι η εμπειρία στην οργάνωση της ανταλλαγής νέων, στην εύρεση πόρων για την υλοποίησή της ή για εκπαιδευτικές παρεμβάσεις, σε περίπτωση που ανακύψουν προβλήματα. Τι πιστεύετε, λοιπόν, ότι απαιτείται για την υλοποίηση ενός τέτοιου εγχειρήματος;

Πάνος Πούλος: Έχετε δίκιο. Δεν υπάρχει καμία υποδομή συντονισμού σε κρατικό, περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο. Επομένως, θα πρέπει όλα να οργανωθούν από την αρχή. Στην Ελλάδα, υπάρχουν πολλοί ανεξάρτητοι φορείς, που διαθέτουν μεγάλη εμπειρία σε ευρωπαϊκό επίπεδο και έχουν συνεργαστεί πολύ καλά μεταξύ τους κατά το παρελθόν. Υπάρχουν όμως, ακόμα και κάποιοι τοπικοί σύλλογοι νέων, όπως ο τοπικός σύλλογος νέων Κορίνθου, που επιτελούν αξιόλογες προσπάθειες. Όλοι οι εν λόγω φορείς πρέπει να συνεργαστούν και να αποφασίσουν από κοινού την καλύτερη δυνατή πορεία τους για το μέλλον.

Βεβαίως, αυτή η δράση μπορεί να υλοποιηθεί μόνο από ιδιωτικούς, ανεξάρτητους ελληνογερμανικούς φορείς και μόνο μέσω εθελοντικής εργασίας, διότι το ελληνικό κράτος δεν είναι σε θέση να στηρίξει ένα τέτοιο πρότζεκτ. Άλλωστε, και στο παρελθόν αντιμετωπίστηκαν με καχυποψία ανάλογες πρωτοβουλίες στην Ελλάδα. Δεν ήταν λίγες οι φορές που αμφισβητήθηκε η υπόσταση, καθώς και η νομιμότητα των ενεργειών μας.

Η ίδρυση ενός ελληνογερμανικού ιδρύματος νεολαίας θα συνέβαλε σημαντικά σε αυτή την προσπάθεια. Στην Ελλάδα, δεν υπάρχει ουσιαστικός συντονισμός της εργασίας των νέων, που θα στηρίξει μελλοντικά αξιόλογους φορείς και πρωτοβουλίες. Επομένως, δεν μπορεί να γίνει μια σοβαρή προσπάθεια χωρίς τις ανάλογες υποδομές.

Παρά την 35ετή παραμονή της Ελλάδας στην ΕΕ, ο όρος «Ανταλλαγή νέων» φαντάζει ξένος σε εμάς και δεν έχει αφομοιωθεί. Το ελληνικό κράτος έχει αμελήσει πλήρως τη δημιουργία ενός οργάνου, που θα συμβάλει σε αυτή την προσπάθεια. Όλα αυτά τα χρόνια απουσιάζουν οι υποδομές, τα δίκτυα και οι κατάλληλες σπουδές για την προώθηση της κοινωνικής εργασίας των νέων στην Ελλάδα.

Εικόνα: Youthnet Hellas

«Η κατάσταση δεν είναι καθόλου ευοίωνη»

Το Youthnet Hellas είναι μια μη κυβερνητική οργάνωση, με εθελοντές σε όλη την Ελλάδα, η οποία έχει βραβευτεί πολλαπλά για τις δραστηριότητές της. Ένα ιδιαίτερο χαρακτηριστικό της είναι ότι αποτελεί την πρώτη ελληνική οργάνωση γενικά, η οποία δημοσίευσε Αναφορά για την Νεολαία της Ελλάδας. Μιλήσαμε με τον Δημήτρη Μακρυστάθη, τον πρόεδρο του Youthnet Hellas – auch μεταξύ άλλων και για τις προοπτικές των ελληνογερμανικών ανταλλαγών.

Natali Petala-Weber

Κύριε Μακρυστάθη, πείτε μας λίγα λόγια για την οργάνωση και τις δράσεις του Youthnet Hellas.

Δημήτρης Μακρυστάθης: Το Youthnet Hellas είναι ένας Μη Κυβερνητικός, Μη Κερδοσκοπικός Οργανισμός που επιζητά την ενεργό συμμετοχή των Νέων σε τοπικό, εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο μέσω δράσεων και παρεμβάσεων. Στόχος του είναι η δικτύωση των Νέων με βάση θεματικές πρωτοβουλίες και η παρακολούθηση της υλοποίησης των Διεθνών και Ευρωπαϊκών Πολιτικών για τους Νέους στην Ελλάδα. Τα τελευταία 5 χρόνια περισσότεροι από 600 νέοι απ' όλη την Ελλάδα συμμετείχαν μέσω του Youthnet Hellas σε περισσότερα από 180 επιδοτούμενα ευρωπαϊκά προγράμματα. Αυτό τους έδωσε την ευκαιρία να συμμετάσχουν σε συλλογικές δράσεις, να αποκτήσουν εμπειρία σε θέματα ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος και να συμβάλλουν δυναμικά στη διαμόρφωση μια υγιούς πολιτικής, οικονομικής και κοινωνικής πραγματικότητας.

Το έργο του Youthnet Hellas έχει αναγνωρισθεί και βραβευτεί σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Κυριότερη διάκρισή μας αποτελεί το Βραβείο Ευρωπαϊκού Πολίτη 2013 από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, με το οποίο αναγνωρίστηκαν η καινοτόμος δουλειά για τη συγγραφή της “Ετήσιας Αναφοράς για τον Τομέα της Νεολαίας στην Ελλάδα” τα τελευταία χρόνια, καθώς και η σημαντική προσπάθεια για την προώθηση της κινητικότητας των νέων στις χώρες της Ευρώπης. Επίσης, το project με

τίτλο “Training for Developing Youth Reporting Capacities (You.Re.Ca.)” βραβεύθηκε με την πιστοποίηση ποιότητας και αριστείας από την UNESCO κατά τη διάρκεια του 8ου Φόρουμ Νεολαίας που έγινε στο Παρίσι.

Περί τίνος πρόκειται στο project αυτό;

Δημήτρης Μακρυστάθης: Από τις 1532 προτάσεις που κατατέθηκαν από όλο τον κόσμο, η πρόταση του Youthnet Hellas ήταν στις 15 που βραβεύθηκαν από όλο τον κόσμο και στις 3 από τη γεωγραφική περιοχή Ευρώπης και Βόρειας Αμερικής. Η πρότασή μας εστιάζει στην εκπαίδευση νέων που ηγούνται νεανικών οργανώσεων ή ΜΚΟ, ώστε να αποκτήσουν δεξιότητες που θα τους βοηθήσουν να συντάξουν τις Εθνικές τους Αναφορές Νεολαίας. Τον Ιούλιο του 2015, 50 νέοι από 41 χώρες εκπαιδεύτηκαν πάνω στο youth policy reporting με απώτερο σκοπό τη μεγαλύτερη ευαισθητοποίηση για τα προβλήματα που αντιμετωπίζει η νεολαία και την πιο ενεργή συμμετοχή των νέων στη διαδικασία λήψης των αποφάσεων. Πεπειραμένοι εκπαιδευτές του Youthnet Hellas μετέφεραν την τεχνογνωσία που έχουμε αποκτήσει αυτά τα χρόνια από την έρευνα και τη συγγραφή της ετήσιας Αναφοράς σε νέους από διάφορες χώρες με σκοπό την ανάπτυξη αντίστοιχων καινοτόμων πρωτοβουλιών στις χώρες τους.

Είχατε στο παρελθόν συνεργασία με γερμανικές οργανώσεις; Ποιες ήταν οι εμπειρίες σας;

Δημήτρης Μακρυστάθης: Το Youthnet Hellas έχει συνεχή συνεργασία με γερμανικές οργανώσεις και φορείς τα τελευταία χρόνια και υπάρχει έντονο και αδιατάραχο ενδιαφέρον κι από τις δυο πλευρές για περαιτέρω σύσφιξη των σχέσεων των δύο χωρών και στενότερη συνεργασία στον τομέα της νεολαίας. Οι μέχρι τώρα εμπειρίες μας είναι εξαιρετικές και ευελπιστούμε να παραμείνουν έτσι και να τονωθούν στο μέλλον. Ενδεικτικά, πρόσφατα υλοποιήσαμε στην Αθήνα ένα ελληνογερμανικό σεμινάριο σε συνεργασία με το Ίδρυμα Friedrich-Ebert και την οργάνωση aktuelles forum e.V. και τώρα οργανώνουμε ένα νέο πρόγραμμα ανταλλαγής νέων σε συνεργασία με τον φορέα Sächsische Jugendstiftung που έχει ήδη χρηματοδοτηθεί και θα υλοποιηθεί τον Οκτώβριο στη Λάρισα.

Ποιες συμβουλές θα δίνετε σε γερμανικούς φορείς που ενδιαφέρονται για μια συνεργασία με την Ελλάδα;

Δημήτρης Μακρυστάθης: Αυτό που γνωρίζουμε είναι ότι πολλές ελληνικές οργανώσεις, και μπορούμε να το επιβεβαιώσουμε σίγουρα για τη δική μας οργάνωση, είναι πάντα ανοιχτές στη συνεργασία με γερμανικούς φορείς κυρίως τη συγκεκριμένη χρονική περίοδο που η κοινωνική και οικονομική κατάσταση στην Ευρώπη έχει επηρεάσει τις σχέσεις των δύο χωρών. Τα δεκάδες κοινά ελληνογερμανικά projects που υλοποιούνται αυτή την εποχή αποτελούν, άλλωστε, απόδειξη της συστηματικής και αποτελεσματικής συνεργασίας που υπάρχει ανάμεσά μας. Οι γερμανικοί φορείς μπορούν να αναζητήσουν αξιόπιστες ελληνικές ΜΚΟ, αναζητώντας και τις προηγούμενες συνεργασίες των οργανώσεων, και να καταθέσουν τις προτάσεις τους στην Ελλάδα ή τη Γερμανία.

Μια από τις εξαιρετικές δραστηριότητες του Youthnet αποτελεί και η σύνταξη της εκτενούς Ετήσιας Αναφοράς για το Τομέα της Νεολαίας. Ποιος γράφει, σε ποιον απευθύνεται η αναφορά και ποιος τελικά την διαβάζει; Ποιο ήταν το feedback μέχρι στιγμής;

Δημήτρης Μακρυστάθης: Σε πείσμα των δύσκολων καιρών και με μεγάλη όρεξη μια ομάδα νέων εθελοντών από όλη την Ελλάδα ανέλαβε την πρωτοβουλία της εκπόνησης μιας μελέτης, της Ετήσιας Αναφοράς για τον Τομέα της Νεολαίας για το 2009. Η συγκεκριμένη μελέτη έχει ξεχωριστή σημασία, καθώς πραγματοποιήθηκε για πρώτη φορά από ανεξάρτητο φορέα στην Ελλάδα. Η δραστηριοποίηση των νέων σε κοινωνικούς και πολιτικούς χώρους, η νομοθεσία που τους αφορά, οι εκπαιδευτικές δομές, οι σύγχρονοι τρόποι πληροφόρησης, τα προγράμματα (εγχώρια και ευρωπαϊκά), στα οποία έχουν πρόσβαση, καθώς και οι πηγές χρηματοδότησής τους ήταν μερικά από τα ζητήματα που πραγματεύεται η πανελλαδική αυτή αναφορά που φιλοδοξεί να καθιερωθεί ως θεσμός στο χώρο των ΜΚΟ Νεολαίας. Η πρωτοβουλία αυτή συνεχίζεται έως σήμερα με μεγάλη επιτυχία! Όλες οι Αναφορές βρίσκονται ήδη σε Βιβλιοθήκες ΑΕΙ και ΤΕΙ όλης της χώρας και είναι διαθέσιμες δωρεάν στο κοινό, είτε για ερευνητικούς σκοπούς, είτε για απλή προσωπική ενημέρωση των ενδιαφερόμενων νέων.

Και για πότε σκοπεύεται η δημοσίευση της νέας Αναφοράς;

Δημήτρης Μακρυστάθης: Ευελπιστούμε στο τέλος του 2015 να είναι διαθέσιμη η νέα έκδοση της Αναφοράς μας. Για εμάς έχει ιδιαίτερη αξία η ποιότητα του υλικού και δουλεύουμε πολύ στην τεκμηρίωση των στοιχείων και την όσο το δυνατόν πιο αποδοτική παρουσίαση των δεδομένων.

Πριν λίγο καιρό αναφέρατε ότι η κατάσταση στην Ελλάδα, ότι αφορά στο τομέα της Νεολαίας, είναι κάπως χάλια αυτή τη στιγμή. Πως μπορούμε να τη φανταστούμε;

Δημήτρης Μακρυστάθης: Δυστυχώς η κατάσταση δεν είναι καθόλου ευοίωνη για τους νέους στην Ελλάδα. Η νεανική ανεργία είναι σταθερά πάνω από 50% και πολλοί νέοι (οι περισσότεροι με αξιόλογα προσόντα) αναγκάζονται να μεταναστεύσουν στο εξωτερικό. Από την άλλη, οι κρατικές δομές ενίσχυσης της νεολαίας είναι σχεδόν ανύπαρκτες και υπολειπώνουν λόγω της υποχρηματοδότησής τους ή της κακής διάρθρωσης. Όλα αυτά κάνουν την πλειοψηφία των νέων απαισιόδοξους για το μέλλον και συμβάλλουν στην όξυνση των κοινωνικών προβλημάτων, όπως η άνοδος του εξτρεμισμού κτλ.

Τον Ιούνιο λάβατε μέρος ως εκπρόσωπος της Youthnet στη συνάντηση με τους γερμανικούς παράγοντες στα πλαίσια της προετοιμασίας του Ελληνογερμανικού Ιδρύματος Νεολαίας. Τι προσέφερε η συνάντηση αυτή στο Youthnet και σε μελλοντικές τις δραστηριότητες;

Δημήτρης Μακρυστάθης: Η συνάντηση με τους γερμανικούς φορείς ήταν ιδιαίτερα σημαντική για εμάς. Δυστυχώς λόγω του πιεσμένου προγράμματος και του περιορισμένου χρόνου δεν είχαμε τη δυνατότητα να αναπτύξουμε πλήρως το “όραμά” μας για το νέο αυτό Ίδρυμα. Είχαμε όμως τη δυνατότητα να ανταλλάξουμε απόψεις με τους Γερμανούς παράγοντες, να συζητήσουμε θέματα κοινού ενδιαφέροντος και να σχεδιάσουμε μελλοντικές δράσεις από κοινού με τους γερμανικούς φορείς. Μας δόθηκε επίσης η ευκαιρία να παρουσιάσουμε την εικόνα της ελληνικής νεολαίας στην εποχή της κρίσης, αλλά και να λάβουμε χρήσιμη τεχνονομία για τομείς και δράσεις που μας ενδιαφέρουν. Η συνάντηση αυτή αποτέλεσε ουσιαστικά χρήσιμη ανταλλαγή και ευελπιστούμε να επαναληφθεί σύντομα.

Και τέλος: Πως „ονειρεύεστε“ ένα τέτοιο Ίδρυμα Νεολαίας;

Δημήτρης Μακρυστάθης: Γνωρίζουμε τις δυσκολίες που υπάρχουν στην υλοποίηση του Ελληνογερμανικού Ιδρύματος Νεολαίας. Ελπίζουμε όμως πως τελικά θα υπάρξει πρόοδος και θα γίνει σύντομα πράξη. Πιστεύουμε πως ο θεσμός αυτός θα δώσει την απαραίτητη ώθηση στους φορείς νεολαίας τόσο της Ελλάδας, όσο και της Γερμανίας, ώστε να αναπτύξουν περισσότερες κοινές δράσεις και να έρθουν πιο κοντά. Η διμερής συνεργασία των χωρών μας είναι ιδιαίτερα σημαντική αυτή την περίοδο που οι νέοι δοκιμάζονται διαρκώς. Το Ίδρυμα αυτό θα πρέπει να αποτελέσει “κόμβο” και “συνδετικό κρίκο” ανάμεσα στην κοινωνία των πολιτών της Ελλάδας και της Γερμανίας, να τους στηρίζει και να ενισχύει τις πρωτοβουλίες τους έμπρακτα!

Ευχαριστούμε πολύ!

Εικόνα: © Péter Mács - Fotolia.com

Μεταξύ κράτους και κοινωνίας – οι οργανώσεις νεολαίας στην Ελλάδα

Για να γνωρίσουμε καλύτερα τον ρόλο των οργανώσεων νεολαίας στα πλαίσια της ελληνικής κοινωνίας, θα πρέπει πρώτα να σκιαγραφήσουμε τη γενικότερη θέση τους σε αυτήν. Μπορούμε να συνειδητοποιήσουμε σχεδόν αμέσως την κατάσταση που επικρατεί. Παρόλο που στην Ελλάδα δεν υπάρχει σχετικό πλαίσιο πολιτικής για τη νεολαία, υπάρχουν οργανισμοί, που αντιπροσωπεύουν τους Έλληνες νέους. Βέβαια, διαφέρουν μεταξύ τους σε μεγάλο βαθμό, όσον αφορά τη θεσμοθέτηση και την αναγνώρισή τους από την κοινωνία πολιτών.

Natali Petala-Weber

Το Εθνικό Συμβούλιο Νεολαίας

Ένα τέτοιο παράδειγμα είναι το Εθνικό Συμβούλιο Νεολαίας (ΕΣΥΝ)(αγγλ. ονομασία: Hellenic National Youth Council), το οποίο παίζει τον ρόλο του μεσολαβητή μεταξύ των οργανώσεων νεολαίας και της κυβέρνησης. Επιπλέον, αποτελεί και τον επίσημο εκπρόσωπο της ελληνικής νεολαίας σε οργανώσεις του εξωτερικού (Ευρωπαϊκό Φόρουμ Νεολαίας, Φόρουμ Νεολαίας της Unesco, κτλ.). Παρόλα αυτά, το ΕΣΥΝ δεν μπορεί να εκπροσωπήσει, τουλάχιστον όχι επαρκώς, όλες τις οργανώσεις νεολαίας της Ελλάδας (βλ. επίσης Retkovic/Williamson 2015:65). Ίσως αυτό να οφείλεται στο καταστατικό του, οι όροι του οποίου αποκλείουν τη συμμετοχή των περισσότερων οργανώσεων νεολαίας. Και αυτό γιατί, οι οργανώσεις, που συμμετέχουν στο ΕΣΥΝ θα πρέπει να διαθέτουν τουλάχιστον 200 μέλη και να εκπροσωπούνται σε τουλάχιστον δύο ή τρεις περιφέρειες (ανάλογα με τον αριθμό των κατοίκων).¹ Στην ετήσια έκθεση σχετικά με την ελληνική νεολαία, τα μέλη του Δικτύου Νέων Ελλάδας επέκριναν το ΕΣΥΝ λόγω της έλλειψης διαφάνειας στη σύνθεσή του. Από τις 59 καταχωρημένες οργανώσεις, που συμμετέχουν, υπάρχουν έξι εκπρόσωποι κομμάτων, ενώ κάποιες οργανώσεις δεν εκπροσωπούνται καθόλου ή δεν είναι πλέον ενεργές (βλ. 2012:69). Για την αποτελεσματικότερη εκπροσώπηση των συμφερόντων όλων των ελληνικών οργανώσεων

νεολαίας, προτάθηκε η αναδιάρθρωση του Εθνικού Συμβουλίου Νεολαίας, και μεταξύ άλλων το ΕΣΥΝ απήθυνε ανοιχτή πρόσκληση σε όλες τις ελληνικές οργανώσεις νεολαίας να ενταχθούν σε αυτό.

Μετά από ενδελεχή παρατήρηση, θα μπορούσαμε εύκολα να καταλάβουμε, ότι ο βαθμός θεσμοθέτησης της εκάστοτε οργάνωσης νέων επηρεάζει την αναγνώριση και αποδοχή από την κοινωνία των πολιτών. Αυτό μπορεί να οφείλεται και στο γεγονός ότι οι παραδοσιακές μορφές πολιτικής και κοινωνικής συμμετοχής, όπως τα πολιτικά κόμματα νεολαίας και οι συνδικαλιστικές οργανώσεις, έχουν χάσει την παλιότερη αίγλη τους (Γιαννάκη 2012:33). Η πολιτική αστάθεια, η δημόσια έκθεση που έχει λάβει η οικονομική κατάσταση, στην οποία υπέπεσε η Ελλάδα, καθώς και η έλλειψη εκσυγχρονισμού του διοικητικού τομέα (βλ. Κύρτης 2015:54f.) τροφοδότησαν την έλλειψη εμπιστοσύνης προς τον κρατικό μηχανισμό (βλ. Γιαννάκη 2012:33, Vogt 2013:2f.)

Η Γενική Γραμματεία Νεολαίας

Μία από τις σημαντικότερες καινοτομίες στην ιστορία της νεολαίας στην Ελλάδα, ήταν η ίδρυση της Γενικής Γραμματείας Νεολαίας το 1983 από το νεοεκλεγέν ΠΑΣΟΚ (Πανελλήνιο Σοσιαλιστικό Κίνημα). Από τότε

βέβαια έχουν αλλάξει πολλά. Λόγω της παρούσας δυσμενούς κατάστασης, στην οποία υπέπεσε η Ελλάδα, έχει χάσει τον εξέχοντα ρόλο που κατείχε, τουλάχιστον όσον αφορά τις κοινωνικές πρωτοβουλίες που αφορούν τη νεολαία. Ο ρόλος της είναι υποβαθμισμένος, ακόμη και σε σύγκριση με άλλα ιδρύματα. Κατά την πρώτη περίοδο ύπαρξής της (από το 1983 έως το 1990), η Γενική Γραμματεία Νεολαίας επέδειξε αξιόλογο έργο, εισάγοντας πολλά σημαντικά προγράμματα, που συνέβαλαν στην ενίσχυση και τη συμμετοχή της νεολαίας στην Ελλάδα. Σύμφωνα, όμως, με τους Πεχτελίδη/Γιαννάκη, μετά το 1990 η Γενική Γραμματεία Νεολαίας άρχισε να παρακμάζει, με αποτέλεσμα να χάσει την εξουσία της ως εκτελεστικό όργανο σε θέματα νεολαίας. Αυτό διαφαίνεται τόσο στην περικοπή του γενικού προϋπολογισμού όσο και στη διάλυση της ίδιας και της Γενικής Γραμματείας Δια Βίου Μάθησης τον Αύγουστο του 2014, ύστερα από νομοθετική απόφαση. Αμφότερες συγχωνεύθηκαν υπό μία κοινή διεύθυνση, η δομή και οι αρμοδιότητες της οποίας δεν είναι σαφείς μέχρι σήμερα (βλ. Πεχτελίδη/Γιαννάκη 2014:264). Η συγκεκριμένη πορεία της οφείλεται τόσο στην εν μέρει αποτυχημένη υλοποίηση του εθνικού σχεδίου δράσης της νεολαίας, όσο και στην ελλιπή επιβολή πολιτικών μέτρων με επίκεντρο τη νεολαία και σε άλλους πολιτικούς τομείς δραστηριοποίησης.

Τα Τοπικά Συμβούλια Νεολαίας

Χαρακτηριστικό παράδειγμα της ως άνω αναφερθείσας εξέλιξης είναι και η προβληματική υλοποίηση, καθώς και η ξαφνική διακοπή κάποιων προγραμμάτων. Για παράδειγμα, η θεσμοθέτηση των Τοπικών Συμβουλίων Νεολαίας (ΤΟΣΥΝ), τα οποία θα μπορούσαν να συμβάλλουν σημαντικά στη συμμετοχή της νεολαίας σε τοπικό επίπεδο, διήρκησε πάνω από μία δεκαετία. Η ίδρυση και η λειτουργία των τοπικών συμβουλίων νεολαίας ρυθμίστηκε για πρώτη φορά το 2006 με την ψήφιση του Νόμου 3443. Όμως πολλά από αυτά λειτουργούσαν ήδη από το 1997, μετά από πρωτοβουλία της Γενικής Γραμματείας Νεολαίας. Στην ουσία, ο νόμος τέθηκε σε εφαρμογή το 2008 με τη σύνταξη μητρώων καταχώρησης νέων στις κοινότητες και με την πρώτη διεξαγωγή εκλογών μεταξύ τους. Παρά τις προσδοκίες, μόνο λίγα συμβούλια νεολαίας είχαν να επιδείξουν αξιόλογο δράση (βλ. Γενική Γραμματεία Νεολαίας 2012:20).² Ακόμα και εδώ, όμως, διαφαίνεται η έλλειψη εμπιστοσύνης στον κρατικό μηχανισμό, η απουσία μίας οργανωμένης εκστρατείας από τη Γενική Γραμματεία Νεολαίας, καθώς και η απουσία των κατάλληλων μέτρων για την αποφυγή επιρροής από την πολιτική ηγεσία (βλ. Πεχτελίδη/Γιαννάκη: 2014:463).

Τι προσδοκίες μπορούμε να έχουμε λοιπόν; Από τότε που ξεκίνησε η κρίση, η κυβέρνηση έχει αλλάξει πέντε φορές και επικρατεί ένα κλίμα συνεχούς ανασυγκρότησης και αναδιοργάνωσης, όσον αφορά τη διοίκηση των ιδρυμάτων νεολαίας. Επομένως, δεν ευδοκούν οι συνθήκες και δεν υπάρχει η απαραίτητη σταθερότητα για την εφαρμογή πολιτικών μέτρων με επίκεντρο τη νεολαία. Επιπλέον, η πολιτική για την νεολαία στην Ελλάδα αντιμετωπίζει ένα από τα βασικότερα προβλήματα: Η έλλειψη της απαραίτητης τεχνογνωσίας στον τομέα της νεολαίας οδηγεί στο συμπέρασμα ότι «στην Ελλάδα δεν υπάρχει το κατάλληλο γνωστικό υπόβαθρο για την εφαρμογή στρατηγικών μεταρρυθμίσεων και την αποτελεσματική στήριξη των πολιτικών αποφάσεων» (Petkovic/Williamson 2014:65).

Το ΙΚΥ και το Ίδρυμα Νεολαίας και Δια Βίου Μάθησης

Ακόμη και η κατάσταση, στην οποία έχει περιέλθει ο Εθνικός Οργανισμός Νεολαίας, φανερώνει τις συνέπειες, που έχει η πολιτική και οικονομική κατάσταση της Ελλάδας, για τη νεολαία. Μέχρι πρότινος, ο Εθνικός Οργανισμός Νεολαίας, που ήταν υπεύθυνος για το πρόγραμμα Erasmus+ Νεολαία εν Δράσει είχε την έδρα του στο Ίδρυμα Νεολαίας και Δια Βίου Μάθησης (ΙΝΕΔΙΒΙΜ). Ήδη, κατά τα τέλη του 2014 βγήκαν στη δημοσιότητα οι διαμάχες του με το ελληνικό Υπουργείο Παιδείας, ενώ στη συνέχεια ακολούθησε και η αμοιβαία ανταλλαγή κατηγοριών σχετικά με την προσωρινή διακοπή των κονδυλίων για το πρόγραμμα Erasmus+ Νεολαία εν Δράσει.³ Τελικά, με την Υπουργική Απόφαση Αρ. 105131/Η1/01-07-2015 αποφασίστηκε η μεταφορά του Εθνικού Οργανισμού από το ΙΝΕΔΙΒΙΜ στο Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών (ΙΚΥ), καθώς και η συγχώνευση των δύο εθνικών οργανισμών.⁴ Η παροχή κονδυλίων διακόπηκε μέχρι την οριστική εκχώρηση των αρμοδιοτήτων, με αποτέλεσμα να «παγώσει» η 3η φάση όλων των δράσεων του προγράμματος Erasmus+ Νεολαία εν Δράσει. Φυσικά, αυτές οι εξελίξεις προκάλεσαν προβλήματα σε πολλές οργανώσεις νέων, που δεν μπορούσαν πλέον να διεκπεραιώσουν τα προγράμματα, που είχαν ήδη ξεκινήσει, δεν μπορούσαν να καλύψουν τα ταξιδιωτικά έξοδα (επιπλέον τα capital controls έφεραν και άλλα προβλήματα). Έτσι, πολλές οργανώσεις νέων απέκτησαν χρέη.

Το συμπέρασμα, μετά την περιγραφή της ανωτέρω κατάστασης, είναι το εξής: Είναι σαφές, ότι στην Ελλάδα δεν ικανοποιείται η ανάγκη ύπαρξης ενός οργάνου, που θα συσπειρώσει, θα στηρίξει και θα φέρει σε επαφή τους νέους. Άλλωστε, δεν είμαστε σίγουροι αν υπάρχει καν κάποιο αντίστοιχο όργανο.

Η άποψη σχετικά με «την αδύναμη κοινωνία των πολιτών»

Ίσως, η εικόνα των ελληνικών οργανώσεων νεολαίας να αντικατοπτρίζει τη γενικότερη κατάσταση των κοινωνικών οργανώσεων. Οι Hüttemann/Sahl υποστηρίζουν ότι: «στην Ελλάδα η πολυπόθητη ανάπτυξη σταμάτησε λόγω των 368 ετών της τουρκοκρατίας, των πελατειακών σχέσεων, της διαφθοράς στη δημόσια διοίκηση, καθώς και λόγω της αυξανόμενης συγκέντρωσης εξουσιών χωρίς, όμως, να περιοριστεί η γραφειοκρατία και να ληφθούν σαφείς και αξιόλογες αποφάσεις για ανάπτυξη. [...] Σε αυτή την κατάσταση συνέβαλε και η γερμανική κατοχή κατά τη διάρκεια του 2ου Παγκοσμίου Πολέμου και ο εμφύλιος πόλεμος που ακολούθησε (1967-74)» (βλ. 2013:4). Ίσως, οι Hüttemann/Sahl να έχουν δίκιο σχετικά με τις δυσμενείς ιστορικές συνθήκες, που ήταν υπεύθυνες για την παρακμή του κρατικού μηχανισμού. Και ο Κύρτσος, άλλωστε, μας θυμίζει, ότι η ανάπτυξη κατά τα έτη 1950 έως 1970 και 1985 έως 2008, ο εκσυγχρονισμός του τρόπου ζωής, καθώς και η δημιουργία μιας καταναλωτικής κοινωνίας δεν οφείλονται σε καμία περίπτωση σε εκσυγχρονισμό του ίδιου του συστήματος (βλ. 2015:56). Η αποτυχία των κοινωνικών οργανώσεων, στην οποία αναφέρονται οι Hüttemann/Sahl, δεν οφείλεται στην έλλειψη παραδόσεων, αλλά απαραίτητων μεταρρυθμίσεων. Ενώ η ελληνική κοινωνία βιώνει το σισύφειο μαρτύριο των διαρκών εκλογών και νέων κυβερνήσεων, ο κρατικός μηχανισμός είναι παντελώς απών στα κοινωνικά προβλήματα που ταλανίζουν τους πολίτες (βλ. επίσης Γαρέφη/Καλεμάκη 2013:8). Μόνο οι ΜΚΟ, όπως η διεθνής, Γιατροί του Κόσμου και οι ελληνικές, Praksis, Άρσις, Κλίμακα, καθώς και πολλές άλλες, στηρίζουν άμεσα τους παθόντες της οικονομικής κρίσης, μεταξύ άλλων, 20.000 αστέγους στην Αθήνα, ανασφάλιστους, που δεν δικαιούνται πλέ-

ον παροχές περιθαλψής, οικογένειες, που δεν μπορούν να προσφέρουν ούτε τα προς το ζην στα παιδιά τους, κτλ. Νέοι εθελοντές συμμετέχουν σε διάφορους εκκλησιαστικούς φορείς. Υπάρχουν άλλωστε πολλά χαρακτηριστικά παραδείγματα: η Αποστολή, ένας φιλανθρωπικός οργανισμός της ορθόδοξης εκκλησίας, ή το ελληνικό παράρτημα της Χριστιανικής Αδελφότητας Νέων/Χριστιανικής Ένωσης Νεανίδων, όπου πολλοί νέοι δραστηριοποιούνται σε καταστάσεις ανθρώπινης ανάγκης, υπό την επίβλεψη επαγγελματιών. Η ελληνική Χριστιανική Αδελφότητα Νέων είναι η δεύτερη μακροβιότερη οργάνωση νεολαίας, μετά το Σώμα Ελλήνων Προσκόπων (ΣΕΠ), με έτος ίδρυσης το 1921. Επομένως, έχει να παρουσιάσει μια μεγάλη παράδοση.

Πάθος για προσφορά: Οι οργανώσεις νεολαίας στην Ελλάδα

Παρά την απουσία μιας κοινωνίας πολιτών στην Ελλάδα, δεν θα πρέπει να παραβλέψουμε το γεγονός ότι η οικονομική και κοινωνική κρίση είχαν και θετικές συνέπειες. Σε κάθε γωνιά της χώρας, τόσο στον Βορρά όσο και στον Νότο, ξεφύτρωσαν από το πουθενά πρωτοβουλίες νέων, ΜΚΟ νεολαίας, καθώς και άλλα δίκτυα εθελοντικής δραστηριοποίησης νέων, και όχι μόνο. Επομένως, δεν μπορούμε να τους βάζουμε όλους στο ίδιο καζάνι. Η κινητοποίηση των νέων δεν οφείλεται μόνο στις καταστάσεις ανάγκης, που αντιμετωπίζουν, και στο ποσοστό ανεργίας, που έχει φτάσει το 60%. Σαφώς, και ψάχνουν διέξοδο στην κρίση μέσω διαφόρων πρωτοβουλιών, έτσι ώστε να αποκτήσουν ένα καλύτερο προσωπικό και επαγγελματικό μέλλον, όμως δεν μπορούμε να παραβλέψουμε ένα αξιοσημείωτο γεγονός: Η ιδέα της κοινωνίας πολιτών άρχισε να εισέρχεται στη νοοτροπία των Ελλήνων.

Νέοι και νέες από την Ελλάδα συμμετέχουν ενεργά στην προσπάθεια βοήθειας των προσφύγων, προσπαθώντας να φέρουν τις απαραίτητες μεταρρυθμίσεις στον τομέα της μεταναστευτικής πολιτικής (π.χ. Generation 2.0 Red), εκφράζουν δημόσια τις σεξουαλικές τους προτιμήσεις και αγωνίζονται γι' αυτό το δικαίωμα (π.χ. Colour Youth), αναγνωρίζουν την αξία της πολυπολιτισμικότητας, τόσο σε βαλκανικό όσο και σε διεθνές επίπεδο (π.χ. Ενωμένες Κοινωνίες των Βαλκανίων και UNESCO-Ελλήνων Νέων), γνωρίζουν ότι η ενημέρωση είναι το σημαντικότερο όπλο για τη διεκδίκηση των συμφερόντων τους (π.χ. Ελληνικό Δίκτυο Νέων) και συμμετέχουν ενεργά στην προστασία του περιβάλλοντος και των ζώων. Όλες αυτές οι πρωτοβουλίες βασίζονται κατά κύριο λόγο στην εθελοντική εργασία και στην κοινωνική αλληλεγγύη (βλ. Petkovic/Williamson 2015:3).

Υπάρχουν πολλοί λόγοι που συντελούν σε αυτή την εξέλιξη. Η οικονομική κρίση ανάγκασε το κράτος να σταματήσει τη χρηματοδότηση των ΜΚΟ, οι οποίες στην ουσία εξυπηρετούσαν τα πολιτικά συμφέροντα των κομμάτων (βλ. Δρόσου 2013:2). Στις δύσκολες εποχές, που ζούμε, και που σταματούν πολλά ευρωπαϊκά προγράμματα (Erasmus+ Νεολαίας εν Δράσει), όλοι γνωρίζουν ότι στην Ελλάδα κανείς δεν πλούτισε από τον εθελοντισμό. Στο μεταξύ, όλες οι προαναφερθείσες αλλά και άλλες πρωτοβουλίες συνέβαλαν στην αποκατάσταση της εμπιστοσύνης στις ΜΚΟ. Από την άλλη, και η ευρωπαϊκή πολιτική για τη νεολαία έπαιξε σημαντικό ρόλο στην αναγνώριση της ισχύος των κοινωνικών δομών. Πράγματι, τα προγράμματα ανταλλαγής νέων, οι συναντήσεις νέων, ο εθελοντισμός και τα συνέδρια νεολαίας δίνουν ξανά την αίσθηση της δημιουργίας. Τέλος, ακόμα και τα νέα μέσα συμβάλλουν

στη θεμελίωση των κοινωνικών δομών. Πλέον, είναι εφικτή η άμεση ανταλλαγή και εξάπλωση πληροφοριών, καθώς και η γρήγορη δικτύωση χωρίς μεγάλο κόστος.

Best Practice: Θεσσαλονίκη – Ευρωπαϊκή Πρωτεύουσα Νεολαίας 2014

Χαρακτηριστικό παράδειγμα της συνεργασίας και της δικτύωσης των ΜΚΟ νεολαίας αποτελεί η Ευρωπαϊκή Πρωτεύουσα Νεολαίας 2014, η Θεσσαλονίκη. Κατά την πρώτη φάση προώθησης και εφαρμογής του εν λόγω εγχειρήματος, δημιουργήθηκε ένας νέος, καινοτόμος μηχανισμός, μια πλατφόρμα σχεδιασμού της συνεργασίας και των στρατηγικών στον τομέα της νεολαίας, σε τοπικό επίπεδο (βλ. Petkovic/Williamson 2015:3). Η συγκέντρωση ικανοτήτων και εμπειριών στις τοπικές οργανώσεις νεολαίας, η εφαρμογή νέων πρωτοβουλιών και ιδεών για την αστική ανάπτυξη και η χρήση διεθνώς αναγνωρισμένων δομών άσκησαν σημαντική επίδραση στις διεθνείς συνεργασίες.

«Εδώ Πολυτεχνείο...!» - Η εξέγερση των φοιτητών

Εύκολα βρίσκει κανείς το αστικό πνεύμα που αναζητούν οι Hüttemann/Sahl, ενώ η ελληνική κοινωνία πολιτών δεν αποτελεί νέο φαινόμενο. Ήδη, από τις απαρχές ίδρυσης του ελληνικού κράτους το 1830 προωθήθηκαν τα πρώτα κοινωνικά μέτρα. Τότε, κύριο μέλημα του νεοσύστατου κράτους ήταν η περιθαλψή των ορφανών του πολέμου ανεξαρτησίας κατά της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, που διήρκησε από το 1821 έως το 1830. Σκοπός του κράτους ήταν να παράσχει στα ορφανά τα προς το ζην, όπως τρόφιμα και ρούχα, αλλά και εκπαίδευση, για να αποκτήσουν ένα καλύτερο μέλλον. Γι' αυτό τον σκοπό, το 1837 ιδρύθηκε στην Αθήνα η πρώτη επαγγελματική σχολή, το «Πολυτεχνικό Σχολείο». 140 χρόνια μετά, αυτή η σχολή απέκτησε το όνομα «Πολυτεχνείο» και έμελε να διαδραματίσει καθοριστικό ρόλο στην ιστορία της Ελλάδας. Το Πολυτεχνείο αποτέλεσε την κοινωνική εξέγερση των φοιτητών κατά της επταετούς δικτατορίας του Παπαδόπουλου και του Ιωαννίδη, της Χούντας. Το βράδυ της 14ης Νοεμβρίου 1973, 1500 φοιτητές αποφάσισαν να μην αποχωρήσουν από το χώρο του Πολυτεχνείου. Το σύνθημά τους ήταν «Ψωμί, Παιδεία, Ελευθερία και Εθνική ανεξαρτησία». Έξω από το Πολυτεχνείο συγκεντρώθηκαν χιλιάδες Έλληνες, οι περισσότεροι από τους οποίους ήταν μαθητές, οι οποίοι εφοδίαζαν τους φοιτητές με τρόφιμα και φάρμακα. Για πρώτη φορά ύστερα από επτά χρόνια ακούστηκαν ελεύθερα οι απόψεις των Ελλήνων μέσω του πειρατικού σταθμού του Πολυτεχνείου.

Το Ελληνογερμανικό Ίδρυμα Νεολαίας

Οι διαπραγματεύσεις για την ίδρυση ενός Ελληνογερμανικού Ιδρύματος Νεολαίας βρήκαν γόνιμο έδαφος στην ελληνική κοινωνία. Κατά την επίσκεψη της γερμανικής αποστολής στην Αθήνα και τη Θεσσαλονίκη αναπτύχθηκε ένα δίκτυο με τον ελληνικό φορέα εργασίας της νεολαίας και τις ΜΚΟ. Το ερώτημα όμως, είναι το εξής: Τι εξυπηρετεί η ίδρυση ενός τέτοιου ιδρύματος; Στόχος του, λουπόν, είναι η προστασία των συμφερόντων της νεολαίας. Ως πρότυπα λειτουργούν δύο άλλα ιδρύματα, το γερμανοπολωνικό και το γαλλογερμανικό ίδρυμα νεολαίας. Σκοπός του ιδρύματος θα είναι, φυσικά, η αμοιβαία ανταλλαγή πληροφοριών σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Στην πορεία, προέκυψε η ανάγκη συντονισμού των εταίρων, που προέρχονται από τον χώρο της νεολαίας και έτσι ένωσαν τις δυνάμεις του με την ελπίδα ότι η κατάσταση θα βελτιωθεί.

Οι ελληνικές οργανώσεις νεολαίας δεν δέχονται πλέον την έλλειψη ευελιξίας των κρατικών ιδρυμάτων ως μόνιμη δικαιολογία για τη στασιμότητα της κατάστασης. Πλέον ζητούν ίσες ευκαιρίες για όλους τους νέους, καθώς και πλήρη και ουσιαστική εφαρμογή ευρωπαϊκών και άλλων μέτρων, με σκοπό την κινητικότητα και τη συμμετοχή της νεολαίας. Επιπλέον, επιδιώκουν την αναγνώριση της άτυπης και πληροφοριακής εκπαίδευσης ως απαραίτητη προϋπόθεση για τη διαμόρφωση της προσωπικότητας του ατόμου. Τέλος, επιδιώκουν να αναγνωριστούν οι οργανώσεις νεολαίας ως πάροχοι τέτοιου είδους εκπαίδευσης. Σε αυτή την κατηγορία ανήκει, μεταξύ άλλων, και το αίτημα να αναγνωριστεί επισήμως το επάγγελμα του λειτουργού νεολαίας και να αποκτήσει επαγγελματικά δικαιώματα.

Στη Συμφωνία Κυβερνητικού Συνασπισμού, που υπογράφηκε το 2013, κρίθηκε ως «απαραίτητη προϋπόθεση για την επίτευξη της ευρωπαϊκής δημοκρατίας» η «δημιουργία μιας ευρωπαϊκής κοινωνίας πολιτών». Αυτή η αντίληψη, λοιπόν, οδήγησε στην ιδέα δημιουργίας ενός Ελληνογερμανικού Ιδρύματος Νεολαίας (βλ. επίσης Skarpelis-Sperk 2015:33). Έχουν γίνει ήδη τα πρώτα βήματα προς αυτή την κατεύθυνση, δίνοντας μια ώθηση και ελπίδα για το μέλλον στις ελληνικές οργανώσεις νεολαίας. Επομένως, δεν μένει πολύς καιρός ακόμη, για να υλοποιηθούν αυτά τα σχέδια και να γίνει αισθητή η παρουσία αυτών των οργανώσεων τόσο στο εσωτερικό όσο και στο εξωτερικό.

- 1 Ο όρος Περιφέρεια δεν είναι σαφής: Μετά την εφαρμογή του επονομαζόμενου νόμου Καλλικράτη από την 1η Ιανουαρίου 2011 ως περιφέρεια ορίζεται μία από τις 13 νέες περιφέρειες. Εδώ, εννοεί τις παλιότερες διοικητικές περιφέρειες (ελλ. νομός).
- 2 Οι Petkovic/Williamson αναφέρουν ότι με την ψήφιση του νόμου Καλλικράτη η Γενική Γραμματεία Νεολαίας προβλέπει την ανασυγκρότηση και επαναλειτουργία των τοπικών συμβουλίων νεολαίας σε επίπεδο Περιφερειών (2015).
- 3 Βλ. τα σχετικά δελτία τύπου του ελληνικού Υπουργείου Παιδείας από 25.09.2015 και του INEDIBIM από 28.08.2015, 27.08.2015, τη γραπτή απάντηση του Φίλιππου Λέντζα στην ανακοίνωση της Γενικής Γραμματείας Νεολαίας, σχετικά με την αλλαγή της διεύθυνσης του INEDIBIM.
- 4 Δελτίο τύπου του ελληνικού Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων από 25.09.2015: <http://www.minedu.gov.gr/grafeio-tyroy-kai-dimosion-sxeseon/deltiartyroy/14130-25-09-15-erasmus-2>.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- ▶ **Drossou, Olga (2013).** Griechische Zivilgesellschaft. In: Newsletter für Engagement und Partizipation 4/2013. Διαδικτυακή πηγή: http://www.b-b-e.de/fileadmin/inhalte/aktuelles/2013/06/enI04_gastbeitrag_drossou.pdf (letzter Zugriff: 07.10.2015).
- ▶ **Garefi, Ioanna/Kalemaki, Eirini (2013).** Informal Citizen Networks. The case of Greece. A deliverable of the project: „The theoretical, empirical and policy foundations for building social innovation in Europe“ (TEPSIE), European Commission - 7th Framework Programme. Brussels: European Commission, DG Research.
- ▶ **General Secretariat for Youth (2012).** National Report for Youth. Διαδικτυακή πηγή: <http://www.neagenia.gr/appdata/documents/book-eng.pdf> (Τελευταία ενημέρωση: 07.10.2015).
- ▶ **Giannaki, Dora (2012).** Jugend in Alarmbereitschaft. Eine Deutung der Jugendrevolten. In: Jugendpolitik. Jugendzeitschrift des Deutschen Bundesjugendringes, 2/2012. S. 30-34.
- ▶ **Hüttemann, Bernd/ Sahl, Daniel (2013).** Griechische Transformationstragödie. Von Stolz, Sündenböcken und technokratischer Blindheit. In: BBE Europa-Newsletter 4/2013. Διαδικτυακή πηγή: http://www.b-b-e.de/fileadmin/inhalte/aktuelles/2013/06/en0I4_gastbeitrag_huettemann%20und%20sahl.pdf (Τελευταία ενημέρωση: 07.10.2015).
- ▶ **Κύρτσης, Aléxandros-Andréas (2015).** Die griechische Gesellschaft unter dem Druck der Krise. In: Klemm, Ulf-Dieter/ Schultheiß, Wolfgang (Hgg.) (2015). Die Krise in Griechenland. Ursprünge, Verlauf, Folgen. S. 54-69.
- ▶ **Pechtelidis, Yannis/Giannaki, Dora (2014).** Youth Policy in Greece and the current economic and political crisis. In: Journal Autonomie locali e servizi sociali 3/2014. S. 461-478.
- ▶ **Petkovic/Williamson (2015).** Youth policy in Greece. Council of Europe. International Review.
- ▶ **Skarpelis-Sperk, Sigrid (2014).** In: Vereinigung der deutsch-griechischen Gesellschaften (Hg.) (2014). Hellenika. Jahrbuch für griechische Kultur und deutsch-griechische Beziehungen. Münster: Lit. S. 26-36.
- ▶ **Vogt, Susanna (2013).** Auf der Suche nach der Zivilgesellschaft in Griechenland. In: BBE Europa-Newsletter 4/2013. Διαδικτυακή πηγή: http://www.b-b-e.de/fileadmin/inhalte/aktuelles/2013/06/enI04_gastbeitrag_vogt.pdf (Τελευταία ενημέρωση: 07.10.2015).
- ▶ **Youthnet Hellas (2012).** Η Ετήσια Αναφορά 2011 του Youthnet Hellas Τομέας της Νεολαίας στην Ελλάδα.

Λοιπές πηγές:

Ελληνικό Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων: <http://www.minedu.gov.gr/grafeio-tyroy-kai-dimosion-sxeseon/deltiartyroy/14130-25-09-15-erasmus-2> (Τελευταία ενημέρωση: 05.10.2015).

Εικόνα: © Bauer/Alex - Fotolia

Η οργάνωση του χώρου των εργαζομένων του χώρου της νεότητας και η υποστήριξη των δομών νεολαίας στην Ελλάδα

Ο Μπάμπης Παπαϊωάννου δηλώνει, πως οι δραστηριότητες για την νεολαία στην Ελλάδα είναι ελλιπείς. Σε συνεργασία με άλλους ειδικούς από τον χώρο κοινωνικομορφωτικών δραστηριοτήτων για την νεολαία σκοπεύει να ιδρύσει μια επαγγελματική ένωση για τον κλάδο των youth workers στην Ελλάδα, για τους οποίους μέχρι στιγμής δεν υπάρχει καν ελληνικός όρος.

Η εργασία στο χώρο των οργανώσεων και των σχημάτων νεολαίας (youth working) έχει στην Ελλάδα σχετικά μικρή ιστορία. Ιστορικά μιλώντας μόνο οι μεγάλες νεανικές οργανώσεις όπως οι Πρόσκοποι, οι Οδηγοί, η ΧΑΝ, η ΧΕΝ είχαν σχολές στελεχών και δημιουργούσαν στελέχη τα οποία εργάζονταν στο εσωτερικό των οργανώσεων αυτών ή δημιουργούσαν νέα σχήματα χρησιμοποιώντας τη μεθοδολογία που είχαν διδαχθεί.

Η κατάσταση αλλάζει οριστικά το 1982, όταν η κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ δημιουργεί τότε για πρώτη φορά ειδική κυβερνητική υπηρεσία για τα θέματα νεολαίας, το Υφυπουργείο Νέας Γενιάς το οποίο το 1985 μετεξελίχθηκε στη Γενική Γραμματεία Νέας Γενιάς (Γ.Γ.Ν.Γ). Στόχος της νέας αυτής υπηρεσίας ήταν ο συντονισμός του κυβερνητικού έργου για τα θέματα νεολαίας και η συνεργασία με τους κοινωνικούς φορείς πάνω στη θεματική της νεολαίας. Από τις πρωτοβουλίες που αναπτύχθηκαν την εποχή εκείνη έγινε αμέσως αντιληπτή η έλλειψη ειδικών, εκπαιδευμένων και ενημερωμένων στελεχών που θα μπορούν ταυτόχρονα:

- να ενημερώνουν τους νέους για τις εθνικές αλλά και τις ευρωπαϊκές πρωτοβουλίες πάνω στον τομέα της νεότητας.
- να αναλαμβάνουν τοπικές, περιφερειακές και εθνικές πρωτοβουλίες και να κινητοποιούν νέους.
- να υποστηρίζουν νέους σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο
- να έχουν γνώση των αρχών της μη τυπικής εκπαίδευσης.
- να μπορούν να δημιουργούν εθνικές και ευρωπαϊκές δικτυώσεις.

Το «κενό» αυτό ανέλαβε αρχικά να καλύψει η ίδια η Γ.Γ.Ν.Γ. με τα εξειδικευμένα στελέχη της και τις πρωτοβουλίες που αναλάμβανε σε όλη την Ελλάδα και τη λειτουργία δύο Κέντρων Πληροφόρησης Νέων σε Αθήνα και Θεσσαλονίκη .

Σταδιακά από τη δεκαετία του '90 δημιουργήθηκε η ανάγκη ενός νέου επαγγελματικού χώρου. Αυτού της υποστήριξης και παρακολούθησης των νέων και των πρωτοβουλιών για τους νέους. Με την υλοποίηση στην Ελλάδα των πρώτων Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων για τους νέους (Νεολαία για την Ευρώπη, Νεολαία) και την ανάπτυξη των Δημοτικών και Νομαρχιακών Συμβουλίων Νεολαίας στους περισσότερους δήμους της χώρας, είχαμε τη δημιουργία μεγάλου αριθμού νεανικών οργανώσεων και πρωτοβουλιών με κύρια δράση τους τη συνεργασία με τα παραπάνω προγράμματα και την τοπική αυτοδιοίκηση.

Η θετική ταυτόχρονα από τη μεριά της Ευρωπαϊκής Επιτροπής αντιμετώπιση των νέων με τη δημιουργία για πρώτη φορά επί Προεδρίας Πρόντι (1999- 2004) θέσης Επιτρόπου Νεολαίας με πρώτη Επίτροπο Νεολαίας την εκπρόσωπο του Λουξεμβούργου κα. Βίβιαν Ρέντινγκ, άλλαξε τα δεδομένα και σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Η δημιουργία της «Λευκής Βίβλου για τη Νεολαία», του πρώτου κειμένου πολιτικής για τους νέους που σαφέστατα έθετε το θέμα της εκπαίδευσης των στελεχών του χώρου της νεότητας ως εργαλείο για την υλοποίηση της ευρωπαϊκής πολιτικής για τη νεολαία βοήθησε στην κατεύθυνση της ανάπτυξης του χώρου αυτού.

Την ίδια περίοδο έχουμε και στην Ελλάδα την πρώτη κίνηση για τη δημιουργία οργανωμένου σχήματος από τη μεριά των εργαζόμενων στο χώρο της νεότητας με κυρίαρχο αίτημα την αναγνώριση του επαγγέλματος από την πολιτεία και την υπογραφή συλλογικής σύμβασης. Η αρχική αυτή προσπάθεια έχει την υποστήριξη περί των 200 ατόμων, ο βασικός κορμός των οποίων ήταν οι εργαζόμενοι των Κέντρων Πληροφόρησης Νέων, ενός δυναμικού νέου θεσμού που ξεκίνησε το έτος 2000 και δημιούργησε αποκεντρωμένες δομές πληροφόρησης και υποστήριξης των νέων και των οργανώσεων νεολαίας σε 120 δήμους της χώρας. Θεσμός που ατόνησε σταδιακά περί το 2007 με ταυτόχρονη αποδυνάμωση και της πρώτης πρωτοβουλίας για συγκρότηση οργανωμένου χώρου των εργαζόμενων.

Η εξέλιξη στο χώρο των εθελοντικών οργανώσεων νεολαίας, η δικτύωση και οι απαιτήσεις του νέου προγράμματος «Νεολαία σε Δράση» της περιόδου 2007-2013 καθώς και η προτεραιότητα της εκπαίδευσης και κατάρτισης ατόμων στο χώρο της νεολαίας δημιουργούν νέα αλλά και παράδοξα δεδομένα. Ενώ η Γ.Γ.Ν.Γ. αρχικά και το Ίδρυμα Νεολαίας και Διά Βίου Μάθησης στη συνέχεια, συνεχίζουν να υποστηρίζουν και να εκπαιδεύουν στελέχη και συνεχίζει να υπάρχει μια μεγάλη κινητικότητα στο χώρο της νεολαίας με πρωτοβουλίες, οργανώσεις και άτυπες ομάδες νέων που καταφέρνουν να δημιουργήσουν πολύ καλά παραδείγματα παρέμβασης προς όφελος των νέων σε όλη τη χώρα αλλά ακόμα και να καταξιώσουν στελέχη, οργανώσεις και πρωτοβουλίες ως καινοτόμες στην Ευρώπη, το εσωτερικό μέτωπο της οργάνωσης και λειτουργίας δομής για τους εργαζόμενους του χώρου της νεότητας υποχωρεί. Το θέμα εμφανίζεται σποραδικά μόνο σε εκδηλώσεις και ενώ όλοι οι ενδιαφερόμενοι συμφωνούν για την αναγκαιότητα, δεν αναλαμβάνει κανένας την πρωτοβουλία για το πρώτο βήμα.

Σήμερα η κατάσταση έχει αλλάξει δραματικά μια και η οικονομική κρίση έχει βάλει νέα δεδομένα και τα ανοικτά θέματα που υπάρχουν στο χώρο πρέπει άμεσα να δρομολογηθούν. Υπάρχει μια έντονη και θετική κινητικότητα στην κατεύθυνση της οργάνωσης των εργαζόμενων του χώρου της νεότητας με βάση τα παρακάτω:

- Η οικονομική κρίση έφερε τους νέους στη θέση να είναι η κοινωνική ομάδα που υφίσταται τις μεγαλύτερες και χειρότερες συνέπειές της. Σε μια χώρα με τη νεανική ανεργία στο 60% και με κατεστραμμένα τα δίκτυα κοινωνικής υποστήριξης η έλλειψη οργανωμένης πολιτικής παρέμβασης για τους νέους μεγεθύνει τις συνέπειες της κρίσης.
- Ταυτόχρονα, λόγω της οικονομικής κρίσης μεγάλο μέρος των θέσεων εργασίας στο χώρο των εθελοντικών οργανώσεων και στα σχήματα της κοινωνίας των πολιτών έχουν πλέον εκλείψει και μεγάλο μέρος ενεργών, καταρτισμένων και εκπαιδευμένων στελεχών έχουν μείνει πλέον άνεργα.
- Οι προσκλήσεις για συμμετοχή σε δράσεις και εταιρικά σχήματα στον τομέα της νεολαίας έχουν γίνει όλο και πιο απαιτητικές. Από την αρχική αναζήτηση εταιρών με βάση τις καλές προθέσεις και τις κοινές επαφές, προχωράμε στη δημιουργία στρατηγικών συνεργασιών, σύνθετων εταιρικών σχημάτων αλλά και απαιτήσεων για ειδικές γνώσεις πάνω σε θέματα διαχείρισης ανθρώπων και πόρων, βελτίωσης των μεθόδων παρέμβασης, άμεση και προσω-

ποποιημένη δυνατότητα επικοινωνίας καθώς και άριστη γνώση και χρήση των νέων τεχνολογιών και ειδικά των μέσων κοινωνικής δικτύωσης.

- Την ενημέρωση για τις τάσεις, τις νέες συνεργασίες και προτάσεις που υπάρχουν τόσο από τη μεριά των διεθνών οργανισμών αλλά και των μεγάλων ιδρυμάτων, των χορηγών αλλά και των εθνικών κυβερνήσεων και των άρχων της τοπικής αυτοδιοίκησης και όσων μπορούν να παίξουν κρίσιμο ρόλο στη διαμόρφωση των πολιτικών για τη νεολαία.
- Η μη ύπαρξη του οργανωμένου αυτού χώρου έχει αρνητικά αποτελέσματα σε τρία επίπεδα.

A. ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΝΕΟΥΣ.

Η ανάπτυξη του χώρου των νεανικών πρωτοβουλιών, δράσεων και παρεμβάσεων απαιτεί εκτός από καινοτομία και δημιουργικότητα, υποστήριξη. Η μη ύπαρξη του οργανωμένου αυτού χώρου αφήνει τους νέους χωρίς υποστήριξη, χωρίς συμβουλευτική και χωρίς τη δυνατότητα να δουν την προοπτική και την εξέλιξη της πρωτοβουλίας τους, περιορίζει τη δράση σε τοπική και μη βιώσιμη.

B. ΓΙΑ ΤΙΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ ΝΕΟΛΑΙΑΣ.

Ο χώρος των εθελοντικών οργανώσεων και των οργανώσεων νεολαίας έχει ακόμα μεγαλύτερη ανάγκη από εκπαιδευμένα, καταρτισμένα και αποτελεσματικά στελέχη τα οποία θα μπορούν να παρακολουθούν τις εθνικές και διεθνείς εξελίξεις στο χώρο της νεολαίας.

Γ. ΓΙΑ ΤΗ ΧΩΡΑ.

Τόσο στα θέματα της εκπροσώπησης της χώρας στο εξωτερικό σε διεθνή φόρα και συναντήσεις, όσο και κύρια στη συμμετοχή στο διαρθρωμένο διάλογο για τα θέματα νεολαίας που η ελληνική κυβέρνηση έχει υποχρέωση να πραγματοποιεί δεν μπορεί να απουσιάζει ο χώρος των εργαζόμενων του χώρου της νεότητας.

Ταυτόχρονα υπάρχει ένα θέμα δημοκρατίας και ειδικά της ποιότητάς της που στο χώρο της νεολαίας είναι κρίσιμο. Στην Ελλάδα έχουμε αποδεχθεί ένα μοντέλο διακυβέρνησης όπου οι εκάστοτε κυβερνήτες μπορούν να αποφασίζουν μόνοι τους, χωρίς καμιά δημόσια διαβούλευση για το μέλλον των πολιτικών που θα ακολουθήσουν - υλοποιήσουν. Έχουμε αποδεχθεί πως οι πολιτικοί μας ελέγχονται και επιβραβεύονται ή αποδοκιμάζονται κάθε τετραετία με τις εκλογές. Πως τα σχήματα της κοινωνίας των πολιτών είναι συμπληρωματικά αλλά περιθωριακά που μπορούν να καλούνται να λένε την άποψή τους αλλά μέχρι του σημείου αυτού. Στο χώρο της νεολαίας έχουμε πολλά επίπεδα αλληλεπίδρασης, από το δήμο και την περιφέρεια μέχρι την κεντρική κυβέρνηση και τους φορείς που αρκούν πολιτικές για τη νεολαία. Και η απουσία των νέων και των σχημάτων νεολαίας στις διαδικασίες συναπόφασης έχουν πάντα μια κύρια δικαιολογία – αιτιολογία. Την ανυπαρξία ενός σχήματος που θα μπορούσε να εκπροσωπήσει και να μιλήσει εξ' ονόματος του χώρου των επαγγελματιών της υποστήριξης των πολιτικών για τους νέους.

Η ελληνική απουσία από τα αντίστοιχα δίκτυα των εργαζόμενων του χώρου της νεότητας στην Ευρώπη και τον κόσμο, η απουσία μας από τις αντίστοιχες συζητήσεις για το παρόν, το μέλλον, τα προβλήματα

του χώρου της νεότητας στα θεσμικά όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, του Συμβουλίου της Ευρώπης και του ΟΗΕ δημιουργεί ένα (ακόμα) κενό. Οι συνεργασίες μέσω των ευρωπαϊκών δομών προωθούν ταυτόχρονα συνέργειες για μελλοντικές δράσεις, μεταφορές καλών πρακτικών αλλά και συνολικούς σχεδιασμούς και προτάσεις από τους οποίους η Ελλάδα μένει εκτός. Έτσι γίνεται όλο και πιο επίκαιρη η ανάγκη οργάνωσης του χώρου αυτού.

Στην ίδια κατεύθυνση βλέπουμε ως θετική και την πρωτοβουλία για τη δημιουργία του Ελληνο-γερμανικού Ιδρύματος Νεολαίας. Η ίδρυσή του θα μπορέσει να βοηθήσει τόσο στην εκπαίδευση- κατάρτιση των εργαζομένων του χώρου της νεότητας με βάση τη μεγάλη εμπειρία του αντίστοιχου τομέα στη Γερμανία, όσο και να συνεισφέρει στην μεταφορά καλών πρακτικών τόσο για τις καθαρά επαγγελματικές μας εκκρεμότητες που αφορούν κύρια την κατοχύρωση του επαγγέλματος στην Ελλάδα όσο και για την παγίωση ενός κλίματος συνεργασίας ανάμεσα στους φορείς της κοινωνίας των πολιτών των δύο χωρών.

Θα πρέπει να τονίσουμε βέβαια πως ένα νέο ίδρυμα για τους νέους που σχεδιάζετε τώρα ως διακρατικός οργανισμός θα πρέπει από την πρώτη στιγμή να ενσωματώσει διαδικασίες διαβούλευσης και διαφάνειας με τους κοινωνικούς φορείς του χώρου της νεολαίας για να μη ξαναζήσουμε τη δημιουργία γραφειοκρατικών φορέων και οργανισμών που λειτουργούν μόνο στα χαρτιά.

Σε μια χώρα όπως η Ελλάδα όπου τα θέματα της διαχείρισης και υποστήριξης των νέων δεν διδάσκονται στα πανεπιστημιακά ιδρύματα, όπου οι εφαρμοζόμενες πολιτικές για τη νεολαία, όταν υπάρχουν είναι περισσότερο εθνικές παρά ευρωπαϊκές και όπου η οικονομική κρίση έχει στοχοποιήσει μεγάλο μέρος του νεανικού πληθυσμού που επιλέγει να φύγει πλέον από τη χώρα η οργάνωση του χώρου μας είναι μονόδρομος. Γι' αυτό και η νέα πρωτοβουλία που αυτή την περίοδο έχει αναπτυχθεί έχει τις καλύτερες προοπτικές για τη δημιουργία ενός μόνιμου, θεσμικού, δημοκρατικού σχήματος που θα εκφράζει τις ανάγκες της εποχής για υποστήριξη των νέων και των οργανώσεων νεολαίας.

Μπάμπης Παπαϊωάννου, φωτογραφία: ιδιωτική

Ο Μπάμπης Παπαϊωάννου έχει μεταπτυχιακές σπουδές στις Ευρωπαϊκές Πολιτικές για τη Νεολαία και είναι μέλος της Νεολαίας της UNESCO στην Θεσσαλονίκη. Με την συνεργασία του με την Γενική Γραμματεία Νέας Γενιάς και ως πρώτος Έλληνας που εκλέχτηκε στο Προεδρείο του Ευρωπαϊκού Φόρουμ Νεολαίας έγινε ειδικός σε θέματα νεολαίας και πολιτικής για την νεολαία στην Ελλάδα.

Ποια είναι η συνεισφορά της Ευρωπαϊκής Εθελοντικής Υπηρεσίας στα προγράμματα ανταλλαγών με την Ελλάδα;

Από το 1996, η Ευρωπαϊκή Εθελοντική Υπηρεσία παρέχει σε νέους και νέες από την Ευρώπη τη δυνατότητα, να εργαστούν σε κοινωφελή προγράμματα σε όλη την Ευρώπη και να συλλέξουν εμπειρίες. Με αυτό τον τρόπο μπορούν να αποκτήσουν σημαντικές δεξιότητες για την προσωπική εξέλιξη και το επαγγελματικό τους μέλλον. Το ίδιο ισχύει και για την ανταλλαγή με την Ελλάδα. Η Karin Schulz του ευρωπαϊκού προγράμματος Erasmus+ συγκέντρωσε τα σημαντικότερα στοιχεία.

Karin Schulz

Η Εθελοντική Υπηρεσία απευθύνεται σε νέους μεταξύ 17 – 30 ετών, ανεξάρτητα από το κοινωνικό υπόβαθρο ή τη σχολική τους εκπαίδευση. Η Εθελοντική Υπηρεσία στηρίζει, πάνω απ' όλα, την ενεργή, ευρωπαϊκή, πολιτική υπόσταση των νέων μέσω της ατομικής δραστηριοποίησης. Οι εθελοντές προωθούν με τη συμμετοχή τους την ιδέα της ενωμένης Ευρώπης και συμβάλλουν με τα ερωτήματα και τις επιθυμίες τους σε ένα ελπιδοφόρο μέλλον για την Ευρώπη.

Από την έναρξη του προγράμματος Erasmus+ , την 01.01.2014, η Ευρωπαϊκή Εθελοντική Υπηρεσία αποτελεί μια μορφή δραστηριοτήτων μέσω της Κεντρικής Δράσης 1 – Κινητικότητα με επίκεντρο την εκπαίδευση μεμονωμένων ατόμων.

Σύμφωνα με το πρόγραμμα της Ευρωπαϊκής Εθελοντικής Υπηρεσίας, οι νέοι ζουν και εργάζονται για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα σε κάποιο κοινωφελές πρόγραμμα στο εξωτερικό. Συγκεντρώνουν νέες ιδέες, προοπτικές και εμπειρίες.

Τα προγράμματα της Ευρωπαϊκής Εθελοντικής Υπηρεσίας ασχολούνται με μια πληθώρα θεμάτων. Οι νέοι εργάζονται σε ορφανοτροφεία ή εθνικά πάρκα ή σε προγράμματα για πρόσφυγες και πολλά άλλα. Η Ευρωπαϊκή Εθελοντική Υπηρεσία μπορεί να βοηθήσει τους νέους να

αποκτήσουν αξιόλογες δεξιότητες, και να συμβάλλει στον προσωπικό και επαγγελματικό προσανατολισμό τους. Υπάρχει μια πληθώρα τόσο ατομικών όσο και ομαδικών εθελοντικών εργασιών. Επιπλέον, ο εθελοντισμός θα πρέπει να συνδυάζει την εργασία με τη μάθηση. Βάσει όλων αυτών, η Ευρωπαϊκή Εθελοντική Υπηρεσία είναι μια υπηρεσία εκπαίδευσης. Αυτό σημαίνει, δηλαδή, ότι δε μπορεί να αντικαταστήσει μια θέση εργασίας ή μια πρακτική άσκηση στα πλαίσια κάποιας κατάρτισης.

Από τη διαπολιτισμική ανταλλαγή δεν επωφελούνται μόνο οι εθελοντές, αλλά και οι οργανώσεις, που συμμετέχουν, διότι έτσι ενισχύουν το ευρωπαϊκό τους δίκτυο, καθώς και η τοπική κοινωνία.

Η Ευρωπαϊκή Εθελοντική Υπηρεσία απευθύνεται σε νέους μεταξύ 17 και 30 ετών. Η συμμετοχή τους είναι αμισθί, και τους χορηγείται μόνο ένα ποσό για τα ταξιδιωτικά τους έξοδα. Προτεραιότητα αποτελούν οι μη προνομιούχοι νέοι. Κατά κανόνα, κάθε πρόγραμμα εθελοντικής εργασίας διαρκεί από δύο έως δώδεκα μήνες. Διατίθενται, όμως, υπό προϋποθέσεις και συντομότερα προγράμματα διάρκειας δύο εβδομάδων.

Πριν, κατά τη διάρκεια και μετά την ολοκλήρωση της παροχής εθελοντικής εργασίας, οι εθελοντές συνοδεύονται από παιδαγωγούς.

Πραγματοποιούνται σεμινάρια πριν από την αποχώρησή τους από τη χώρα καταγωγής, καθώς και εισαγωγικά μαθήματα και ενδιάμεσες συναντήσεις στη χώρα, που τους φιλοξενεί. Μετά την ολοκλήρωση της εργασίας τους, οι εθελοντές προσκαλούνται σε μια εκδήλωση επιστροφής στην πατρίδα τους.

Πέρα από το όριο ηλικίας, δεν υπάρχουν άλλοι περιορισμοί. Δεν απαιτείται κάποιος συγκεκριμένος τίτλος σπουδών ή γλωσσικές γνώσεις. Η Ευρωπαϊκή Εθελοντική Υπηρεσία βασίζεται στη σταθερή συνεργασία μεταξύ των εθελοντών και των οργανώσεων αποστολής και υποδοχής. Όλες οι οργανώσεις, που συμμετέχουν στην Ευρωπαϊκή Εθελοντική Υπηρεσία, πρέπει να είναι πιστοποιημένες. Στα πλαίσια της πιστοποίησης, αξιολογείται η ικανότητα των οργανώσεων να υλοποιήσουν τα προγράμματα της Ευρωπαϊκής Εθελοντικής Υπηρεσίας σύμφωνα με κάποιες προδιαγραφές. Η εν λόγω πιστοποίηση διασφαλίζει πάνω απ' όλα την ποιότητα των υπηρεσιών. Μπορείτε να βρείτε όλα τα εγκεκριμένα και αναγνωρισμένα προγράμματα από την Ευρωπαϊκή Εθελοντική Υπηρεσία σε μια βάση δεδομένων στην Ευρωπαϊκή Πύλη για τη Νεολαία (European Youth Portal). Στην Ελλάδα υπάρχουν συνολικά 87 οργανώσεις, που συμμετέχουν στην Ευρωπαϊκή Εθελοντική Υπηρεσία ως οργανώσεις υποδοχής και αποστολής. Τα τελευταία χρόνια, απασχολούνται ετησίως περίπου 30 νέοι από τη Γερμανία στην Ελλάδα ως εθελοντές, και περίπου 10 Έλληνες στη Γερμανία.

Η χρηματοδότηση της Υπηρεσίας είναι σταθερή και μόνιμη. Καλύπτονται όλα τα έξοδα της Εθελοντικής Υπηρεσίας, όπως τα διεθνή ταξιδιωτικά και οργανωτικά έξοδα, καθώς και ένα μηνιαίο χαρτζιλίκι για τους εθελοντές. Για την εκμάθηση της γλώσσας διατίθενται online μαθήματα. Επιπλέον, η Υπηρεσία μπορεί να καλύψει επιπρόσθετα έξοδα για μη προνομιούχους εθελοντές, ή για εθελοντές με κάποια αναπηρία.

Ήδη, από την πιλοτική δράση του 1996, η Ελλάδα συμμετέχει ενεργά στα προγράμματα της Ευρωπαϊκής Εθελοντικής Υπηρεσίας. Ο πρώτος υπεύθυνος τμήματος στη Ευρωπαϊκή Επιτροπή και υπεύθυνος για την πιλοτική δράση του 1997/1998 ήταν ο Αλέκος Τσολάκης από την Ελλάδα.

Επί του παρόντος, στην Ελλάδα πραγματοποιούνται αναδιοργανώσεις στο τομέα των ευρωπαϊκών προγραμμάτων. Η διαχείριση του προγράμματος Erasmus+ NEOI EN ΔΡΑΣΕΙ, που ανήκε μέχρι πρότινος στο Ίδρυμα Νεολαίας και Δια Βίου Μάθησης (INEΔΙΒΙΜ), θα υλοποιείται μελλοντικά υπό την αιγίδα του Ιδρύματος Κρατικών Υποτροφιών (ΙΚΥ), με τη μορφή ενός αυτόνομου εθνικού οργανισμού. Κατά τη διάρκεια της φάσης προσαρμογής, δεν είναι εφικτή η προώθηση των εν λόγω προγραμμάτων από την ελληνική πλευρά. Γι' αυτό, οι αιτήσεις για όσα προγράμματα, έχουν προγραμματιστεί για υλοποίηση από Γερμανία και Ελλάδα, θα πρέπει να υποβάλλονται πλέον στην ΝΕΟΛΑΙΑ για την Ευρώπη, τον Εθνικό Οργανισμό για το ευρωπαϊκό πρόγραμμα Erasmus+ NEOI εν Δράσει στη Βόνη.

Στην ιστοσελίδα Erasmus+ NEOI EN ΔΡΑΣΕΙ διατίθενται πληροφορίες και όλα τα σχετικά έγγραφα και υποδείξεις για την υποβολή αίτησης στην Ευρωπαϊκή Εθελοντική Υπηρεσία. Η υποβολή αιτήσεων πραγματοποιείται μόνο ηλεκτρονικά.

Οι νέοι μπορούν να βρουν πληροφορίες για την Ευρωπαϊκή Εθελοντική Υπηρεσία στη σελίδα:

► www.go4europe.de.

Karin Schulz

Η **Karin Schulz** είναι υπεύθυνη προγράμματος για την δράση 1 στο ευρωπαϊκό πρόγραμμα Erasmus+ YOUTH IN ACTION

Εικόνα: Τηλέμαχος Ευθυμιάδης (CC)
Αναστάσια Αθηνών

Η έρευνα για τη Νεολαία στην Ελλάδα.

Η έρευνα για την Νεολαία είναι ένας επιστημονικός κλάδος, ο οποίος εξελίχθηκε στην Ελλάδα σχετικά αργά κι ο οποίος μέχρι σήμερα αντιμετωπίζει αρκετά εμπόδια. Στο εξωτερικό η ελληνική έρευνα σχετικά με την νεολαία δεν βρίσκει μεγάλη αντιπόκριση - για τον λόγο αυτό ήρθε τώρα η κατάλληλη στιγμή για να παρουσιαστούν οι σημαντικότερες έρευνες από τον ελληνικό επιστημονικό χώρο. Η Ντόρα Γιαννάκη ανέλαβε την σημαντική αυτή παρουσίαση.

Ντόρα Γιαννάκη

Η εμφάνιση του ερευνητικού τομέα για τη νεολαία

Η έρευνα για τη νεολαία στην Ελλάδα καθυστέρησε τουλάχιστον κατά μία εικοσαετία συγκριτικά με άλλες χώρες της Δυτικής Ευρώπης (Δεμερτζής και Σταυρακάκης, 2008: 18). Τούτο συνδέεται κυρίως με την ιστορία και την κατάσταση των κοινωνικών επιστημών στην Ελλάδα οι οποίες κατάφεραν να θεσμοποιηθούν και να αποτελέσουν ένα πλήρως ενσωματωμένο μέρος του πανεπιστημιακού συστήματος εκπαίδευσης μόλις την δεκαετία του '80. Στο πλαίσιο αυτό, θα μπορούσε να υποστηριχθεί ότι ο τομέας της έρευνας για τη νεολαία εγκαθιδρύθηκε επίσημα το 1983 όταν το Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών (Ε.Κ.Κ.Ε.) διέξηγγε την πρώτη ολοκληρωμένη (εμπειρική) μελέτη για τη νεολαία σε εθνικό επίπεδο, με θέμα «Έρευνα Νέων: Διάθεση Χρόνου, Διαπροσωπικές Σχέσεις» (Κελλεπέρης κ.α., 1985).¹ Μια άλλη σημαντική εξέλιξη που έλαβε χώρα την ίδια χρονιά ήταν η δημιουργία του Ιστορικού Αρχείου Ελληνικής Νεολαίας (Ι.Α.Ε.Ν.), ενός ερευνητικού και εκδοτικού προγράμματος, το οποίο κατά την περίοδο 1983-1989 λειτούργησε εντός του πλαισίου της Γενικής Γραμματείας Νέας Γενιάς, ενώ από το 1994 και έπειτα ως φιλοξενούμενο πρόγραμμα στο Ινστιτούτο Ιστορικών Ερευνών του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών με την χρηματοδότηση της Γενικής Γραμματείας Νέας Γενιάς. Ο βασικός σκοπός του Ιστορικού Αρχείου Ελληνικής Νεολαίας υπήρξε «η μελέτη και η ανάδειξη της ιστορικής διάστασης της νεότητας και της παιδικής ηλικίας, μέσα από τη διερεύνηση των δημογραφικών, πολιτισμικών, κοινωνικών και ψυχολογικών τους παραμέτρων, στοχεύοντας αφενός στην αναγωγή τους σε ιστορικές κατηγορίες και αφετέρου στον προσδιορισμό της σημερινής ταυτότητας της Ελληνικής νεολαίας».²

Έκτοτε, διεξάγεται κατακερματισμένη και αποσπασματική έρευνα για την νεολαία από μια πληθώρα φορέων, όπως το Ιστορικό Αρχείο Ελληνικής Νεολαίας,³ τα Πανεπιστήμια και άλλους ερευνητικούς φορείς,⁴ καθώς και από ανεξάρτητους ερευνητές/εμπειρογνώμονες. Η υφιστάμενη έρευνα για τη νεολαία φαίνεται να περιλαμβάνει κυρίως ψυχολογικές και παιδαγωγικές αναλύσεις και να επικεντρώνει σε μια ποικιλία θεμάτων όπως η νεανική παραβατικότητα, η ανάπτυξη των παιδιών και των εφήβων, η ιστορία της ελληνικής νεολαίας, η ιστορία των πολιτικών για τους νέους, η νεανική κουλτούρα, η διαχείριση του ελεύθερου χρόνου, η πολιτική συμμετοχή, οι οργανώσεις νεολαίας (κυρίως φοιτητικές και πολιτικές οργανώσεις), κ.α., ενώ μετά την κρίση η έρευνα φαίνεται να προσδίδει μεγαλύτερη σημασία σε ζητήματα που σχετίζονται με την ανεργία και την απασχόληση των νέων.

Κύριες μελέτες για τη νεολαία

- Μεταξύ των μελετών/ερευνών που διενεργήθηκαν στον τομέα της νεολαίας την περίοδο 1983-2015, μπορούμε να διακρίνουμε τις εξής (η λίστα είναι μόνον ενδεικτική):⁵
- Μελέτη της Ιωάννας Λαμπίρη-Δημάκη σχετικά με τις αξίες και τις κοινωνικές αναπαραστάσεις των φοιτητών της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών (με έμφαση στον τρόπο με τον οποίον οι φοιτητές αξιολογούσαν την δομή και τις λειτουργίες της ελληνικής κοινωνίας), με τίτλο *Η Ελληνική Κοινωνία στη Φοιτητική Συνείδηση* (Λαμπίρη-Δημάκη, 1983).

- Ψυχολογική έρευνα σε ένα αντιπροσωπευτικό δείγμα των σπουδαστών της Αθήνας, με τίτλο Οι Οικογενειακές Αξίες των Φοιτητών, η οποία πραγματοποιήθηκε το 1986 από τον Δημήτρη Γεώργα (Γεώργας, 1986).
- Μελέτη της Μάρως Παντελίδου-Μαλούτα σχετικά με τις πολιτικές στάσεις και τις αντιλήψεις των εφήβων εντός του ευρύτερου πλαισίου της ελληνικής πολιτικής κουλτούρας (Παντελίδου-Μαλούτα, 1987).
- Εμπειρική έρευνα της Ρόης Παναγιωτοπούλου για την πολιτική συμπεριφορά της αγροτικής νεολαίας, με τίτλο «Πολιτικές Στάσεις και Αντιλήψεις της Αγροτικής Νεολαίας» (Παναγιωτοπούλου, 1990).
- Έρευνα του Αντώνιου Ασρινάκη γύρω από την κοινωνιολογία της νεανικής παραβατικότητας και, ειδικότερα, τις παρεκκλίνουσες υποκουλτούρες της νεολαίας της εργατικής τάξης στην ευρύτερη περιοχή της Αθήνας (Δυτική Αττική), με τίτλο Νεανικές Υποκουλτούρες. Παρεκκλίνουσες Υποκουλτούρες της Νεολαίας της Εργατικής Τάξης. Η Βρετανική Θεώρηση και η Ελληνική Εμπειρία, δημοσιεύθηκε το 1991 (Ασρινάκης, 1991).
- Μελέτη της Αλεξάνδρας Κορωναίου αναφορικά με τις επιδράσεις των μέσων μαζικής επικοινωνίας στους έφηβους, με τίτλο Νέοι και Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας (Κορωναίου, 1991).
- Έρευνα για την περιβαλλοντική συνείδηση και την συμπεριφορά των νέων στην Αθήνα, η οποία πραγματοποιήθηκε από το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης για λογαριασμό της Γενικής Γραμματείας Νέας Γενιάς (Παντής κ.α., 1996).
- Δύο εμπειρικές έρευνες οι οποίες διενεργήθηκαν σε εθνικό επίπεδο από το Ινστιτούτο V-PRC για λογαριασμό της Γενικής Γραμματείας Νέας Γενιάς και δημοσιεύθηκαν μαζί το 2000 υπό τον τίτλο Οι Νέοι του Καιρού μας. Αξίες, Στάσεις και Αντιλήψεις της Ελληνικής Νεολαίας (1997-1999) (Γενική Γραμματεία Νέας Γενιάς/V-PRC, 2000).
- Μελέτη σχετικά με τα χαρακτηριστικά και τις ανάγκες των νέων στο Νομό Θεσσαλονίκης, η οποία εκπονήθηκε από το Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών για λογαριασμό της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Θεσσαλονίκης (Τεπέρογλου κ.α., 1999).
- Δύο μελέτες του Πανεπιστημίου Αθηνών γύρω από την πολιτική κουλτούρα και τις κοινωνικές αξίες των νέων, η πρώτη υπό τον τίτλο «Η Πολιτική Κουλτούρα και τα Μέσα Επικοινωνίας. Η Περίπτωση των Φοιτητών της Αθήνας» (Δεμερτζής και Αρμενάκης, 2000) και η δεύτερη υπό τον τίτλο Η Συμμετοχή των Νέων στο Κοινωνικό και Πολιτικό Γίνεσθαι (Δεμερτζής κ.α., 2003).
- Έρευνα του Πανεπιστημίου Αθηνών για λογαριασμό της Γενικής Γραμματείας Νέας Γενιάς υπό τον τίτλο Η Νέα Γενιά στην Ελλάδα Σήμερα, η οποία παρείχε μια ολοκληρωμένη περιγραφή και ανάλυση των χαρακτηριστικών, των στάσεων, των πεποιθήσεων και των προβλημάτων της ελληνικής νεολαίας (Πανεπιστήμιο Αθηνών, 2005).⁶
- Ευρωπαϊκή μελέτη σχετικά με την κοινωνικοοικονομική διάσταση των υπηρεσιών για τους νέους στην Ευρώπη με ειδική αναφορά στον τομέα της νεολαίας στην Ελλάδα. Η εν λόγω μελέτη εκπονήθηκε από το Institut für Sozialarbeit und Sozialpädagogic για λογαριασμό της Σύμπραξης για τη Νεολαία (Youth Partnership) ανάμεσα στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το Συμβούλιο της Ευρώπης (Bohn και Stalman, 2007).⁷
- Δύο συλλογές άρθρων σχετικά με την (νεανική) εξέγερση και τα βίαια επεισόδια του Δεκεμβρίου του 2008 στην Ελλάδα, η πρώ-

τη συλλογή εκδοθείσα από το Ελληνικό Παρατηρητήριο (LSE) υπό την επιμέλεια των Σπύρου Οικονομίδη και Βασίλη Μοναστηριώτη (Economides και Monastiriotes, 2009) και η δεύτερη εκδοθείσα στο πλαίσιο ειδικού αφιερώματος της επιθεώρησης Νέα Εστία.⁸

- Μελέτη του Λόη Λαμπριανίδη σχετικά με το φαινόμενο της «διαρροής εγκεφάλων» με τίτλο Επενδύοντας στη Φυγή. Η Διαρροή Επιστημόνων από την Ελλάδα την Εποχή της Παγκοσμιοποίησης (Λαμπριανίδης, 2011).⁹
- Έρευνα του Νίκου Παπαδάκη σχετικά με τους νέους εκτός εκπαιδευσης, κατάρτισης και αγοράς εργασίας (Παπαδάκης, 2013).
- Ένας αριθμός εργασιών γύρω από τις επιπτώσεις της λιτότητας στην κατάσταση των νέων Ελλήνων – με έμφαση στο ζήτημα της νεανικής ανεργίας.¹⁰
- Δύο εργασίες σχετικά με τις στάσεις των νέων απέναντι στην πολιτική και την επίδραση της ακροδεξιάς στη νεολαία, η πρώτη από τους Αθανάσιο Μαρβάκη κ.α. (Μαρβάκης κ.α., 2013) και υπό τον τίτλο «Η Νεολαία Δείχνει τον Δρόμο – Προς τα Πού Όμως; Η Νεολαία και η Άκρα Δεξιά στην Ελλάδα», ενώ η δεύτερη από τον Αλέξανδρο Σακελλαρίου και υπό τον τίτλο Golden Dawn and its Appeal to Greek Youth (Sakellariou, 2015).
- Ένας αριθμός Ευρωπαϊκών και διεθνών μελετών για τη νεολαία με κάποιες αναφορές και στους νέους στην Ελλάδα.¹¹

Τα προβλήματα της έρευνας για τη νεολαία στην Ελλάδα

Η μελέτη του φαινομένου «νεολαία» δεν ήταν ποτέ προτεραιότητα στην Ελλάδα, κάτι το οποίο αποτυπώνεται στον πολύ μικρό αριθμό μελετών που έχουν διεξαχθεί μέχρι στιγμής στον τομέα.¹² Μια πιθανή ερμηνεία για αυτό το γεγονός θα μπορούσε να είναι η αδιαφορία των κρατικών φορέων να προάγουν την έρευνα για τη νεολαία, με εξαίρεση ίσως τη Γενική Γραμματεία Νέας Γενιάς η οποία υποστήριξε ενεργά την πραγματοποίηση ενός σημαντικού αριθμού μελετών. Στην πραγματικότητα, η έρευνα για τη νεολαία δεν επηρεάζει με κανέναν ουσιαστικό τρόπο τον σχεδιασμό των πολιτικών για τους νέους στη χώρα, δεδομένου ότι η σχετική πανεπιστημιακή έρευνα είναι συνήθως «κατακερματισμένη και αποκομμένη από οποιαδήποτε δημόσια συζήτηση χάραξης πολιτικής», ενώ παράλληλα το επίπεδο συμμετοχής των ερευνητών σε προγράμματα και σχέδια που αφορούν τους νέους είναι πολύ χαμηλό (Petkovic και Williamson, 2015: 55). Ειδικότερα, όπως υπογραμμίζεται στη Διεθνή Ανασκόπηση του Συμβουλίου της Ευρώπης Youth Policy in Greece (2015), ένα από τα βασικότερα προβλήματα της πολιτικής για τη νεολαία στην Ελλάδα εντοπίζεται στην «απουσία ενός [αποτελεσματικού] συστήματος διαχείρισης της γνώσης», με αποτέλεσμα «οι όποιες μεταρρυθμιστικές στρατηγικές στον τομέα της νεολαίας να στερούνται θεμελίωσης σε ισχυρά δεδομένα» (Petkovic και Williamson, 2015: 71). Στο ίδιο πλαίσιο, ένα άλλο πρόβλημα της έρευνας για τη νεολαία συνδέεται με την έλλειψη επίσημων και μόνιμων διαύλων επικοινωνίας ανάμεσα στην ακαδημαϊκή κοινότητα και τους κρατικούς φορείς, αλλά και ανάμεσα στους ίδιους τους ερευνητές/εμπειρογνώμονες του χώρου.¹³ Μολονότι το 2012 η Γενική Γραμματεία Νέας Γενιάς δημιούργησε το Δίκτυο Ερευνητών για Θέματα Νεολαίας¹⁴ – ως μια θεσμική πρωτοβουλία σε εθνικό επίπεδο, με κεντρικό αντικείμενο την διαμόρφωση στοχευμένων πολιτικών για τη νεολαία στη βάση συγκεκριμένων εμπειρικών δεδομένων –, το δίκτυο ενεργοποιήθηκε μόνο για ένα περιορισμένο χρονικό διάστημα, κυρίως για να παράσχει υποστήριξη στη διοργάνωση της Ελ-

ληνικής Προεδρίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης το 2014 και για την διάχυση ερωτηματολογίων στους κύκλους των νέων και των οργανώσεών τους.

Παρά το γεγονός ότι το Δίκτυο υπήρξε μια χρήσιμη δομή που θα μπορούσε να προωθηθεί περαιτέρω και να χρησιμοποιηθεί ως όχημα για την παραγωγή καινοτόμου και πρωτοποριακής έρευνας – δεδομένου ότι πρόσφερε στους ερευνητές την ευκαιρία να συναντηθούν και να συζητήσουν μεταξύ τους για θέματα νεολαίας ενώ, επιπλέον, τους παρείχε έναν επίσημο δίαυλο επικοινωνίας με τις κρατικές αρχές (Petkovic και Williamson, 2015: 52, 71) –, το μέλλον του παραμένει αβέβαιο διότι ο κρατικός φορέας που συντόνιζε την λειτουργία του, δηλαδή η Γενική Γραμματεία Νέας Γενιάς, σταμάτησε να λειτουργεί τον Αύγουστο του 2014.¹⁵ Εξάλλου, στον βαθμό που η συμμετοχή των ερευνητών στο Δίκτυο εξακολουθήσει να πραγματοποιείται σε εθελοντική βάση, θα είναι πολύ δύσκολο για το Δίκτυο να διεξάγει οποιαδήποτε ουσιαστική έρευνα και να διαδραματίσει έναν πιο ενεργό ρόλο στην διαμόρφωση των πολιτικών για τη νεολαία στην Ελλάδα.

Επιπλέον, ο ερευνητικός τομέας για τη νεολαία καλείται να αντιμετωπίσει και τις παρακάτω προκλήσεις:

Πρώτον, «η έρευνα για τις αλλαγές στις εμπειρίες των νέων κατά την διάρκεια της ύστερης νεωτερικότητας και, κυρίως, κατά την περίοδο της τωρινής κρίσης, θα πρέπει να αναπτυχθεί περαιτέρω», δεδομένου ότι εντοπίζεται ένα σημαντικό κενό ανάμεσα στην πολιτική για τη νεολαία στην Ελλάδα και στα διεθνή επιστημονικά ευρήματα-πορίσματα για τη νεότητα και τους κινδύνους που αντιμετωπίζουν σε εποχές κρίσης (Pechtelidis και Giannaki, 2015: 475). Με άλλα λόγια, αυτό που απουσιάζει ακόμη από την έρευνα για τη νεολαία είναι η σκιαγράφηση μιας ολοκληρωμένης εικόνας αναφορικά με τις επιπτώσεις της λιτότητας στην ελληνική νεολαία. Ζητήματα τα οποία θα πρέπει να απασχολήσουν την μελλοντική έρευνα στον τομέα περιλαμβάνουν: τις επιδράσεις της κρίσης στην ποιότητα της ζωής των νέων (για παράδειγμα, στο επίπεδο διαβίωσής τους), αλλά και τις επιδράσεις της λιτότητας στην ψυχολογική κατάσταση, στον συνολικό προσανατολισμό και στις στάσεις των νέων ανθρώπων απέναντι στη ζωή και στις προσδοκίες τους για το μέλλον. Επίσης, η έρευνα χρειάζεται να εξετάσει διεξοδικότερα τον τρόπο που η οικονομική ύφεση επηρεάζει τους νέους ως πολίτες, καθώς και τις στάσεις τους απέναντι σε νέες μορφές πολιτικοποίησης (συμπεριλαμβανομένων του εξτρεμισμού και της ριζοσπαστικοποίησης), κλπ. Δεύτερον, είναι γεγονός ότι οι πολιτικές για τη νεολαία που εφαρμόζονται στην Ελλάδα έχουν την τάση να αγνοούν τα ενδιαφέροντα και τις ανησυχίες των νέων και να τους αντιμετωπίζουν «ως παθητικούς αποδέκτες προδιαγεγραμμένων πολιτικών προγραμμάτων και όχι ως ανεξάρτητους και υπεύθυνους πολίτες» (ibid). Συνεπώς, είναι σημαντικό, η μελλοντική έρευνα για τη νεολαία να στρέψει το ενδιαφέρον στους ποικίλους τρόπους με τους οποίους οι ίδιοι οι νέοι αντιλαμβάνονται, ερμηνεύουν και διαχειρίζονται τους κινδύνους της τρέχουσας οικονομικής και πολιτικής κρίσης (ibid). Η προτεινόμενη ερευνητική προσέγγιση μπορεί να ωφελήσει σημαντικά όχι μόνον τους επίσημους φορείς που είναι υπεύθυνοι για το σχεδιασμό και την εφαρμογή των πολιτικών για τη νεότητα, αλλά και τους επαγγελματίες που ασχολούνται συστηματικά με την βελτίωση της ποιότητας και της αποτελεσματικότητας των πολιτικών για τους νέους σε εθνικό επίπεδο.

Τρίτον, από την στιγμή που οι πολιτικές για τη νεολαία στην Ελλάδα τεί-

νουν να αντιλαμβάνονται τη νεολαία ως μια ενιαία και ομοιογενή κοινωνική κατηγορία και να μην αναγνωρίζουν τις άνισες διαφοροποιήσεις του νεανικού πληθυσμού – στη βάση κοινωνικών παραγόντων, όπως της κοινωνικής τάξης, του φύλου, της «φυλής», της εθνότητας, της σεξουαλικότητας, του κοινωνικού υπόβαθρου, κλπ. – (ibid), η μελλοντική έρευνα οφείλει να αναδείξει αυτές τις κοινωνικές διαιρέσεις και να συνεισφέρει με αυτόν τον τρόπο στην πρόληψη του κοινωνικού αποκλεισμού και της κοινωνικής περιθωριοποίησης συγκεκριμένων κατηγοριών της νεολαίας. Τέλος, όπως υπογραμμίζεται στην Διεθνή Ανασκόπηση του Συμβουλίου της Ευρώπης Youth Policy in Greece, είναι σημαντικό η έρευνα για τη νεολαία να εμβαθύνει περισσότερο στις «ουσιαστικές κοινωνικές συνθήκες των νέων» και, ειδικότερα, σε φαινόμενα όπως «η αστεγία [...], ο υποσιτισμός, ο εξτρεμισμός και ο Ευρωσκεπτικισμός, αλλά και η μετανάστευση των νέων, η «διαρροή εγκεφάλων» στο εξωτερικό, οι νέοι της διασποράς», κλπ. (Petkovic και Williamson, 2015: 72). Λαμβάνοντας υπόψη όλα τα παραπάνω γίνεται αντιληπτό ότι ο τομέας της έρευνας για τη νεολαία έχει τη δυνατότητα για περαιτέρω ανάπτυξη αλλά κάτω από πολύ συγκεκριμένες προϋποθέσεις: α) Εφόσον υπάρξει ένας πιο στενός διάλογος και μια πιο οργανωμένη επαφή ανάμεσα στους φορείς χάραξης πολιτικής και στους ερευνητές/εμπειρογνώμονες του χώρου, αλλά και ανάμεσα στους ίδιους τους ερευνητές. β) Εφόσον οι κρατικοί φορείς υιοθετήσουν μια νέα προσέγγιση σε ότι αφορά τη διαδικασία κατάρτισης πολιτικής για τη νεολαία η οποία θα βασίζεται σε συγκεκριμένα εμπειρικά δεδομένα και άλλα επιστημονικά στοιχεία, παράσχοντας στο πλαίσιο αυτό ουσιαστική υποστήριξη (πολιτική και οικονομική) στα Πανεπιστήμια προκειμένου να βελτιωθεί η ποιότητα και η προσφορά των ερευνητών του τομέα. γ) Και, εφόσον οι ίδιοι οι ερευνητές ανοιχθούν σε νέα πεδία έρευνας και υιοθετήσουν μια στάση πιο στενά προσανατολισμένη στη χάραξη πολιτικής.

Παρόλα αυτά, σε μια χώρα στην οποία η πολιτική για τη νεολαία υπήρξε ανέκαθεν κατακερματισμένη και χωρίς καμία ουσιαστική διακλαδική διάσταση, είναι δυνατόν τώρα, σε μια περίοδο σοβαρής οικονομικής κρίσης, να δημιουργηθούν οι κατάλληλες προϋποθέσεις για την ανάπτυξη της έρευνας; Και, κυρίως, όταν όλοι σχεδόν οι κρατικοί φορείς του τομέα της νεολαίας έχουν διαλυθεί (είτε επειδή συγχωνεύθηκαν με άλλους φορείς, είτε επειδή καταργήθηκαν εντελώς) εξαιτίας των δραστηκών περικοπών στις δημόσιες δαπάνες,¹⁶ υπάρχει καμία πιθανότητα να διασωθεί η έρευνα για τη νεολαία από τον Αρμαγεδώνα της λιτότητας;

1 Ωστόσο, η εν λόγω μελέτη δημοσιεύθηκε δύο χρόνια αργότερα, το 1985.

2 Αναφορά από την ιστοσελίδα του Ιστορικού Αρχείου Ελληνικής Νεολαίας στο Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών: http://www.eie.gr/nhrf/institutes/inr/structure/section_c3-gr.html

3 Από την ίδρυσή του, το Ιστορικό Αρχείο Ελληνικής Νεολαίας έχει πραγματοποιήσει 103 ερευνητικά προγράμματα, έχει δημοσιεύσει 48 τόμους σε θέματα σχετικά με την ιστορία της νεολαίας και έχει οργανώσει τρία διεθνή συμπόσια σε συναφή αντικείμενα. Οι περισσότερες από τις εκδόσεις του Ιστορικού Αρχείου Ελληνικής Νεολαίας είναι ιστορικές μελέτες για τη νεολαία που καλύπτουν μια πληθώρα θεματικών, όπως εκπαίδευση, νοστοπρίες και συμπεριφορές, κοινωνική ενσωμάτωση, μαθητεία και εργασία, ελεύθερος χρόνος, οργανώσεις νέων, νεανικά έντυπα, κλπ. Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τις εκδόσεις του Ιστορικού Αρχείου Ελληνικής Νεολαίας βλ.: <http://www.iaen.gr/>

4 Στα ερευνητικά ινστιτούτα που διεξάγουν έρευνα για την νεολαία συμπεριλαμβάνονται: α) το Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών (Ε.Κ.Κ.Ε.), το οποίο έχει ασχοληθεί με μια ευρεία γκάμα θεμάτων που σχετίζονται με τη νεολαία. β) Τα Αρχεία Σύγχρονης Κοινωνικής Ιστορίας (Α.Σ.Κ.Ι.), τα σημαντικότερα ίσως αρχεία της χώρας σε ότι αφορά τα πολιτικά και κοινωνικά κινήματα, τα οποία (μεταξύ άλλων θεμά-

των) μελετούν την ιστορία της νεολαίας και των φοιτητικών/σπουδαστικών κινημάτων. γ) Και, επίσης, η Εταιρεία Μελέτης της Ιστορίας της Αριστερής Νεολαίας (Ε.Μ.Ι.Α.Ν.), η οποία επικεντρώνει στην μελέτη της ιστορίας των οργανώσεων της αριστερής νεολαίας. Μια πιο πρόσφατη εξέλιξη στον τομέα αποτελεί η συμμετοχή ξένων ερευνητικών ιδρυμάτων στην εκπόνηση μελετών για την ελληνική νεολαία. Ένα τέτοιο παράδειγμα είναι αυτό του Γερμανικού Ιδρύματος Friedrich-Ebert (Γραφείο Αθήνας), το οποίο κατά την διάρκεια των τελευταίων ετών έχει δημοσιεύσει έναν σημαντικό αριθμό μελετών και άρθρων για τη νεολαία, κυρίως για ζητήματα που σχετίζονται με την νεανική απασχόληση και ανεργία, την κατάρτιση και την πολιτική συμμετοχή των νέων. Μια πιο αναλυτική λίστα των εκδόσεων του Ιδρύματος είναι διαθέσιμη στην ακόλουθη σύνδεση: <http://www.fes-athens.org/pages/ellinikos/dimosieisyis.php>

- 5 Για μια πιο εκτενή παρουσίαση και αξιολόγηση των εκδόσεων για τη νεολαία από το 1983 έως και το 2015, βλ. επίσης Δεμερτζής και Σταυρακάκης (2008) και Γενική Γραμματεία Νέας Γενιάς (2012).
- 6 Ειδικότερα, η εν λόγω έρευνα διερεύνησε τις στάσεις των νέων απέναντι στους κοινωνικούς θεσμούς, την κοινωνική και οικονομική ενσωμάτωση των νέων ατόμων (π.χ. συμμετοχή σε οργανώσεις, επαγγελματικές προσδοκίες, κλπ.), όπως επίσης και την πολιτική συμμετοχή της νεολαίας (π.χ. στάσεις απέναντι στην πολιτική, πολιτική αυτο-τοποθέτηση στον άξονα Αριστερά-Δεξιά, εθνική ταυτότητα, Ευρωπαϊκός προσανατολισμός, κλπ.) (Πανεπιστήμιο Αθηνών, 2005).
- 7 Για μια συνοπτική παρουσίαση της ιστορίας των υπηρεσιών για νέους στην Ελλάδα βλ. Γιαννάκη (2014).
- 8 Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την δεύτερη συλλογή εργασιών, βλ. το ειδικό τεύχος της επιθεώρησης Νέα Εστία (Τεύχος 165, Νο. 1819). Στο ίδιο πλαίσιο, βλ. επίσης Τσιανός και Marvakis (2010), καθώς και Γιαννάκη (2012).
- 9 Το ζήτημα της «διαρροής εγκεφάλων» υπήρξε το θέμα και μιας άλλης έρευνας η οποία εκπονήθηκε το 2010 από την ΚΑΠΑ Research. Για μια συνοπτική παρουσίαση των αποτελεσμάτων αυτής της έρευνας βλ. την ακόλουθη σύνδεση: <http://www.tovima.gr/society/article/?aid=351032>
- 10 Βλ. σχετικά Bell και Blanchflower (2015), Cholezas (2013), Malkoutzis (2011) και Kretsos (2014).
- 11 Επ' αυτών, βλ. δύο μελέτες της International Association for the Evaluation of Educational Achievement (Torney-Purta κ.α. 2001, Kerr κ.α. 2010). Βλ. επίσης European Commission (2013) καθώς και τα αποτελέσματα του Ευρωπαϊκού προγράμματος My Place – Memory, Youth, Political Legacy and Civic Engagement: <http://www.fp7-myplace.eu/deliverables.php>
- 12 Τα διαθέσιμα δεδομένα για τη νεολαία σε εθνικό επίπεδο είναι περιορισμένα ή ακόμη και ανύπαρκτα σε ορισμένες περιοχές έρευνας.
- 13 Παρόλα αυτά, λειτουργούν κάποιοι ανεπίσημοι διάλογοι επικοινωνίας μεταξύ των ερευνητών για τη νεολαία: για παράδειγμα, ερευνητικά ινστιτούτα όπως τα Αρχαία Σύγχρονη Κοινωνική Ιστορία, η Εταιρεία Μελέτης της Ιστορίας της Αριστερής Νεολαίας, κλπ. – συχνά σε συνεργασία με τα πανεπιστήμια της χώρας – διοργανώνουν σεμινάρια, συνέδρια και συμπόσια σε θεματικές σχετικές με τη νεολαία, φέρνοντας έτσι σε επαφή τους ερευνητές του τομέα.

14 Το Δίκτυο Ερευνητών για Θέματα Νεολαίας δημιουργήθηκε έπειτα από ανοιχτή πρόσκληση και αποτελείται από δέκα μέλη-ερευνητές με διαφορετικά προφίλ και ερευνητικά ενδιαφέροντα. Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τους στόχους και τα μέλη του Δικτύου, βλ. επίσης την ακόλουθη σύνδεση: <http://www.neagenia.gr/frontoffice/portal.asp?cpage=RESOURCE&cresrc=1957&cnode=51>

15 Με το Προεδρικό Διάταγμα 114/2014 (ΦΕΚ Α 181/29.8.2014) και χωρίς προηγούμενη διαβούλευση με τις αρμόδιες επιτροπές της Βουλής (Διαρκής Επιτροπή Μορφωτικών Υποθέσεων και Ειδική Μόνιμη Επιτροπή Ισότητας, Νεολαίας & Δικαιωμάτων του Ανθρώπου), η Γενική Γραμματεία Νέας Γενιάς μαζί με την Γενική Γραμματεία Διά Βίου Μάθησης καταργήθηκαν και συγχωνεύθηκαν σε έναν καινούργιο φορέα. Στην πράξη αυτό σήμαινε την διοικητική (και, τελικά, και πολιτική) υποβάθμιση της Γενικής Γραμματείας Νέας Γενιάς από Γραμματεία σε μια απλή Διεύθυνση στο Υπουργείο Παιδείας.

16 Ανάμεσα στα πρώτα «θύματα» του δραστηρίου περιορισμού του δημόσιου τομέα στην Ελλάδα ήταν το Εθνικό Ίδρυμα Νεότητας και το Ινστιτούτο Νεολαίας, τα οποία τον Νοέμβριο του 2011 μαζί με το Ινστιτούτο Διαρκούς Εκπαίδευσης Ενηλίκων καταργήθηκαν και συγχωνεύθηκαν σε έναν οργανισμό, στο Ίδρυμα Νεολαίας και Διά Βίου Μάθησης (ΙΝΕΔΙΒΙΜ), με σημαντικές επιπτώσεις για τον τομέα της νεολαίας, τόσο στο επίπεδο των πολιτικών όσο και στο επίπεδο της χρηματοδότησης των δράσεων. Όπως υπογραμμίστηκε προηγουμένως, μερικά χρόνια αργότερα (το 2014), ο τομέας της νεολαίας (σε επίπεδο κρατικών φορέων) θα περιοριζόταν ακόμη περισσότερο.

Ντόρα Γιαννάκη

Η Ντόρα Γιαννάκη είναι πολιτική επιστήμονας. Σπούδασε Πολιτικές Επιστήμες και Ιστορία στον Πάντειο Πανεπιστήμιο στην Αθήνα κι έκανε μεταπτυχιακό στο Πανεπιστήμιο του Essex στην Πολιτική Θεωρία και σε θέματα Ασφάλειας και Δικαιοσύνης στο Πανεπιστήμιο του Leeds. Εργάστηκε ως επιστημονικός επιστήμονας στην Γραμματεία Νέας Γενιάς του Υπουργείου Παιδείας καθώς και στο Εθνικό Κέντρο Πιστοποίησης Συνεχιζόμενης Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΕΚΕΠΙΣ) καθώς και ως εμπειρογνώμονας-εθνικός εκπρόσωπος στο Ευρωπαϊκό Κέντρο Γνώσης για τη Νεολαία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και του Συμβουλίου της Ευρώπης (Youth Partnership). Από τον Μάρτιο του 2015 είναι μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου του Κέντρου Μελετών Ασφαλείας (ΚΕΜΕΑ), φορέα που έχει ως στόχο την διεξαγωγή έρευνας και την εκπόνηση μελετών για θέματα που αφορούν στις πολιτικές ασφάλειας.

ΑΝΑΦΟΡΕΣ

- ▶ **Αστρινάκης, Α. (1991).** Νεανικές Υποκουλτούρες. Παρεκκλίνουσες Υποκουλτούρες της Νεολαίας της Εργατικής Τάξης. Η Βρετανική Θεώρηση και η Ελληνική Εμπειρία. Αθήνα: Παπαζήσης.
- ▶ **Bell, D. και Blanchflower, D. (2015).** 'Youth Unemployment in Greece: Measuring the Challenge'. Iza Journal of European Labor Studies. [online]. Διαθέσιμο από: <http://www.izajournals.com/content/4/1/1>
- ▶ **Bohn, I. και Stallmann, L. (επιμ.). (2007).** The Socioeconomic Scope of Youth Work in Europe, μελέτη που εκπονήθηκε στο πλαίσιο της Σύμπραξης για τη Νεολαία (Youth Partnership). Frankfurt: Institut für Sozialarbeit und Sozialpädagogik.
- ▶ **Γενική Γραμματεία Νέας Γενιάς/ Ινστιτούτο V-PRC (2000).** Οι Νέοι του Καιρού μας. Αξίες, Στάσεις και Αντιλήψεις της Ελληνικής Νεολαίας (1997-1999). Αθήνα: Παπαζήσης.
- ▶ **Γενική Γραμματεία Νέας Γενιάς (2012).** Εθνική Έκθεση για τη Νεολαία. [online]. Διαθέσιμο από: <http://www.neagenia.gr/appdata/documents/book-gr.pdf>
- ▶ **Γεώργας, Δ. (1986).** «Οι Οικογενειακές Αξίες των Φοιτητών». Επιθεώρηση Κοινωνικών Ερευνών, 61: 3-29.
- ▶ **Cholezas, I. (2013).** Youth Guarantee in Times of Austerity: The Greek Case. Αθήνα: Friedrich Ebert Stiftung – Γραφείο Αθήνας.
- ▶ **Δεμερτζής, Ν. και Αρμενάκης, Α. (2000).** «Η Πολιτική Κουλτούρα και τα Μέσα Επικοινωνίας: Η Περίπτωση των Φοιτητών της Αθήνας». Ελληνική Επιθεώρηση Πολιτικής Επιστήμης, 16: 34-71.

- ▶ **Δεμερτζής, Ν. και Σταυρακάκης, Γ. (επιμ.).** Νεολαία: Ο Αστάθμητος Παράγοντας; Αθήνα: Πολύτροπον.
- ▶ **Δεμερτζής, Ν., Χουλιάρáκη, Λ., Ντάβου, Μ. και Πανούσης, Γ. (2003).** Η Συμμετοχή των Νέων στο Κοινωνικό και Πολιτικό Γίνεσθαι. Αθήνα: Πανεπιστήμιο Αθηνών, Τμήμα Επικοινωνίας και ΜΜΕ.
- ▶ **Economides, S. και Monastiriotis, V. (επιμ.) (2009).** The Return of Street Politics? Essays on the December Riots in Greece. London: The Hellenic Observatory – LSE.
- ▶ **European Commission (2013).** ‘European Youth: Participation in Democratic Life’. Flash Eurobarometer, 375. [online]. Διαθέσιμο από: http://ec.europa.eu/youth/library/reports/flash375_en.pdf
- ▶ **Giannaki, D. (2012).** ‘Jugend in Alarmbereitschaft: Eine Deutung der Jugendrevolten’. Jugendpolitik, 2: 30-34
- ▶ **Giannaki, D. (2014).** ‘Youth Work in Greece: A Historical Overview’. Στο Taru, M., Cousse, F. και Williamson, H. (επιμ.). The History of Youth Work in Europe. Relevance for Today’s Youth Work Policy. Strasbourg: Council of Europe Publishing.
- ▶ **ΚΑΠΑ Research (2010).** Οι Νέοι της Ελλάδας Σήμερα και η Νέα Μετανάστευση. Αθήνα: ΚΑΠΑ Research.
- ▶ **Κελπερής, Χ., Μουρίκη, Α., Μυριζάκης, Γ., Παραδέλλης, Θ., Γαρδίκη, Ο. και Τεπέρογλου, Α. (1985).** «Νέοι: Διάθεση Χρόνου, Διαπροσωπικές Σχέσεις». Επιθεώρηση Κοινωνικών Ερευνών, 57: 83-144.
- ▶ **Kerr, D., Sturman, L., Schulz, W. και Burge, B. (2010).** ICCS 2009 European Report. Civic Knowledge, Attitudes, and Engagement Among Lower-Secondary Students in 24 European Countries. Amsterdam: The International Association for the Evaluation of Educational Achievement (IEA).
- ▶ **Kretsos, L. (2014).** ‘Youth Policy in Austerity Europe: The Case of Greece’. International Journal of Adolescence and Youth, 19 (1): 35-47.
- ▶ **Κορωναίου, Α. (1992).** Νέοι και Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας. Αθήνα: Οδυσσεάς.
- ▶ **Λαμπίρη-Δημάκη, Ι. (1983).** Η Ελληνική Κοινωνία στην Φοιτητική Συνείδηση, Αθήνα: Οδυσσεάς.
- ▶ **Λαμπριανίδης, Λ. (2011).** Επενδύοντας στη Φυγή: Η Διαρροή Επιστημόνων από την Ελλάδα την Εποχή της Παγκοσμιοποίησης. Αθήνα: Κριτική.
- ▶ **Malkoutzis, N. (2011).** Young Greeks and the Crisis: The Danger of Losing a Generation. Αθήνα: Friedrich Ebert Stiftung – Γραφείο Αθήνας.
- ▶ **Μαρβάκης, Α., Αναστασιάδου, Μ., Πετρίτση, Ι. και Αναγνωστοπούλου, Τ. (2013).** Η Νεολαία Δείχνει τον Δρόμο – Προς τα Πού Όμως; Νεολαία και Άκρα Δεξιά στην Ελλάδα. Αθήνα: Friedrich Ebert Stiftung – Γραφείο Αθήνας.
- ▶ **Παναγιωτοπούλου, Ρ. (1990).** «Πολιτικές Στάσεις και Αντιλήψεις της Αγροτικής Νεολαίας». Επιθεώρηση Αγροτικών Μελετών, 2 (2): 5-28.
- ▶ **Παντελίδου-Μαλούτα, Μ. (1987).** Πολιτικές Στάσεις και Αντιλήψεις στην Αρχή της Εφηβείας. Αθήνα: Gutenberg.
- ▶ **Παντής, Ι.Δ., Παρασκευόπουλος, Σ., Σγαρδέλης Σ., Στάμου, Γ.Π. και Κορφιάτης, Κ. (1996).** Καταγραφή των Απόψεων, της Στάσης και της Συμπεριφοράς των Νέων Σχετικά με το Περιβάλλον στην Ευρύτερη Περιοχή Αθηνών. Αθήνα: Νέα Σύνορα – Εκδόσεις Λιβάνη.
- ▶ **Pechtelidis, Y. και Giannaki, D. (2015).** ‘Youth Policy in Greece and the Current Economic and Political Crisis’. Autonomie Locali e Servizi Sociali, 37 (3): 461-477.
- ▶ **Petkovic, S. και Williamson, H. (επιμ.). (2015).** Youth Policy in Greece. Council of Europe International Review (προσωρινή έκδοση). Strasbourg: Council of Europe Publishing.
- ▶ **Πανεπιστήμιο Αθηνών (2005).** Η Νέα Γενιά στην Ελλάδα Σήμερα. [online]. Διαθέσιμο από: <http://www.neagenia.gr/frontoffice/portal.asp?cpage=RESOURCE&cresrc=322&cnode=51>
- ▶ **Παπαδάκης, Ν. (2013).** Βαρόμετρο Απόπτων: Οι NEETS στην Ελλάδα. Αθήνα: Σιδέρης.
- ▶ **Sakellariou, A. (2015).** Golden Dawn and its Appeal to Greek Youth. Αθήνα: Friedrich Ebert Stiftung – Γραφείο Αθήνας.
- ▶ **Τεπέρογλου, Α., Μπαλούρδος, Δ., Μυριζάκης, Γ. και Τζωρτζοπούλου, Μ. (1999).** Η Ταυτότητα, τα Ιδιαίτερα Χαρακτηριστικά και οι Ανάγκες της Νεολαίας στο Νομό Θεσσαλονίκης. Αθήνα: Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών.
- ▶ **Tsianos, V. και Marvakis, A. (2010).** ‘Griechenland, Dezember 2008. Fragmente einer Anstrengung’. Στο Baer, W., Bitsch, C. and Dellwo, K-H. (επιμ.) Schrei im Dezember. Hamburg: Laika –Verlag.
- ▶ **Torney-Purta, J., Lehmann, R., Oswald, H. και Schulz, W. (2001).** Citizenship and Education in Twenty-eight Countries. Civic Knowledge and Engagement at Age Fourteen. Amsterdam: The International Association for the Evaluation of Educational Achievement (IEA).

International Youth Service of the
Federal Republic of Germany

Godesberger Allee 142-148

53175 Bonn

tel: +49 228-95 06-0

fax: +49 228-95 06-199

e-mail: info@ijab.de

www.ijab.de

funded by

Federal Ministry for
Family Affairs, Senior Citizens,
Women and Youth